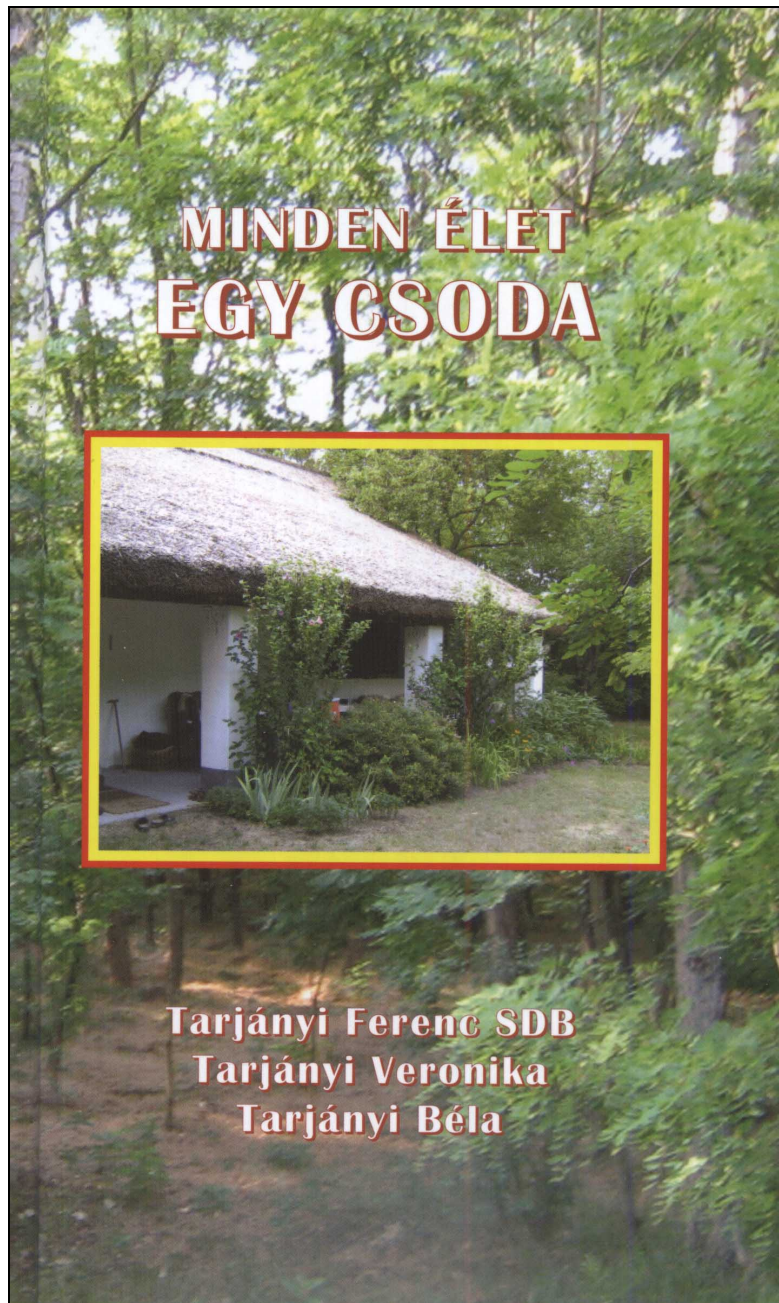

Tarjányi Ferenc, Tarjányi Veronika, Tarjányi Béla

Minden élet egy csoda

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Tarjányi Ferenc SDB
Tarjányi Veronika
Tarjányi Béla
Minden élet egy csoda

Szerkesztette:
Tarjányi Béla

A borítón:
A 99 éves Tarjányi-tanya ma
Bócsa-Zöldhalomban (a háttér: a kiserdő)

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 2009-ben jelent meg a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadásában, az ISBN 978-963-9921-04-7 azonosítóval. Az elektronikus változat Tarjányi Béla professzor, a Társulat igazgatója engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat tulajdona.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Tarjányi Ferenc SDB: Csoda	5
Minden nap egy csoda	5
»Nagy aratás Félégyházán... «– Léánykérés	5
Léánykérés – kosár... ..	6
Kötözés Újfaluba, tanyára.....	6
A szerelmét tengervíz nem tudja elótani.....	6
A házasságok az égben köttetnek	7
Aztán kezdődik az Élet... ..	8
Imádkozzál és dolgozzál	8
Növekedjetek és sokasodjatok	8
Hajtsátok uralmatok alá a földet	9
A kis pásztorgyerek.....	9
Édesapám és édesanyám esti imádsága:	10
Nevelés.....	11
Elsőáldozás	12
Mi leszek, ha nagy leszek?.....	13
1946. Kisasszony-napi búcsú... ..	13
Kezdődik a SZALÉZI ÉLET – Balassagyarmaton	14
Bejönnek az idegenek	14
TOTUS TUUS	14
1949. Don Bosco ünnepe. Beöltözés	15
Tanulunk – Üldözés	15
Mindenen keresztül érkezek haza	16
Hova menjek, mit csináljak?... ..	16
Orvost kell hívni	17
Állami érvényesítő vizsgák.....	17
KONKURZUS	19
SZEMINÁRIUM	19
Talán mégis szerzetes?.....	20
Papszentelés	20
Június 23. Újmise. Káplán	21
Külföld, 1965	21
Plébános Szabadszálláson	25
Állami besúgó	28
Próbatétel	28
Nehéz szabadulás	29
Történetek	31
Újra szalézi.....	33
Irgalmas Jézus.....	35
Dispozíció Balassagyarmatra.....	37
DEO GRATIAS!	38
Tarjányi Veronika: Mese	39
Hárfa vagyok.....	39
Egy fehér és egy piros virág története.....	40

Ferenc Atya	41
Béla Öcsém	43
A Tisztelendő V. éveseknek	44
Köszöntő újmisére	46
Hetven napra újra	47
Anyám könnycseppjei.....	48
Édesapám öccse	49
Ősz borult a kisvirágra	50
Árván maradt gerlice éneke	52
Az én életem (és Andersen élete).....	54
Elsőáldozók köszöntése	57
Elsőáldozás	58
Találkozás	59
Bérmálás	60
Köszöntő	61
Mezei csokor	63
Búcsúzunk.....	64
Búcsúzásul... ..	65
Gyuszika	66
Szikla.....	68
Van valaki... ..	70
Ismerem magamat.....	72
Virághintés.....	75
Mit keresek itt a földön?	78
Jézus közelében.....	79
A bizalom útján.....	81
Több is Telik Tőled!	82
Kisboldogasszonyra	84
Május Királynőjéhez... ..	85
Részlet az „Advent” című versből	86
Ha lehetne... ..	87
Szent X. Pius Pápához	89
Kispap Testvérünknek	90
A legszebb búcsú	91
Főtisztelendő Esperes Atyánk!	93
Nagyanyám emlékének	94
Az Angyal (†Tarjányi Mária)	96
A Tündér (†Tarjányi Erzsébet)	97
Igaz történet egy kis tünderről v. Farsangi élmény.....	97
Tarjányi Béla: Köszönet	99
I. rész: Tabló	99
II. rész: Szivárvány	103
III. rész: Mozaik.....	108
IV. rész: Gyöngysor.....	117
Családi képek.....	125

Tarjányi Ferenc SDB: Csoda

Minden nap egy csoda

»Nagy aratás Féllegyházán... «– Lánykérés¹

Csenki Matyi bácsi nagyon szépen vágja a búzát:

– No, ezt a darabot sikerűt szépen lëaratni. Most ëgy kis pihenő, aztán mëgyünk a másokra. Azt még nehezebb vágni.

– De mëgéri. Szép az idei termés, a jó Isten mëgáldott bennünket...

– Te, Ferenc, m'ér nem nősűsz má' mëg?!

– Azér', Matyi Bácsi, mer' nincs kit vëgyek ee.

– Nekëm vóna a családba' hozzád hasonló szorgalmas lány...

– Hát, mikó' mutatja mëg nekëm?

– Vasárnap, a három órás létánia után, ha akarod.

– Mëg fogom köszönni Magának.

Vasárnap ëgyütt imádkoztak az ëgyecsövü templomba', aztán: – Gyere! – Elindútak. – Itt mindjár' a második ucca! – és már bë is kopogtattak.

– Dícsértessék a Jëzus! Jó napot kívánunk! Hogy van, Mariskám?

– Köszönöm, nagyon jó'. Mi járatba' vattok?

– Hát tudod, ott arattunk tënnap a Döme Tarjányiékná', olyan jó' vágja ez a Ferenc a rëndët, 25 éves eemút, és még nem talát feleségët. Van nekéd a lányod, a Mariska, még itthon, és arra gondótam, úgy összeillenének!"

Alig fejezi bë Matyi bácsi, máris nyílik az ajtó. Ki lép bë? A Mariska. A fiatalok összenéznek, mëg a két nagy testvér is...

– Ëgy kicsi baj van. A Marisomnak a múlt hétën vót az eejegyzése.

– Hát akkó', eenézést kérünk a zavarásé', hiába gyüttünk.

– Dëhogy hiába'! Üjjeték lë, ëgy pohár bort azé' igyatok mëg!

– Köszönjük szépen."

Ëgy kicsit eebeségettek, aztán:

– Isten álgya mëg Magukat!"

– Hát van az úgy, hogy hiába jár az embër, de m'ér nem gyüttünk ëgy kicsit hamarább? – Mënnék hazafelé...

Az első sarokná' mëgának.

– Te Feri, most jut az eszëmbé, hogy van mëg a Marisnak kisebb lánya is: a Vëronka. Gyerünk vissza!

– Nohát, nem kő mindënt úgy eehamarkonni! Lëhet mëg arra idő máskó' is.

– Hát akkó', Isten álgyon, majd tanákozunk mëg..."

Ferencnek izgatta a dolog a lelkét, a következő vasárnap is eemënt a létániára. Mëg aztán is. Hát ëccé' látja ám a Mariskát ëgy kisebb lánnyaa'. Jó mëgnézte. Hazafelé őfelëjük indút, és köszönt nekik. Mëg néhány szót váltottak is.

¹ Az elbeszélés kezdetén igyekeztünk visszaadni az egykor használt beszédmodot (9-15.o.). Kiejtés: ë rövid, zárt é, ee hosszú, nyílt e, aa hosszan ejtett a.

A másik vasárnap újra találkoztak, és akkó' még hazakísérte őket egészen a kapuig. Mostmá' nemcsak a délelőtti mise, hanem a létánia is beletartozott a vasárnapba. De amikó' ketten mentek Vëronkával, akkó' jó hosszúra sikerűt a hazakísérés...

– Hát de sokáig tartott az a létánia! Itthon is vóna dolog: szomszások a jószágok, még kéne itatni!

Mëgitatott mindën álatot, malacot, tehenekët, de közben már azon járt az esze, hogy legközelebb csak bëkíséri Vëronkát, és beszél a Mamával...

Úgy is lett. Hazakísérte, bë is mënt hozzájuk:

Lëánykérés – kosár...

– Dícsértessék a Jëzus Krisztus! Jó napot kívánok! Engedelmet kërëk, de hazakísértem a Vëronkát.

– Látom, hogy teccëtëk ëgymásnak, és jó' mëgvattok...

– Mëgétyük ëgymást, és még el is vënném feleségül...

– Hát ideje lënnë mán nösünöd! Matyi bátyám szépekët mondott rólad, de mëgkërdëznëm, ha sok az aratás: Hány hód fődëtek van?

– Ötven.

– Az jó, de hányan vagytok hozzá?

– Heten.

– Akkó' mi jut ëgynek?! Tudod, az én Vëronkámnak harminc hód főd lësz kimërve Böcsán!"

No, ez nem valami jól jött össze, hogy lësz ëbbü' házasság? Pedig a fiatalok szeretik ëgymást... Továbbra is a létánia után tanákoznak, mostmá' a Vëronka is sokára gyütt haza. Mëg is kapta:

– Nem mëgy többet létániára!

De a fiatalok mindig mëgtalálják a módját. Hun itt, hun a piacon, hun valamelyik bótban, de összetanákoztak. A Mama látta, hogy mostmá' tënni kő valamit:

– Vëronka, szëdd össze magad, mëgy a Marisékhó', aztán verd ki a fejedbü az ilyen szëgíny gyërëknek még az emlékët is!"

Kötözés Újfaluba, tanyára

Ott aztán dógozni këllëtt, kapáni, gyomláni, Fëlëgyháza felé mëg mëg nézni së vót szabad, csak a tiszaujfalusi bencës apácák'hó' lëhetëtt eemënni misére, előadásokra. Sok lelki élmény...

De a jó emlék maratt, amit nem pótóhat sëmmi: a szerelmët a tengërvíz së mossá ee... Napi munka, fáraccság – ez nem életcél...

Marisék mëglátták, hogy ez a lány nem tud felejtëni – mëg levelet is írt titokban – ennek végët kő vetni. Jól mëgverték...

A szerelmët tengërvíz nem tudja elótani...

– Jaj, hát miért bántotok?! Nem csinátam én sëmmi rosszat, csak dógozok, mint az álat, és mëg ezt kapom?!

Pár napi kesergës, gondózkodás, míg jön ëgy jó alkalom: összeszëdi naggyábü kevés paraszt-holmiját, és hajnalban siet a fëlëgyházi tanyára, ahol az udvaron az ëgyik nagy kutya két lábáva a fëlkapaszkodik a válára (de nem harapja mëg)... Nagy kutyaugatás. Mi ez? Ki az?

Hát a lány, akiről má' hallott az egész család. Bëvezetik a lányok közé, és alig várják a rëggeet. Mëgrëggeliznek, utánna:

Házitanács.

Eemondja Vëronka, hogy mindënt mëgtiltottak neki, csak dógoztatják. Még mëg is verték, és most már tejjesen reménytelen az élete. Ègy mëgoldás lënnë: az esküvő.

– Hát akkó', mongyátok, szeretitëk ëgymást?

– Igen, szeretjük, és ëgymásëi akarunk lënni.

Akkor Franciska mama tész néhány tojást, ëgy kis zóccsëgët a kosárba, és máris indul a plëbániára. Mise után jelëntkëzik ëgy kicsit eebesëgetni.

– Kedves Plëbános Úr, nagy baj van a családukbá'... – és eemond mindënt, ami történt – Mëg tetszene-ë ôket esküttetni minë' hamarább, nëhogy csúffá tëgyük a tanyánkat?

– Persze, hogy meg lehet, drága jó Asszonyom. Èn mindenre këszt vagyok, csak azt maga is tudja, hogy elõször a polgármesternél kell a házasságot megkötni, ha hozzák a papírt, akkor semmi akadály.

– Nagyon szépen köszönöm, máris mëgyëk a polgármestër úrhó'. Ôvele is jó ismerëtségbe' vagyok."

Èppen itthon van, és sikerút bëjutni hozzá.

– Kedves Polgármestër Úr, mikó' lëhetne gyorsan házasságot kötni a fiamnak, és fiatakorú mënyasszonyának?" – és eemondja a szomorú történetët.

– Tudja, mindenre van mëgoldás, küldje be a fiát...

– Nagyon szépen köszönöm! Mëg hoztam pár tojást is... Köszönöm minnnyájunk nevében a kedves sëgítsëgët. Küldöm a fiamat.

A házasságok az égben köttetnek

Délután már itt is a vőlegény-jelõtt.

– Dícsërtessék a Jëzus Krisztus! Aggyon Isten jó napot! Azër' gyüttem, Polgármestër Úr, hogy lëgyën szíves nekëm mëg a mënyasszonyomnak engedélyt adni, hogy házasságot kössünk.

– Mi az?! Nem lehet!

– Nem így szoktak kërni – motyogta hozzá

De Ferenc ezt is mëghallotta.

– Dehát, drága Polgármestër Úr, én paraszt gyerek vagyok, nekëm csak három osztályom van, én ilyen helyën nem is vótam, dëhát Maga is vót fiatal, és a nösülés hozzá tartozik az élethő, hát mëltóztassék valamit csináni, és sëgíteni rajtunk...

– Na jó, majd mëpróbáljuk... Isten áldjon!

Ègy hét múlva mëgjön a levél a minisztériumból:

"...Elrendelem, hogy Demeter Tarjányi Ferencet és Móczár Veronikát a szülõi beleegyezës nélkül is adják össze a Polgármesteri Hivatalban..."

A Móczár Mama már ismételtén kerügette a Tarjányi tanyát a Kis-Csongrádi út mellett, amikó' az ëgyik szomszédasszony rákërdëzett:

– Hát mëgis adja a lányát?...

– Dehogy adom! Még én élëk, nem lëszt ott esküvő!

– Në mongya má'! Hát szombaton nëgy órakó' lëszt az Ègyecsívüben!...

– No, azt én is szeretném mëglátni! Ott is lësztëk...

Ès csakugyan ott vót a sok kíváncsiskodó nézelõdő közt... Gyütt a hintó. Ki ül benne? Hát a Vëronka, mëg a 'nincstelen' Ferenc... Lësztállnak, szépen fëlsorakozva indúnak bë a templomba, ahun a pap már várja ôket.

És tényleg, megtörtént az esküvő... Még ille't!! Ahogy gyűnnek kifelé, az új férj odalép elébe:

– Édesanya, mēg tud-ē bocsátani?!

– Nekēd mēg, te útálatos, de a papnak nem, akit lēfizettētēk!

Aztán fēlūt ő is a stráfkocsira, és a fiatal házásokkal ēgyütt ēgy hétēn át otthon érezte magát, csak azt emlégette mindig, hogy "A papot lēfizettētēk!"

Sok év után ēccē a gyērēkēk szēmēlāttāra is belemarkót a mama a veje, Ferenc hajāba:

– Tē ilyen, mēg olyan... Lēfizettētēk mēg a papot is!...

És ebbe' a tudatba' kötözött az Örök Hazāba. Onnan láttya, hogy mi is történik ezután... «

Aztán kezdődik az Élet...

Tarjányiné igyekszik beleilleszkedni a nagy család életébe. Egy apáca is volt már, a Bibiána nővér, az egyik gyerek meg, a Béla, pilótának tanult. Mindig a ház tetején járkált – csak úgy sétálgat –, máskor meg az eperfa ágai közt találtak rá, aludt. Az Antal meg már gyerekkorában mindig el-eltűnt. Hol lehet? Hát ott, hátul, a szalmakazal mellett térdelt a fűben, és imádkozta a rózsafűzért. Mátyás még fiatal volt, sokat dolgozott. Imre "bácsi" – így hívták, mert a legidősebb volt – elment, meggazdagodott. Három cséplőgépje volt, de mindig többre vágyott... Lacika meg tanult. Gimnáziumot. Pap szeretne lenni... Mariska, a kisebb lány meg a Mamának segített, de most egy kis zavar keletkezett, mert idekerült ez a Veronka... A macskája mindig fölugrott az asztalra. Pedig ez nem megy így a tanyán... Szóvá is tette:

– Veronka, a macskád!...

Hát csak kéne valami megoldást találni. Nagyapa már meghalt. Ő éppen rendet csinált volna.

Imádkozzál és dolgozzál

A családban mindig együtt imádkoztak, nemcsak evéskor, hanem volt egy igen szép családi imádság is, minden estére...

Ferenc nemsokára keresett egy tanyát, földdel, oda ment ki lakni, és feliből gazdálkodni kezdett. Dehát szántani kéne. Meg is kérte Csenki Matyi bácsit, hogy fölszántaná a földet.

– Megyek, kis sógor, szívesen segítek...

– Dehát olyan baj van, hogy nem bírom etetni a lovait. Ha hozna nekik valami takarmányt. De nekünk sincs semmink. Ha magának is hozna ennivalót...

– Majd megoldjuk fiam, én is vótam fiatal kezdő...

NövekedjeteK és sokasodjateK

Megy a munka, Veronka meg mindig nehezebben jár ki a földre, a piacra. Egyszer csak megszületik a kis Ferike. Mikor ránéz az édesapa a kis pólyás gyerekre, végigfut benne valami:

– Ezt most már föl is kéne nevelni...

Mivel messze a város, közelebb van Pálmonostora. Oda viszik. Antal a kereszta. Be van előre jelentve. Megérkeznek.

– Bontsák ki – mondja a plébános. A két férfi kirámoja a gyereket.

– Nem úgy, hanem csak hogy rá bírjam önteni a keresztaizet! – Aztán már minden rendben. Megkeresztelve viszik haza...

Sok év múlva történt, hogy Ferenc a fiát kérte meg, aki már pap volt:

– Menjünk el Matyi bácsihoz. Meg akarom neki köszönni, hogy kezdő koromban kisegített. – Trabanttal mentek. Még papi áldást is kapott. Nagyon boldog volt, hogy nem lett elfelejtve ez a rokoni kisegítés.

Hajtsátok uralmatok alá a földet

Nemsokáig kellett küszködni, egyszer csak Móczáréknál kimérték a földet. Veronka csakugyan harminc kataszteri holdat kapott Zöldhalomban. Igaz ebből 8 hold adómentes, de mégis csak harminc hold!

Milyen kedves dolog, hogy a tanya a parton van, nagy telek van hozzá, kb. másfél kataszteri hold, gémeskúttal. A föld közepén, meg a két végén is dűlőút. Fenn erdő, a legvégén meg vízállás, kaszáló, még nádas is van. Fontos, mert nádfedeleles a ház, és sokszor kell javíthatni. Ha meg nem kell, akkor a szomszédok megveszik a nádat jó pénzért. Szépen alakul minden. Ló is kell, tehén is. Kecske nem jó, mert sok baj van vele. Van egy kis kaszáló rét, télire is van széna a jószágnak. A gazda meg vesz egy új lovaskocsit, és fölírja a névtáblára: "Demeter Tarjányi Ferenc Gazdálkodó." De a rendőr leveteti: csak 50 hold fölött van "Gazdálkodó", a többi csak paraszt.

A kis pásztorgyerek

A munka mellett legfőbb a család, a gyereknevelés. Valaki mindig vigyáz rá. Most piacra mentek Vadkertre, Ferikére a Móczár nagymama vigyáz. Dehát olyan érdekes: a sparheltben ég a tűz, van itt egy szalmaszál, ki lehet venni a lángot, szépen, vigyázva... Erre a nagymama a papuccsal mér egy nagyot a kis fejecskére:

– Te nyíves, föl akarod gyújtani a tanyát?! Mit csinálsz? Megállj, megmondalak apádnak!
– Jaj, de mi lesz akkor?! – No ne ríjjál már, gyerünk ki a ház elejbe, hozd a sámlikát, és ha negtanulod a kis imádságot, nem mondalak meg. Kezdjük: – Én kimenek házam elejbe..."

És megy a tanulás, mire hazaérnek messziről, nem is kell megmondani...

*Én kimenek házam elejbe,
főnézek a magos égre.
Ott látok egy kápolnácskát,
kívű aranyos, belül ajtajos.
Abba' van egy arankarszék,
azon ül a Jézus, lelkem váltó Jézus.
Ha én gyovont ember lehetnék,
Urat hozzám vehetnék.
Márja-kapu nyittatik: Krisztus Urunk születik.
A Szent Vér eehullott, az angyalok főszették,
a kehelybe öntötték.
Aki ezt a kis rövid imácságot regge főkettibe, este lefektibe eemongya,
nem vettetik se pokóra,
se pedig purgátériumba. Amen.*

Édesapám és édesanyám esti imádsága:

*Ó kisdéd Jézusom, most tehozzád futok,
 Mert emberek között segítőt nem tudok.
 Ezen szükségemben, melyben most fáradok,
 Tudom, hogy jó útra ínségemből jutok.*
*Kérlek, Szentatyám, én, ments ki ínségemből,
 Mert tebenned bízik testemből-lelkemből.
 Oltalmat hogy nyerjek Te Istenségedtől,
 Várok is malasztot a Te szent Kezedből.*
*Erőmből, szívemből, lelkemből szeretlek,
 Többé bűneimmel meg nem sebesítlek,
 Bánom is, hogy eddig meg is sértettelek,
 De Te, hogy megbocsáss, térdenállva kérlek.*
*Szabadíts meg engem minden büntől.
 Ó Kisdéd Jézusom, undok vétkeimtől.
 Ígérem, magamat, hogy én megőrzöm
 Mindezekről, sőt futok lelki sérelemtől.*
*Feláldozom néked szívemet-lelkemet,
 Tenéked szentelem minden lépésemet.
 Felebarátimat egyedül éretted
 Szeretem szívemből, mert te is szeretted:
 Magadat érettem keresztre szegezted.
 Számtalan kínokat örömet szenvedted*
*Ó Kisdéd Jézusom, Tégedet imádlak,
 Ó, Hatalmas Gyermekek, Téged szívből áldlak
 Ments ki ínségemből, jöjj el, ha majd várlak.
 Fogadom, hogy többé téged meg nem bántlak.*
*Adjad, hogy örökké mennyben veled éljek,
 Holttesttől, ördögtől én soha ne féljek:
 Mária-Józseffel Téged szemléljelek,
 Minden angyalokkal vígan énekeljek. Amen.*

De most már feladatot is kapsz: Kinn a gyepen vigyázz a csirkékre, hogy el ne vigye a varnyú. Később már a libákra is tudsz vigyázni, hogy szét ne széledjenek világgá. Délben, ebéd után az udvaron, az eperfák alatt lehet egy kicsit 'delelni'.

Egy régi emlék: itt van a Nagyapa, fekszik az eperfa alatt, Ferike meg fölmászik rá, és 'lovagol'. De a papa elalszik. Erre Ferike pici ujjacskájával kinyitja a szemét:

– Hát ne aludjon, mikor én lovagolni akarok!"
 Csak ennyi emlék maradt a Nagypáról.

Telik az idő, jön az ősz. Nem messze a zöldhalmi iskola.

– Tanító Úr, kérem, mit csináljunk, a tanítás szeptember elején kezdődik, de a Ferike csak 14-én lesz hat éves...

– Nem baj, én már beszéltem vele, mikor hozta a tejet, megpróbáljuk..."

Tényleg volt tejhordás, de a Ferike egy kicsit szomjas volt, és beleivott, a tanító úr meg megmérte, és kevesebb volt. No erre volt egy kis szidás, máskor nem fordult elő. Csak a levették, mikor meglátták, hogy a kis gyerek hozza a tejet, máris kérték: – Adj egy kicsit inni belőle! – Dehát nem lehet!

Hanem amikor meglátták, elkezdtek piszkálni:

– Hát te mi leszel?

Valamelyik rámondja:

– Biztos' pap lesz...

Legközelebb már jön a megjegyzés:

– Te, itt most csúnyát ne mondjatok, mert ez a gyerek pap lesz!

És ez a Ferikének nem nagyon jól esett:

– Mit piszkálnak ezek, mikor nekem még eszembe se jutott, hogy pap leszek...!

Örök emlék: Édesapa jön haza a templomból. Esik az eső, mi nem tudtunk elmenni.

– Dicsértessék a Jézus Krisztus! Imádságomban, szentáldozásomban részesítse az itthon-maradottakat a jó Isten! – Így is lehet...

1938. Kezdődik az elemi iskola, első osztály. Annyiból jó, hogy nem kell mostmár a tehenekre vigyázni, legeltetni, hanem kipányvázuk őket. Csak megitatni kell, és behajtani este. Reggel kelni!

– Felkelni! – hasadra süt a nap! Majd alhatsz vasárnap!

Dehát vasárnap is volt munka a jószágokkal, de akkor semmiféle gazdasági munka nem volt, mindenki szép ruhában volt, és ünnepeltünk.

– Vasárnap lesz-e templom? – kérdezik a szomszédok.

– Nem, most nem lesz templom, majd csak a hónap harmadik vasárnapján lesz templom.

Vagyis akkor jön el a plébános úr Fischer-Bócsáról, mert be van osztva: Bagi-Bócsa, Kisbócsa, Nagybócsa, Szent Imre-Bócsa, és Zöldhalomba csak mindig a harmadik vasárnap, az ünnepeknek pedig csak a másnapján ér ide a plébános úr, mert nagy a terület. Ilyenkor az iskolában kinyitják az osztálynak elöl az ajtó-sorát, és ott az oltár, jobbra pedig a gyóntatószék. A harang szól, ha lesz templom.

Szívesen megyek a misére, szeretek ministrálni. De a cipőm talpa levált, újat venni nem tudtak, hát Édesapám megdrótozta, úgy megyek a templomba. Édesanyám röstell a dolgot:

– Ne menj, fiam minisztrálni abban a drótozott cipőben! Mit szólnak az emberek...

De én csak nevetek és megyek, én akkor is minisztrálok. Mondjanak az emberek, amit akarnak!

Nevelés

Megy szépen az iskolába-járás is. Hanem egyszer a szép fehér ing tiszta vér. Igaz, ki lett egy kicsit vízzel tisztogatva, de hogy néz az ki!!!?

– Milyen az inged?! Mit csináltál?!

– Megverték a gyerekek...

Micsoda dolog ez?! Gyerünk vissza az iskolába.

A tanító úr már dolgozik, egy létra tetején festi fönnt az ablakot.

– Dicsértessék a Jézus Krisztus! Kedves Tanító Úr, elnézést a zavarásért, dehát a feleségem minden nap szép tiszta fehér inget ad a gyerekeknek, és most nézzen rá, hogy néz ki! Azt mondja, hogy megverték a gyerekek... Szabad ilyen dolognak előfordulni az iskola területén?!?!?

A tanító úr festi tovább az ablakot, hallott már ő ilyesfélét eleget. Csak odaveti:

– No, mondd el, hogy volt!

– Hát az úgy vót, hogy itt az iskola mellett épít a Fábián Ferenc bácsi, és a vályograkásra fölmentem. "Enyim a vár"-at jáccottunk, onnan löktek le a gyerekek...

– Hát te hányat löktél le?

– Nem számoltam...

És fest tovább...

– Akkor én bocsánatát kérem, Tanító Úr, otthon nem egészen így mondta el a gyerek...
Máskor ilyen ügyben soha nem fogom zavarni. Isten álgya!

És megyünk hazafelé. A verés első esetben elmarad, csak határozott figyelmeztetés:

– Te, ilyen véres inggel máskor ne gyere haza mihozzánk. Nem köllesz! Menj, ahova akarsz!

Aztán van azért továbbra is pásztorkodás. Különösen nyáron, mikor nincs tanítás. A legnagyobb gondot a pulykák okozzák, mert azok mennek, mennek, meg nem állnak, keresnek tücsköt-bogarat. Pedig a királydinnyés homokon, vagy a frissen aratott tarlón nem olyan könnyű szaladni mezítláb utánuk. De vigyázni kell rájuk!

Mikor mégis maradtak, vagy már jóllaktak, akkor lehetett egy kicsit olvasni. Mesés könyv, az nemigen volt, de volt Szív Újság. Abban meg olyan kedves volt a Fatimai történet, már azért is, mert ott is Franciscónak hívták a kisgyereket. Mindig alig vártam a következő heti folytatást. Milyen jó lenne elmenni oda, Portugáliába, dehát olyan messze van! Bócsai földről szegény gyerek oda nem juthat el soha... Nemsokára a kalendáriumban olvastam a Lourdes-i jelenésről. Az már közelebb van, oda hátha egyszer eljuthatnék...

Elsőáldozás

Lassan közeledik az elsőáldozás napja. Most már Tanítónéni van, mert itt a tanyai iskolában nem minden tanító tud sokáig maradni. Mindent megtanulunk, még a lemondást is:

– Mikor már nem vagy olyan éhes, kellene is, meg nem is, akkor inkább be kell fejezni, nem kérni tovább...

Jön az Áldozócsütörtök. Készülünk...

– Te, figyej, nem áldozol együtt a többiekkel, mert Péter-Pálkor a Laci bácsinak lesz újmiséje Félégyházán, és majd ott áldozol... De azért vigyél a többieknek egy kis tejet, kávé...

Viszem is, megvan az elsőáldozás, szép kis terített asztalhoz ülnek mindnyájan, dehát én nem ülhetek közéjük. Csak álldogálok ott nem messze. Milyen jó vidámság ez, esznek, isznak finomat... Nekem meg nem adnak még egy bögre tejet se... Pedig én hoztam... Ez nem megy ki a fejemből és emlékeimből...

Azóta minden elsőáldozásnál ügyelek, hogy a körben álldogáló kisebb testvérek, rokon gyerekek is kapjanak valamit...

– Kínáljátok meg őket!...

Jön a Péter-Pál ünnepe! Megyünk Félégyházára, Nagymamáékhoz! Szépen készülünk, és megyünk az Egycsívübe.

Először Édesapa megy be gyónni, aztán Édesanya, és utána menj be te!

Micsoda ijedtség! Zárt gyóntatószék, ott egy idegen pap, van sok bűn...

De aztán minden rendben van, csak még mindig izgalomban vagyok: hosszú a prédikáció, aztán jön az áldozás ideje. A rokonok mind megyünk föl a főoltárhoz, de egy kicsit keveredünk, kezdek bizonytalankodni. Meglátja egy nagyobb ministráns:

– Te ne menj oda!

Én csak rántok a vállamon, tudom én, hogy mit csinállok, és megyek föl... Szentáldozás. Ijedtemben összeharapom a Szentostyát, pedig a Tanítónéni azt mondta, hogy nem ráogatjuk, hanem csak úgy magunkhoz vesszük...

No ez ilyen ijedten történt. De mégis jó volt, mert a jó Istennel találkoztam. A mise végén aztán kapunk újmisést áldást, majd szétnézek a szép nagy templomon. Eszembe jut, hogy még iskolába se jártam, mikor egyszer Édesapám föl vitt a kórusra, és még fel is ültetett a kórus karfájára. Fogott engem, de én akkor úgy féltem, ahogy lenéztem. Hajnali mise volt, a sok villany-égő, és ahogy előre nézek, mit látok:

– Honnan került ide ilyen kis pap, kb. két arasznyi, meg körülötte a pici ministránsok, még a játékbabáknál is kisebbek?

Ez az emlék maradt. Ki tudja, talán itt gyulladt ki lelkemben a papi hivatás vágya... Még hazafelé is viharlámpákkal mentünk a sötétben... Nagybátyám, Tarjányi László az újmiséjére kapott egy kelyhet dátumozva. Mi kaptunk tőle egy ún. 'pengős' Szentírást. Én, amikor a pulykákra vagy a malacokra vigyáztam, szerettem ebből a Bibliából olvasgatni, sok szépet találtam benne. Aztán kispap koromban olaszul, majd franciául, angolul is nézegettem az Írásokat. Kezdtem gyűjtögetni különféle nyelveken. A nagybácsi Pestszenterzsébeten végigimádkozta a bombázásokat, majd Aszódon bombázták halálra, s a kehely nekem maradt családi örökségül. Az apáca nagynénik is hazaérkeztek már, de imájuk kísér mind a mai napig.

Most megyünk Nagymamáékhoz... Fényképezés. Csoportkép. Most is megvan. Örök emlék...

A kisgyermekkor emlékei a legszebbek... A legmaradandóbbak...

Mi leszek, ha nagy leszek?

– Fiam, szépen kapálj, dolgozz, majd te leszel az én utódom!

Csak hogy 1941-ben kiöntött a Duna, és a mi földünknek nagy részét is elöntötte, lett nagy szegénység...

– Most már, fiam, menj valahova tanulni!

– Hova, Édesapám?

– Nem tudom, de itt nem lehet megélni...

Kapáljuk a földet, jön a Plébános úr, és pedig gyalog:

– Tarjányi szomszéd, keresünk ilyen fiatalokat papnak, nem adná oda a fiát?

– Dehogynem... Odaadom én...

Aztán rámkérdez:

– Elmegy-e te? – De olyan jó határozottan kérdezi, hogy arra más felelet nincs, csak ez:

– El, el hát...

– Na jó! – mondja a plébános úr – majd vasárnap megírjuk a kérvényt...

Meg is írtuk, el is ment, a kecskeméti Ferencesekhez, mert ott nem kell fizetni, hisz nincs pénzünk. Várjuk a választ. Válasz helyett egyszer csak jönnek az oroszok...

1946. Kisasszony-napi búcsú...

Egy szalézi kispap, Császi Bandi a kántor (már nem tanító úr, mert csak kántorizálhat, kommunizmus van):

– Te, Bandi – mondja neki a plébános úr – itt van ez a gyerek, szeretne pap lenni, te jobban el tudnád intézni valahogy...

Kimegyünk, a fasor mellett sétálgatunk, mondja, hogy ő szalézi. Én meg tudom, hogy ki volt a Don Bosco, mert a tankönyvünkben benne volt, hogy hogyan vitte ki a börtönből az elítélt gyerekeket fegyőr nélkül egy napra kirándulni. Előveszi a hosszúra széthajtható egészségügyi papírt, arra írjuk a kérvényt, mert más papír nem volt, minden könyvet elhasználtak a ruszkek cigarettapapírnak.

Elviszi, és várunk. Jó sokára jön a válasz Balassagyarmatról:

"Ha a kiválasztott úton haladni akarsz, gyere! Kemény Pál."

Mise alatt bejelenti a plébános úr, hogy megy a ministráns papnak. Mise után Fábián Ferenc, aki hazajött már a Csillag-börtönből, rámkérdez:

– Te, elmegy papnak?

– El hát.

– Akkor csak HUMÁNUSAN!

Kettőn kezdek el gondolkozni: Honnan tudja ő, mi az, hogy humánusan? A másik: ő mondja nekem – de megjegyzem – "humánusan" kell csinálni ezt is?

Megy a készülődés. Édesapám befogja a lovakat, indulunk. Édesanyámtól elbúcsúznak...

– Fiam, hát elmégy papnak?

– El hát...

– De akkor nem lehet megnősülnöd...

– Nekem az a jó!!!

És megyünk. December 13. Fagyó hideg. A vonat ablaka mind kitörve, némelyik bedeszkázva, de én keresek olyan ablakot, ahol kilátok, mert nagyon érdekes a táj, a Pest, és minden...

Kezdődik a SZALÉZI ÉLET – Balassagyarmaton

– Igazgató Úr, meghoztam a gyereket, tessék rá vigyázni.

– Jól van, és ha nem tud tanulni, majd lesz belőle laikus-testvér.

– Azt nem, akkor tessék hazaküldeni, majd én csinállok belőle laikus testvért!

Édesapám csak 5 Ft zsebpénzt tudott adni búcsúzáskor:

– Nesze, fiam, többet nem tudok adni. Oszd be, ahogy tudod! – Egész évben csak egyetlen-egyszer mertem egy fagylaltot venni...

Mivel hogy nem bírunk fizetni, hát én leszek a portás meg a sekrestyés. Jó ez. Megy a tanulás és a munka, de az úton úgy megfáztam, hogy hetekig nem bírok kimászni belőle. Ilyen beteg csak kicsi koromban voltam, himlős. Aztán lassan rendbejövök. Én fűtök a hálókban is, és ha este elalszik valamelyik kályha, menni kell vágni gyújtózt. Megyek is. Tanulni kell!

Hatodik általánosból magánvizsga, a hetedikbe be kell járni, mert nem vagyok én még olyan 'öreg'. Ott egy kicsit sikerül megismerkedni a palóc fiatalsággal, meg a beszéddel, de ez éppen olyan, mint a félegyházi. Egy kisebb veszekedő gyerek egyszer úgy pofon vág, hogy az egész folyosó visszhangzik. Én csak megfogom a kezecskéjét, de nem adom vissza – máskor nem is mert hozzám nyúlni. De én nem szoktam veszekedni. Ezt tanultam otthon.

Nyáron még a nyolcadikat is megtanulom, leteszem a vizsgát. Nappal tanulok, és figyelek. Megfogtam egy betörőt, a templom perselyét fessegette lefelé.

De: 1948!

Bejönnek az idegenek

– Ide a kulcsokat! (=államosítás)

Szegény Kemény Pál Igazgató Úrral együtt szomorkodtunk. Mit lehetne megmenteni?... Sok mindent felhordtunk a rendház padlására, de aztán később azt is államosították. Én meg mehetek. Pedig magánvizsgára készülök most is. Azért még sikerül levizsgázni. Beírják: "Az ötödik gimnáziumba léphet." Ez meg éppen elég a noviciátushoz.

TOTUS TUUS

Szeptember 8-ra sikerül Tanakajdra jutni, és megkezdeni a noviciátust. Édesapáméktól el se búcsúztam. Sok izgalom, mert üldözik az egyházat. Otthonról is rossz hírek jönnek, elvették édesanyám örökségét, államosították, nekem nem megy semmi. De a Magiszter úr fölíratta velünk, hogy: TOTUS TUUS! (Egészen a Tiéd vagyok!)

Szépen kezdődik minden, de egyre több nehézség jön mégis. A Kemény Pál atya egyszer rám is kérdez:

– Hogy akarsz te szalézi lenni? – Ezért december 8-án bemegyek a kápolnába, odatérdelek a Szűzanya elé:

– Édes Szűzanyám, kérlek segíts, mert nem tudok semmire se menni.

És mintha elvágta volna. Most már minden sikerül – de jönnek a rossz hírek. Karácsony másnapján igaz a hír: "Mindszenty bíboros urat elhurcolták a kommunisták."

Megyünk tovább, készülünk...

1949. Don Bosco ünnepe. Beöltözés

Édesapám is eljön, fényképet is csinálunk. Örök emlék. Mégiscsak megértük!

Szeptember 8-án letelik a 365 nap, de van két másik kispap, azokkal együtt 14-én tesszük le a fogadalmat. De én már 8-án bemegyek egyedül a kápolnába, odatérdelek a Szűzanya elé, és szépen a Szabálykönyvből fogadalmat teszek. Ez csak magán-fogadalom – de Uram, én az életemet Neked adom... Most már történjék bármi!

Szeptember 14-e, Szent Kereszt Felmagasztalása: ez éppen a születésnapom! Csoda ez is... A beöltözés alatt az énekkar a 84. zsoltárt énekelte. Csodálatos volt hallani, örök, szép emlék maradt ez számomra:

*"Minden madár házat talál magának,
A gerlice fészket, ahová fiait helyezze:
a te oltáraidnál, seregek Ura,
Én királyom és én Istenem! ...
Mert jobb egy nap a te udvaraidban,
mint más helyen ezer..."*

Megyünk a többi kispap után Mezőnyárádra. Én külön váltom meg a jegyem, mert le van levelezve: ha otthonról valaki feljön Pestre, a Keletiben találkozhatunk, és legalább pár szót válthatunk. De hiába várok, nincs senki... A következő vonattal megyek tovább.

Nyárádon az Igazgató Úr:

– Nézd, a kis hamis, máris külön pénzzel utazik. Milyen szerzetes lesz ebből?! – Átadom a maradék Ft-ot, és tanulunk tovább, az ötödik gimnáziumot. De jól belém vágott: pedig nem költöttem én el belőle egy fillért se...

Tanulunk – Üldözés

De újra és újra jönnek a rossz hírek: hurcolják a szerzeteseket... A jezsuitákat elvitték, az apácákat most viszik 'fakorusz'-on, meg se állnak velük estétől reggelig... Nekünk meg jön egy 'jóakarató' hír – a tanácselnök üzente.

1950. június 13-án, Szent Antal napján reggel az Igazgató Úr így szól:

– Sajnálattal kell közölnöm, hogy ez lesz az utolsó közös szentmisénk. Pestről jönnek értünk, hogy elvigyenek, a ferenceseket és a nővéreket már viszik.

Elképzelheted, milyen szentmise ez, de a Miatyánkban odaadjuk magunkat: "Legyen meg a Te akaratod!"

Szentmise után gyorsan pakolunk, csomagolunk. Nekem nincs semmim, egy pokrócba tekerem be a holmimat, egy nyárádi néni összevarrja, aztán menekülünk, menekülünk... A vonatban kérdezzetik a nénik:

– Honnan jönnek maguk, fiatalok?

– Hát, kitört a vakáció...

– Most?

- Igen, most.
- Dehát milyen iskolából jönnek?
- Hát... gimnáziumból...

Egyszer csak megszólal az egyik néni:

– Valami jó iskolából jöhetnek maguk, fiatalok, mert nem úgy beszélnek, mint manapság sok fiatal kezdi... – Dehát nem mondhatunk semmit. Nem tudjuk, melyik sarokban van, aki minket les... (fizetett beszélgetés).

Mindenen keresztül érkezek haza

Egy hegedű van a hónom alatt. Ahogy közeledem a tanyánkhoz a szőlőnk mellett, három testvérem jön velem szemben. A kis Erzsike és Béluska szépen köszönnek: "Dicsértessék a Jézus Krisztus!", de nem ismernek meg, úgy megyek el mellettük. Csak a Veronka ismer rám:

– Né, ez a Ferike!

Jó, de nem szabad ám megmondani senkinek, hogy itthon vagyok, mert lehet, hogy már jönnek utánam. A vonatra is fölszállt egy rendőr, erre a másik oldalon ijedten leugrott egy kispap – de nem tört ki a lába...

Vigyázzunk, senki meg ne tudja – de várjuk, mi lesz velünk...

Dolgozunk, aratás, cséplés.

Egy biztos, szerzetesekre nincs szüksége ennek az országnak, a cséplőgéptől viszont minden szem gabonát be kell szolgáltatni. Annyira, hogy éhezünk. Nekünk, azoknak, akik dolgoznak, nem marad semmi.

Édesanyám szétvágja a kicsi kenyerkét öt felé, mire a kis Béluska:

– Édesanyám, én még éhes vadok.

Erre én is, meg édesanyám is a felét-felét Béluskának adjuk, mire Veronka megszólal:

– Dehát Ferike, akkor nem tudsz kaszálni!?

Mindegy, inkább éhen maradok... Bízunk a Gondviselésben...

Aztán nem lehetne mégis folytatni, amit elkezdtem?!

Hova menjek, mit csináljak?...

Ádám Laci bácsinak jön a levele: hétfőn menjek föl Esztergomba. Korán kelek, Soltvadkert biciglivel 18 km, de mire odaérek, elment a vonat... Most már csak a délutánival tudok menni. Akkor meg már nincs ott a Laci bácsi (= titkolt tartományfőnök)... Nagy keserűség szállja meg a szívem. Látom már, hogy nekem nem sikerül semmi, lemondhatok mindenről... A többiek Esztergomba mehetnek, de jó nekik... Én lemaradtam...

De a plébános úr beprotezsál Kalocsára. Megyek is. De már késésben vagyok, megkezdődött a tanulás. Mivel elvették a Kiszemináriumot, ezért a Teológián szorítottak itt is, ott is helyeket...

Koszter atya átküld az érseki titkár úrhoz, de az se tud mást mondani:

– Tetszenek nekem a te papírjaid, de nem jöttél időben, nincs hely. Próbáld meg máshol...

Megint megyek haza a tanyára, Zöldhalomba. Diák-holmimat két kézben vittem vissza az állomásra vessző-bőröndben, s úgy éreztem: „Talán még a jó Isten se akarja, hogy pap legyek. Hát akkor ne is legyek!” Aztán ahogy megyek tovább, az jut az eszembe: "Ha benne vagyok (leszek) a 2000-es Sematizmusban, akkor 'ezek' bármit is csinálnak, én akkor is pap leszek!" Imádkozunk tovább...

Másnap jött a távirat:

– Kalocsán csináltunk helyet, jöhetsz.

Gyorsan megyek. Megyek a többiek közé, kedvesen fogadnak, de nagyon köhécsselek.

Orvost kell hívni

Az orvos megállapítja: torokgyík. Tíz injekció, és karantén!

Jön Esztergomból a levél, hogy csináltak helyet. Mégis menjek a többi szalézi kispap közé.

– Nem lehet, mert ragályos beteg.

– Jó, akkor maradjon!

Egy hónapig elkülönítve fekszem súlyos betegen. Közben faragok egy szétszedhető keresztet kicsi falécekből. (Ha szétszedem, senki sem tudja összerakni.)

Végre mehetek iskolába. Latin dolgozat. Nekem sikerül a legjobban, mert én már három éve tanulom. Német órán is felelek, mert a Polgáriban abból vizsgázni kellett.

Azt mondja a tanár úr:

– Nem jó neked ez az osztály – menj előbb eggyel!

Ott meg görög óra következik.

– Jaj tanár úr, én csak kicsit tanultam görögöt a noviciátusban, nem tudom.

– Akkor tanuld meg!"

Év végére két osztályt végezhettem.

Közben a tavaszi sötét estében gyanús alakok bujkálnak itt is, ott is... Óvatosan kerülővel megyünk át az Érseki Palotába. Az utolsó kettőt már elkapják, becsukják a portára. Ott hallják a Grösz érsek úr köhécselését. Viszik.

Egyik kispap kiles az ablakon (én nem merek, nekem már volt elegendő):

– Most ültették be a fekete autóba, egy pillanatra felgyújtotta a lámpáját. Aztán elindul, megy a sötétben...

Egész éjszaka nem tudunk aludni: a folyosón csitt-csatt... zengenek a bakancsok. Hajnalban lesünk kifelé: A Székesegyház előtt kosaras piacos asszonyok járkálnak, beszélgetnek – híre ment az éjszakai szörnyűségnek...

Jó dél felé mégiscsak átmehetünk a Szemináriumba, enni is kéne már...! Nem megy a tanulás. Mindenkinék megírják a bizonyítványt, és indulás haza! Jövünk-e még ide vissza egyszer?!?

De jön a levél: "Sajnálattal kell közölnünk, hogy ide már nem lehet visszajönni. Próbálj meg állami iskolában elhelyezkedni."

Állami érvényesítő vizsgák

Az itteni vizsgákat nem fogadja el az állam, ott újra kell vizsgázni. Közben megjelenik a 'Grösz-könyv'. Elvitték, mert találtak 50 dollárt, és le is van fényképezve: a könyvtárban három leventepuska, amivel "meg akarta dönteni a demokráciát."

(Csak úgy magunk között: Milyen demokrácia az, amit ötven dollárral és pár leventepuskával meg lehet dönteni?) Másrészt: mi szabadon bejárhattunk a könyvtárba, ha ott puska lett volna, akkor ráírták volna a fiókra: "Ne nyúlj ide, mert veszélyes és titkos!"

Most aztán megint baj van: hova lehetne menni tovább?

Laci bácsi levele jön: Menj Esztergomba, a Ferencesekhez... Végre sikerül! Be is adom a kérvényt: szeretnék levizsgázni, állami érvényesítő vizsgát tenni. (Mert a katolikus iskoláktól megvonták a magánvizsgáztatási lehetőséget)... Hamar jön a válasz: "Nem lehet: kulák gyerek nem vizsgázhat..."

Éjszaka meg bejönnek az ÁVÓ-sok, és mi elbújunk a csomagtárba. De a névsor a kezükben van:

- Ez a Tarjányi, meg a többi 18 bujkáló ellenség holnap délig tűnjön el!
- Megyek hazafelé: Kecskeméten át. Itt vannak a Piaristák. Megkérdezem:
- Nem volna egy hely?
- Éppen egyetlen hely van, föl vagy véve.
- Mégiscsak van Gondviselés!

Esztergomból jön a hír: Az érvényesítő vizsgákon a fele kispapot elbuktatták. "Nem jól tanítanak a papok!!"

Ifjú Sebestyén igazgató úr áttelefonál az államiba: vizsgáztatni kéne ezt a gyereket. Megyek, és a kérvényben kérem: Két osztályból szeretnék újra vizsgázni – és átadom az értesítőt mind a három osztályról.

- Te három osztályt végeztél! M'ért csak kettőből kéred a vizsgát?
- Mert Esztergomban egyből se lehetett...

Veszi a telefont:

- Halló! Oktatási Osztály! Van itt egy gyerek, háromból kellene levizsgáztatni...
- Nem lehet!
- De, kérem, ez csak 'állam-érvényesítő' vizsga
- Akkor se!
- Kérem az igazgató elvtársat.
- Nincs benn most.
- No, akkor menj haza, és gyere vissza holnap.

Megyek. Éppen telefonál... S amint meglát, felmutatja a három ujját! Győztünk megint.

Hát akkor készülni kell ám, mert a világirodalom időközben megváltozott. Előkerült Gorkij, azóta már "Új barázdát szánt az eke" Osztrovszkijjal, és lám, Puskin a világirodalom. És ráadásul:

- Pa ruszki nada ucsityszja... (Oroszul kell tanulni.)

December 12-én elkezdjük a dolgozatokat: magyar, latin, számтан stb. Dél felé jönnek a szóbeli vizsgák. Elég jól sikerült. Nagyon belefáradtunk, de szépen sikerült minden.

Közben egy kis papírra le kellett írunk, hogy kinek hány hold földje van. Én ezt írtam: "22 kat. hold föld + 8 adómentes" A vizsgáért nekem, mint kulák gyereknek 250 Ft helyett a dupláját kellett előre befizetni. De ők csak a 22-t számolták, így ezen a vizsgán nem voltam kulák. Visszakaptam a 250 Ft-ot.

Másnap újra dolgozatok következnek. Mivel én két osztályból írom, csak délutánra fejezem be. Akkorra már magam maradtam, mert csak én vagyok, aki két évből vizsgázik. Egyre nehezebben állom a sarat, már sötétedik. De még ott áll a biológia tanár, ő következik:

- Euglena viridis?

Kezdem magyarázni, de nagyon fáradt vagyok.

- Azért viridis, mert zöld színű, és a napon terjed szépen az ablakba kitett vízben...
- Csak nyugodtan!

Valahogy be is fejezem... Végre! Minden sikerült. Mehetek haza. Akkor veszem észre, hogy ott áll még egy másik tanár: hátra van még a tornavizsga! Kimegyünk a kisajtón, lenézünk a tornaterembe, közben a tanár megkérdezi:

- Miért vizsgázol te ennyi mindenből?

Elmondom neki a történetet. Ő a végén így szól:

- Levizsgáztál tornából is.

Annyira kimerültem, hogy a lépcsőn leérve leborultam egy padra. Elegem volt.

De azért mégiscsak sikerült a vizsga mind a három gimnáziumi osztályból, és december 14-én már megyek is a negyedikbe! Így elmondhatom, hogy mind a négy gimnáziumot egy év alatt végeztem el, és tavasszal jöhet az érettségi!

Tanultunk itt mindent, még a matematika is új volt: lefordították az orosz tankönyveket. Ezeket is alaposan átböngészttem. A tanár úr még fizikából is kitűnőt adott, pedig mondtam neki, nem tudom én azt annyira. Mire ő:

– Tudom én, mit tudsz!

Hanem egyszer jelenti, hogy Kecskeméten matematika nagyverseny lesz – csak hogy minket nem hívtak meg. Az egyik tízpercben még a példát is ideadja azzal, hogy a versenyen senki sem tudta megoldani. A következő óra alatt megoldottam, aztán megmutattam neki a megoldást.

– Jó!! Lásd, ezért nem hívtak meg bennünket a versenyre!

Nem baj, nem ez a fontos. Hanem mi lesz érettségi után?! Lehet jelentkezni egyetemre. Beadom matematika tanár szakra. Nemsokára hívnak is 'elbeszélgetésre'.

– Tarjányi, ha maga kispap, akkor m'ér adta be a tanári kérelmet?

– Mert most már az az út nem járható.

– Akkor nem is akar pap lenni?

– Mondom, hogy nem lehet.

– No, akkor még egy kérdés: Mit szól a Mindszenty-perhez?

– Kérem, én olvastam a Grósz-pert is... Elítélem mindazt, ami ott meg van írva.

– Akkor befejeztük.

És írásban értesítettek, hogy tanári pályára nem vagyok alkalmas.

KONKURZUS

Akkor hát mi legyen velem? Hová menjek?...

A szétüldözött szerzetesek mind a püspöki szemináriumokba menekültek, de ez már sok lett az államnak. További üldözés kell!

Kalocsára nem mehetek vissza, mert a Koszter atya azt mondta:

– Te itt 'mostoha kispap vagy, ezért duplán fizeted a havi díjat.

Akkor próbáljuk meg: gyerünk Vácra. Konkursus Péter-Pál napján. Izgulva megyünk: Frank Pali is ott van, meg Vas Jóska – három szalézi...

A püspöki asztalon csörög a telefon:

– Halló, itt az Államegyházüldözési Hivatal, kérem beolvasni a volt szerzetesek névsorát.

Mi addig menjünk ki... Mindnyájan kimegyünk. Indulhatok haza? Hogy menjek vissza, mikor én fogadalmas szerzetes vagyok?! De azért próba-szerencse... És: ha Isten velünk, ki ellenünk?!

Egyesével megyünk vissza, megyek én is.

– Te mióta akarsz pap lenni?!

– Nekem a nagybátyám is pap volt, akit agyonbombáztak: Tarjányi László...

– Jól van – mondja a püspök atya –, te is légy olyan jó pap! – Hiszen jól ismerte a nagybácsit... – Föl vagy véve...

A szalézi előjárók ugyanis megmondták, hogy nagyon vigyázzunk, el ne áruljuk, hogy szerzetesek vagyunk. Még a Spirituális atyának sem szabad megmondani!

Egerbe megyünk, mert a váci Szemináriumot is elvették. Akkor hát menjünk Egerbe. Még sose voltam Egerben, pedig tudom, hogy város. Itt telik majd el a titkos öt év. (Nem derülhet ki, hogy szalézi vagyok.)

SZEMINÁRIUM

Mint régi kispap, igyekszem a szabályokat szépen betartani.

Három hónap után csak fölveszem a régi szalézi reverendámat. Meglátja a Kovács spirituális atya (Laci bátyámnak is ő volt a spirituális):

– Fiam, honnan van ez a reverenda?!

Gyors válasz kell, de mit mondjak?! De a Szentlélek segít:

– Titkos jötevők...

– Látja, fiam, itt kezdődik az aposztázia! Még a spirituálishoz sem őszinte! – Úgy megyek ki, mint egy gonosztevő...

Egy hét múlva megint szerda fél négy, megyek a spirituálishoz a heti gyónást elvégezni. "Ha most is mond valamit a gyónás után, akkor ott előtte levetem a reverendát, és elmegyek. Ezt nem lehet tovább kibírni." Azzal kezdem a gyónást:

– Lelkiatyám, nem bírom ezt tovább. Otthon is üldözik Édesapámékat, itt is nagy a bánatom. Nem tudom, mit csináljak, nem bírom." – Erre ő csak ennyit mond:

– Sursum corda! (Fel a szívekkel!)

– Et cum spiritu tuo! (És a te lelkeddel!) – válaszoltam önkéntelenül. Nem is gondolkoztam, mit mondjak, ez csak úgy 'magától' jött. Mire az atya hozzátette:

– Fiam, nehéz az élet, de a jó Isten velünk van.

Sok év múltán, amikor Kovács atya Turán volt plébános, a káplánja meghívott, hogy menjek el hozzájuk is levetíteni Jézus életét a templomban a híveknek. Rákérdezek az atyára:

– Spirituális atya, emlékszik-e még arra, hogy mit mondott nekem, amikor nem mondhattam meg, hogy szalézi vagyok?

– Jó, jó, fiam!... Azzal teszem jóvá, hogy most azt kérem tőled, menj, mondd a híveimnek, amit akarsz!

Ilyen az élet. De az öt évet végig izgultam, mert mindig jött valami. Mi lesz, ha kiderül egyszer, hogy szerzetes vagyok?

Talán mégis szerzetes?

Jól tudjuk: Minél nagyobb a veszély, annál nagyobb a kegyelem. Egyszer például játsunk a szeminárium udvarán, szép az idő, de valaki egyszer csak odakiált:

– Tarjányi, telefon! Gyere, siess!

Rohanok, de közben összeszorul a szívem: Miért is hívhatna engem valaki? Talán kiderült, hogy szerzetes vagyok, és mehetek...? Mikor félúton vagyok, a társaim elnevetik magukat:

– No, nem is hívnak, csak vicceltünk. – De nekem ez nem vicc volt!

Máskor: Este tíz is van már, nem tudok elaludni, rossz hírek érkeztek. Nyílik az ajtó, jön be valaki a félhomályban, toporog, az ágyamat kezdi rángatni. Ki lehet az? Hát az Ali Pista, aki mindig későn jön be, rábukott az ágyamra. De hogy nekem milyen ijedelmet okozott, azt nem is sejtette senki. (Most mondtam el először.)

Mégis szépen telik az idő: már ötödéves vagyok! Deo gratias!

Papszentelés

1956. Forradalom. Nekünk végig szilencium, mert éppen lelkigyakorlat van. Mi lesz itt?!? Kérjük az előljárókat, hogy gyorsan szenteljenek fel: hogyha el is hurcolnak vagy legyilkolnak, már papok lehessünk.

– Bízunk, reméljük!" – válaszolja a rektor úr.

És el is érkezett 1957. június 16-a. Igaz, közben meghalt Czapik érsek úr, de eljött Vácról a püspök atya, és az egriekkel együtt felszentelt bennünket. Mostmár le nem veszi rólunk senki a Szent Olajat! Deo gratias!

Június 23. Újmise. Káplán

A bócsa-zöldhalmi iskola mellett a kis erdőben, sátorban.

Már az első nyáron kisegítő vagyok Szolnokon. Máris jön a telefon: beteg vár a bel-fertőző osztályon. Sietve megyek. A néni a folyósóra van kitéve, ezer légy lepi. Amikor odamegyek, a legyek énám szállnak. A beteg nem érti, amit mondok, ezért 'megfogja' a kis könyvecskémet, onnan olvassa ki, hogy miért jöttem: feloldozás.

Hazafelé menet eszembe jut, hogy milyen veszélyes helyen jártam, ragályos betegnél. Mi lenne, ha volna feleségem és kisgyermekem? Nem mernék hazamenni. Ezt jelenti a coelibátus.

Aztán jönnek a kápláni helyek: 1957-58: Lőrinci; 1958-59: Abony; 1959-61: Rákóczi falva; 1961-63: Tószeg; 1963-65: Törtel; 1965-68: Gyömrő; 1968-69: Kiskunmajsa.

Az első hivatalos hely: Lőrinci. Onnan megyek a selypi cukorgyári iskolába, ott élem át, hogy kirángatják a sorból azokat a kisgyerekeket, akik nincsenek hittanra beíratva. Nagyon fáj!

Az órákra viszem a diafilmeket, és kezdem vetíteni. A délutáni órákon sokszor már homály volt, nem is kellett sötétíteni. És a gyerekek nagyon szerették, csak úgy jöttek! Még a tanítónénik is sorra be-bejöttek. De az igazgató észrevette, és azonnal megtiltotta. Sőt, hamarosan jött a püspöki (egyházüldözési) rendelet is: "Mindenféle szemléltetés tilos a hittanórán, még a táblára sem szabad rajzolni!" Országos tilalom lett belőle.

Aztán az egyik hittanórára mégiscsak bekéredzkedett egy megyei ellenőrke. Figyeli, mi folyik itt. Én meg kiállítom előre a Noét, a feleségét, gyerekeit, a többi rossz emberek a helyükön maradnak. Készül a bárka, aztán zuhog az eső. A rossz emberek mind elvesznek: egyik gyerek úgy bebújik a pad alá, hogy elő se akar jönni. Óra végén csak annyit jegyez meg a látogató:

– Azért nagyobb fegyelmet is tarthatna az óráján!

Aztán a tanáriban elbúcsúzik (én oda nem tehetem be a lábam):

– Nagyon jó volt minden, szépen megy a tanítás, de a legügyesebb az a hitoktató, aki még be is mutatta, hogy milyen volt a vízözön. A gyerekek ebből tanulnak a legtöbbet.

Ilyen az élet. A hittanosok száma minden évben fogy, de dolgozunk. Mivel mindenütt egyre több gyerek jön beíratkozni, ezért helyezés Abonyba, Tószegre, Törtelre, Rákóczi falvára, Kiskunmajsára... Összesen 8 helyre.

Külföld, 1965

Ekkortájt külföldre csak nagyon válogatott népek mehetnek. Mikor Lengyelország nagy jubileumot ünnepel, próbaképpen én is beadom az útlevelekérelmet. Nem mehet! (Még maga a pápa se mehet éppen Lengyelhonba.) Ilyen ez a világ.

Egyszer látogató érkezik a plébániánkra, a 'bajúszos püspök'. Csak nézi, nézi, hogy mennyi játék van a káplánszobámban. Szóvá is teszi a főnökömnek:

– Sok a játék a káplánszobában.

De ő megfelel:

– Nézze, ennek a káplánnak gyerekkorában nem volt semmi játékja, szegények voltak, hát most kiéli magát.

Én meg kihasználom az alkalmat:

– Hallom, hogy papok mennek Moszkvába, én nem mehetnék?

Nem válaszol, csak tűnődik. De két nap múlva futár hozza a 'piros útlevelet'. No, ezt megírtam:

– Jaj, hát nekem nincs pénzem, már hónapok óta nem kapok kongruát, nem tudok menni.

– Igen, de nem lehet visszamondani, menni kell, nincs ki a létszám.

Nincs mit tenni, készülök gyorsan. Van valahonnan egy orosz Szentírásom. Viszem magammal, mint amikor a tüzes kardot hordozták, remélve egyszer majd eljőjön az idő, amikor oda is szabadon lehet vinni a Bibliát! A csapatban én vagyok a legfiatalabb, nem is vagyok békepap, de békéért azért sokat imádkozom. Kölcsön-pénzből utazom, de azért viszek magammal egy szép pulóvert. A határon nincs semmi baj, a Breviárium mellett egy 'Biblia' mehet. Hosszú az út. De másnap reggel már Kijevben vagyunk.

Szép város. Megnézzük a gyönyörű Bazilikát. Elég sok a rongálás benne, de azért a szép ősi falfestmények megvannak. Volt itt hit, volt itt vallás!

Állami kísérőnk, a 'bajúszos' megkér:

– Itt van egy könyvecske, vigye el a postára, adja föl. Igen megörülök, mert egyébként nem lehet a csoporttól különválni. Megyek a postára. Jó messze van. Megtalálom, mert mindenkit megkérdezek, jól jön egy kis nyelvyakorlás. Leteszem a hölgy elé a kis csomagot. Tapogatja, valami gyanús is van benne. Meg is kérdezi:

– "Knyíga?" – aztán tovább tapogatja:

– Tolka knyíga? (Csak könyv?)

– Da, da" – mondom, mire átveszi... Egy kicsit kellemetlenül éreztem magam, mert magam is éreztem, hogy a könyv mellett van benne egy nyaklánc is. Visszafelé eladom a szép kis pulóveremet, hogy az árán vegyek egy kis rádiót édesapáméknak. Egész napos várásnézés után este vacsora. Akkor megszólal a hangosbeszélő:

– Az, aki a postán feladott valamit, azonnal menjen, mert várják.

No, most aztán tessék elképzelni, mi lesz ebből. Nem hiszem, hogy hazaengednek innen. Sötét van, de menni kell, irány a posta. Az úton egy nagy csoport, verekedés. egy rendőr verekszik egy részeg emberrel. A részeg akkorát taszít rajta, hogy a rendőr majdnem szétesik. Senki nem segít, csak lesi mindenki. Végül a rendőr nagynehezen behúzza a részeg egyik kapu alá. aztán nem tudjuk, mi történik vele. Hagyjuk. Ilyen itt az élet. Azért jó vigyázni. Mindenfelé azt lesem, hogy el ne kapjanak. A csoportunkban az egyik idős pap mindig azt mondogatja: "Jaj, csak még egyszer hazajussunk innen! Itt voltam fogoly. Csak a jó Isten hazasegítsen. Kár volt idejönni most megint. Nem változott semmi."

Azért a Metró-t kipróbáljuk. Nálunk otthon nincs ilyen. Érdekes. Beérek a postára. A hölgyike máris kérdezi a nagy deszka fölött:

– Mi is volt abban a csomagban?

– Knyíga

– Tolka knyíga?

– Da, tolka knyíga!

Erre fölemeli a kibontott csomagot: egy könyv és rajta az arany nyaklánc.

– Ez magának 'tolka knyíga'?!

– Kérem, én nem is tudom, mert nem az enyém volt. Külföldi vagyok, nem tudtam.

Közben lesek az ajtó felé: ezek után biztosan letartóztatnak. De még nem. Azt mondja a hölgyike:

– Fizessen még egy rubelt, és ajánlva fogom továbbküldeni.

Fizetek, és nagyon megkönnyebbülve indulok kifelé. Még igazolást is kapok. Hazaérve mondom jó hangosan a 'bajúszosnak', hogy mindenki jól hallja:

– Még nyaklánc is volt a csomagban!

– A csomag nem az enyém volt – válaszolja. – Máskor nem vállalom senkinek ilyen szivességet – mondja, és kifizeti a rubelt. No, ezt is megúsztam! (Később jöttem rá, hogy az a kis hölgyike azért nem küldte tovább a csomagot, mert tudta, hogy a láncot azonnal kilopják a csomagból, mielőtt kiadja a kezéből.)

Megyünk tovább, egészen Leningrádig. Csodaszép város. Három napig keresem a katolikus templomot, meg is találok. Misézek. De hogy Moszkvában ne kelljen majd keresgélnem, felíratom a moszkvai katolikus templom címét: 'Ulica Malaja'.

– Szpasziva!

Moszkvában az első nap beülök a taxiba. Irány: Ulica Malaja...

– Tü durak – mondja a taxis halkan. – A második utca visszafelé.

Dehát én külföldi vagyok, nem tudtam. De azért elvisz. 40 kopejka. 'Szpasziva!'

Gyönyörű szép templom, szent Lajos tiszteletére, a váci székesegyházra emlékeztet. Eiffel bácsi tervezte. Be is nyitogatok a kapun, de a templom mellett a plébánia falára az van írva: 'Elektricseszka Centra'. Akkor a pap hol lakik? Nincs kiírva sehol. Szemben a másik ház előtt egy bábuska olvas, talán imakönyvet. Megkérdem:

– Gdje zivjot katolicki Batyuska?

– Nye znaju

– Kto znajet?

A közelben egy moszkvics alatt egy tizenéves gyerek fekszik. Rámutatok:

– On znajet?

– Á, takoj nye znajet

Ez azt jelenti, hogy az ilyen fiataalt ne is kérdezzem, az úgyse tudja. Hanem öt órára itt lesz a plébános, mondja a bábuska. Jöttem. Meg is találtam. Eppen olaszul beszélt valakivel, hát akkor: Parliamo italiano... Közben mondják a rózsafüzért. Tegnap is mondták.

– Hát Moszkvában minden nap mondják? – kérdezem.

– Igen, mert október van! – Akkor kapcsolok, hogy mi még szeptemberben indultunk, de már október van. Értem már, miért mondják: 'Szent Oroszország.' Hiába van kommunizmus. Holnap reggel 8-kor jövök misézni. A plébános engedélyével misézhetek a mellékoltárnál. Jól vigyázok, hogy kettős térdet hajtsak, mert a pravoszlávok nagyon buzgók, leborulnak az Úr előtt. Akkor még latinul miséztünk. Közben odabotorkált egy nagyon öreg bácsi, és szépen ministrált: "Dominus vobiscum." – "Et cum spiritu tuo." Nagyon örültem neki. Az viszont nagyon meglepett, hogy a mise vége felé megkérdezte tőlem latinul (akkortájt voltak a változások a liturgiában):

– Tollam librum ad alterum latum altaris?" (Átvigym a könyvet a másik oldalra, [mint addig szoktuk]?)

Úgy meglepett, hogy még csak válaszolni se tudtam, csak integettem, hogy "No, no!", "Nem-nem." Nagyon izgatott a dolog, és mikor levetkőztem a sekrestyében, gyors hálaadás után siettem az udvarra (nem illik megkérdezni, hogy ki is ő, hát bemutatkoztam):

– Laudetur Jesus Christus, ego sum Franciscus Tarjányi, sacerdos ex Hungaria.

– In aeternum Amen, ego Ivan Ivanovics, ex-professor latinae linguae Universitatis Leningradiensis."

Ez igen! Milyen kedves dolog ez.! Hanem később, már itthon hetek kellettek ahhoz, hogy az este látott fiataalt és ezt az idős urat egymás mellé tegyem: "Az ilyen nem tudja" – az idős orosz bácsi pedig minisztrál és latinul beszél. Deo gratias!

Velem van az orosz Biblia: lesz még itt változás, nem lesz örökké egyházüldözés! Egy ilyen ország nem veszhet el, újra élni fog, mint maga az Egyház is, mindig újra virágzik!

Később sikerült megtalálnom egy fiatal egyetemista ismerőst is, Salánki atya testvérét. Bemutatja nekem kedves barátnőjét – én pedig mutatom neki az orosz Szentírást. Nézi, aztán megszólal: "V pjervuj ráz!" (Először látok ilyen!) Nekem pedig majd megszakad a szívem. Milyen áhitattal lapozgatja, hallott is már róla... Fájt, hogy "először van a kezében", először látja. Ettől fosztják meg az ateista törvény nevében. Lelkemből még nagyobb fohász szállt az Egek Urához: "Ments meg minket, Urunk, mert elveszünk nélküled!" Azóta nagyon boldogan értesülök róla, hogy mennyi Szentírás jut már be arra a földre, a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat révén is. Évek óta Szalézi Intézet is működik már Moszkvában, ahol nemcsak az Írással, hanem az élő Krisztus követőivel is találkozhatnak a moszkvai gyerekek. Szibériában is vannak Don Bosco-utódok... Náluk két év után mutatkozik már az eredmény is: már tizenhat felnőtt jár rendszeresen a vasárnapi szentmisére. Ha erről hallok, eszembe jut,

hogy akkor én csak véletlenül keveredtem bele a moszkvai utazásba, de hiszek a Szentírásból kisugárzó kegyelemben. Minden keresztelés, minden szentmise egy lépés, valósul a Fatimai Ígéret: "Oroszország meg fog térni." Azóta ez meg is történt már...

De térjünk vissza a plébánossal való találkozásra. Mondom neki, hogy meglátogatnám, mire ő azt válaszolja:

– Olyan messze lakom, hogy *"nem érdemes"*. – Aztán a sekrestyés címét próbálom elkérni, mire az megsűgja, hogy ők nem kaphatnak külföldről levelet. Címet tehát nem sikerült szereznem.

Este a Belgrád szálló tizedik emeletén FOGADÁS. Pityirim pátriárka külön megbízottja fogadást ad nekünk. Kedves rendezvény, elbeszélgetünk sok szép mindenről. Itt ehettek életemben először kaviárt.

Pityirim pátriárka beszámolt arról, hogy milyen jó most az egyházi élet a nagy Szovjetunióban. Semmi bajuk. A végén kérdezni is lehetett. Jelentkeztem én is, és megkérdeztem:

– Nálunk a Vatikáni Zsinat úgy határozott, hogy ahol nincs katolikus templom, ott mi, katolikusok, mehetünk a pravoszlávba, és fordítva.

Erre jót mosolyog:

– Kérem, az én misémre már évek óta jár egy katolikus orvos. Mi ezt megelőztük már. – Így is van ez: a határozatok és döntések az élő igényekből születnek.

Szabó Gyurka ceglédi plébánosnak három kérdése van:

1. Hány éves a Pátriárka?

2. Van-e felesége? – és:

3. Mennyi a fizetése? – A pátriárka válaszai:

– 1. 35 éves vagyok. – (Tetszett ez nekem, és eszembe jutott, hogy akkor én is nemsokára lehetnék akár ilyen püspök is.)

– 2. Akkor ez nem volna – és mutatja a főpapi fejfedőjét – ezt csak nőtlen veheti fel. – (Ez a kérdés fölösleges volt.)

De a legjobb válasz a harmadik:

– 3. Még mindig igaz az a régi orosz közmondás: "Muszka földön még egy pópa se halt éhen." – Az összeget persze nem mondta meg. Annyi biztos, hogy a bábuska addig-addig csókolgatja a főpap ruha-szegélyét, míg néhány kopejkát bele nem lop a zsebébe.

De lám, itt van a plébános is, akinél miséztem. Mikor rájön, hogy ilyen hivatalos úton vagyok, odajön és meghív:

– Akkor várom holnap a plébániámon: 'Leningradszkij proszpekt'.

El is mentem hozzá, kedvesen fogadott. Elmondta, hogy ő litván állampolgár, és milyen jó, hogy van a nagy-Oroszország.

A Troicai házfőnökkel kétszer is beszéltem (másodszor tolmáccsal), de ő is szóról-szóra ugyanezt mondta, mint betanult leckét, mert mást nem mondhatott:

– Mi itt a Nagy Szovjetunióban boldogan és szabadon élünk, A Partija Komuniszticeszkaja pamagajet.

– Balsoj szpasziva! – Értettem. Ezt kell mondania.

Vasárnap ismét megyek misézni az Ulica Malajára, a reformátusok meg keresik az ő templomukat. Mise előtt odajön egy tiszta néger legény, egyetemista: gyónni szeretne.

– Sajnos nem értem a törzsi nyelvedet, az orosz is csak imitálom, majd szólok a plébánosnak, ő meghallgatja a gyónásodat.

Szép vasárnap volt. Este vacsora. A reformátusok még nincsenek. Eltévedtek? Másnap vallatom őket.

– Mikor jöttetek haza?

– Tízkor már itthon voltunk. Nem találtunk református templomot, de találtunk egy baptistát. Reggel 8-kor kezdődött a szertartás, és délig tartott, de délután is el kellett mennünk, mert 4-kor folytattuk.

– Dehát miért?

– Egyszerűen azért, mert azt tartják, hogy ha a muzsik nyolc órát dolgozik a hatalomnak, akkor az Istennek is adni kell nyolc órát!

Jaj neked, keresztény Európa! Neked ez nem jutott még az eszedbe?

Próba – szerencse... Gyerünk be a pravoszláv templomba. Zárva van. Zörgetünk, egy bábuska nyit ajtót.

– Szeretnénk bemenni.

– Nem lehet, mert takarítunk.

– Dehát mi messziről jöttünk, és csak egy kicsit, mi – sajnos kimondtam – turisták vagyunk.

Kár volt, mert már hozta is a söprűnyelet:

– Kifelé! Ez nem múzeum! Itt nem nézelődni kell, hanem imádkozni! – Alig bírtunk menekülni. De sikerült.

Az egész moszkvai út nagyon szép és tanulságos volt. Akkor még nem tudtam, hogy ez az út lesz az alibi az 1975-ös szentévi utamhoz. Mindig mindenben van valami jó, csak meg kell látni az összefüggéseket.

Itthon én számoltam be a békeközpontban a moszkvai útról. Aztán megkérdezték, hogy nem akarok-e békepap lenni. Nem nagyon vágytam rá. Inkább maradok a legkisebb.

De azért beszéltek rólam, hogy biztosan be vagyok szervezve.

(Pedig ekkor még nem voltam. Mindennek eljön az ideje.)

Plébános Szabadszálláson

Szentelésem után 13 évig voltam káplán különböző helyeken, végül 1969-ben Szabadszálláson lettem plébános. Olyan helyen, ahonnan elődömet elűldözték, és senki más nem akart odamenni. Nehéz kezdet után 25 év telt el, és a hozzá tartozó tanyavilágban is sok minden megújult. Ebben az időben voltak a 'békegyűlések', ahová egy Trabantban utaztunk a két református lelkésszel – és közben elkezdtünk azon tűnődni, hogy hogyan foghatnánk össze a 'harcos materializmus' ellen. Így kezdődött el az ökumené helyi megvalósítása. Rendszeresen összejártunk, résztvettünk egymás ünnepein.

De menni kell tovább, ezúttal Olaszországba: "Vedere Napoli, e poi muori." (Nápolyt látni, aztán már meg is halhatunk.) Rómában ott a sok vértanú emléke. Micsoda élmény a Pisa-i ferde torony is! Akkor még minden további nélkül fel lehetett menni – de én a ferde oldalára nem mertem állni, nehogy megbillentsem. És a milánói dóm: ott csak csodálkozni lehet. Egyszóval mindenütt a legszebb, csodálatos dolgok, míg eltelik a tíz nap, és irány az állomás, indulás haza. Csak egy baj van: éppen 'sciopero', sztrájk van! Így azt is megtudtuk, hogy mi a sztrájk.

Igaz, nekem nem számít, mert az útlevél harminc napra szól, sőt jól is jön a dolog: egy-két helyre még el fogok jutni. Nem kötelező együtt hazamenni.

Kezdjük tehát, menjünk Páter Pióhoz. Életében nem mertem volna hozzá menni, mert belelátott a lélekbe is. Most azonban ott miséznek. Jön két olasz pap is, koncelebrálunk. Felragyog az arcuk, örömmel mondják:

– Magyar pap! Mindszenty országából jött! – még a híveknek is kihirdetik. Legyek én a fő-celebráns! Amikor következne a felajánlás, készítik elő az ostyát és bort, én azonban elkezdek prédikálni, csak néhány szóval:

– Carissimi Fratelli! Messziről jöttünk mindhárman, de én jöttem a legmesszebből. Most már mi is jöhetünk, vége minden üldözésnek, ami eddig volt...

A szentmisében igazán, szívemből mondtam

Scambiatevi il segno di pace! – mert ez az öröm, egymásnak az itteni köszöntése igazán maradandó.

Szentmise után az egyik pádre az emeletes liften még Pádre Pio szobájába is felvisz. Az asztalon ott van még az Atya kávéscsészéje és a rózsafüzére. Szentmiséje után itt találták meg őt meghalva. Mindent apróra megnézhetek! Csodás emlék!

Aztán elmegyek Orvietóba. Amikor itt egy cseh pap széttörte a Szentostyát, a korpolaréra ráhullott Krisztus Vére. Most is meg lehet nézni. És milyen csodás maga a templom is! Egész délután ott ültem előtte, és elmélkedtem...

Rómában végig kell járni mind a négy Bazilikát. Átlépni a szent Küszöböt, hiszen Szentév van. De meg kell keresni a Magyar Szent István Zarándokháza is, hogy legyen hol aludnom.

Kapok helyet, még a magyar misét is elvállalom. Sok kis olasz kislánykát is elhozott erre a misére a családi nevelőnő vasárnap. A picikék csak úgy bújkáltak a (magyar) prédikáció közben a padok alatt. Olaszra fordítottam hát a szót, erre aztán mind odafigyeltek. Nem volt több mocorgás, még élveztek is, hogy ez a pap nem tud rendesen olaszul beszélni.

Délután indulok tovább. Nagyon megörültem a két fiatalnak, akik autóval vállalnak mindenféle segítséget. Felajánlották, hogy engem is elvisznek, ahová mondom. Magyarországról jöttek, és segítenek. Pakolok be az autójukba. A holmim között meglátnak egy könyvet: Mindszenty emlékirata.

– Jaj, hát az atyának ez is megvan?!

Hát persze, hogy megvan – oda se figyeltem a csodálkozó megjegyzésre. Nincs itt már semmi félnivaló!

Megnézünk sok kedves zarándokhelyet: A Szirakúzi Könnyező Szűzanya. Szicíliában van, a vonatot hajó viszi oda olaszföldről. Ez igen! Olyan forróság van, amikor odaérek, hogy meg kell pihenni! Valaki gyorsan le is fényképez: itt az első magyar zarándok! A könnyező Csoda-Kép előtt misézek. Utána köszönetet mondok, aztán szeretném a házat is megnézni, ahol a csoda történt, meg a Pietro-t is, akivel történt. A plébános nevetve mutat a sekrestyésre:

– Hát ő az!

– Dehát az egy fiatal ember volt!

– Nagyon igaz, de azóta hány év telt el?

Régóta volt már szirakúzi Könnyező Madonna-képem, de ez a találkozás igazi csoda volt. Még néhány újságot is kaptam tőlük, amelyben hosszú cikk volt az éppen az akkor meghalt Mindszenty bíboros úrról, benne mindaz, amit "a kommunisták műveltek vele."

Hazafelé megnéztem Goretti Mária háza is Nettuno-ban, a családi háza, ahol történt a vértanúság. A vértanúság helyén egy oltár áll. Szentmisét mondtam ott Magyarország és a világ összes fiatal lányáért. De sietnem kellett, mert délután a Szent Péter téren a Szentatyával is találkozhatunk.

Másnap, amint ott várok a téren, egyszercsak egy autós, motoros menet érkezik rendőri felügyelettel. Lefilméztem az egészet. Mikor elmentek, megkérdezem egy poliziottót:

– Che cosa é?

– Á, Gromico é al Papa! – Ez nekem ma is megvan mozgófilmen.

Már csak két nap van, és menni kell haza. Jugoszlávián keresztül, vonattal. A Mindszenty-önéletrajzot szándékosan ott 'felejtettem' egy jó ismerősömnél, nehogy baj legyen belőle. Fő az óvatosság!

Jön a határ. Vizsgálat. Sokáig áll a vonat, és az én csomagjaimat már harmadszor kutatja át a vámőr. Végül talál egy papírt: "A gyászmisére a Stefanskirchébe szeretettel várunk mindenkit."

No, amikor ezt megtalálja a vámos, már szalad is kifelé, viszi, aztán már ketten jönnek vissza, és minden csomagommal leszállítanak gyorsan, mint gyanús személyt. Bevisznek az irodába, és mindent elszednek, amit hoztam: szentképeket, rózsafüzéreket, minden olvasnivalót, még a jegyzeteimet is, amiben mindent rögzítettem. Még az útlevelemet is – aztán elengedtek.

Erre igazán nem számítottam, hiszen ÁVÓ-sok már régen nincsenek. De valami mégis van!

Hazaérve nekem is kell valamit lépnem: Stolek Aladár esperes úrnak viszem gyorsan a nyugati gyógyszert, és mindjárt megkérem, segítsen visszaszerezni az elvesztett szentképeimet, hiszen ő ismeri 'ezt a csapatot'. Hajlandó segíteni: holnapután megyünk Kecskemétre, visszakerünk mindent. Közben azért gondoltam egyet: biztos, ami biztos, mindenkinek, szélnek, világnak elmondtam, hogy "elvették a határon a szentképeimet." Mert ezt érdemes volt híresztelni. Ne maradjon titok, hogy még 1975-ben is megtörténhet ilyesmi a bableveses Kádár-korszakban. Még a szabadszállási kaszárnyában is téma lett a határincidens. Nem hagyjuk annyiban...

Megyünk a kecskeméti rendőrségre.

Esperes úr kéreti a barátját. Jön is hamar. Az esperes elmond neki mindent, és kéri:

– Adjátok vissza a szentképeit!

– Hát mi nem szoktunk visszaadni ilyesmit, de most a te kedvedért... majd meglátjuk.

Aztán megyünk haza. Mindent el lehet manapság intézni simán. Várok-várok, még mindig nem kapok vissza semmit. Egyszer csak, egy jó hónapra jön a rendőrségi idéző. Megyek. Várok sokáig, míg jönnek értem: menjek föl az emeletre, jobbra. Vastag, pufajkás ajtó, és egyetlen civil van a helyiségben. Üljek le vele szemben, és kezdi:

– Külső és belső információink szerint, maga, Tarjányi a Magyar Népköztársaság ellen vétett külföldi útja során.

És előtte van az én jegyzetfüzetem, abban böngészik.

– De ezt jobban teszi, ha saját maga mondja el. Kezdje: hol, merre járt...

– Hát mentem Velence felé...

– De mindent sorra mondjon el! Először is Bécsben kivel találkozott?

– Elmentem a Szalézi Intézetbe.

– Igen, tudom, de ott kivel találkozott?

– Hát, az ottani szaléziakkal.

– De ki az, akitől még intenciót is kapott, meg sok mindent?

Itt már baj lesz, csak meg kell mondani...

– A Szollár atyával.

– Miseintención kívül még miket kapott tőle?

– Tudom is én, már nem nagyon emlékszem.

– Pedig itt mindent el kell mondani, hiszen le is van jegyzetelve. Az újságokat, amiket másoknak osztott, az lázítás a rendszer ellen!

– Nem osztogattam, csak adtam belőle másoknak is.

– Nekem ne magyarázzon! Kinek a megbízásából történt ez?

– Nem bízott meg senki.

– Akkor meg magától kezdett a demokrácia ellen lázítani! No, sorolja fel szépen, kikkel találkozott még, és mi mindent intézett?

– A Stolek esperes úrnak hoztam külföldi orvosságot.

– Pénzt kitől kapott rá? Találkozott a Szőke atyával. Rajta kívül kikkel találkozott még?

– Kérem, ezt a Stolek atya megbízásából csináltam, és erről tud az Állami Egyházügyi Hivatal is, meg mindenről.

– Ne magyarázzon nekem, mi egészen mások vagyunk, az Államvédelmi Hatóság. De most egyelőre befejezzük. Senkinek nem szólhat a beszélgetésünkről. Újra hívni fogom. Minden maradjon titokban erről a találkozásról!

Elképzelheti bárki, hogyan érzi magát az ember egy ilyen kihallgatás után, és hogy mire számíthat még ezután. ÁVÓ nincs már, akkor ezek kicsodák? Ettől kezdve mindenkire úgy nézek, mintha rám leselkedne. Hazamegyek, bezárkózom, magamban vívódom. Nem megy semmi. Ha jön valaki és becsönget, az ember megretten. Még szerencse, hogy a hívek nem nagyon mernek bejönni a plébániára. Így aztán van olyan nap is, ami teljes magányban telik. Hetek múlnak, aztán jön is az a bizonyos hívás (addig is az idegeimre megy minden hívás):

– Akkor várom holnap, folytatjuk a beszélgetést.

Már azt reméltem, hogy nem fog hívni. Dehát mégis be kell menni. Megyek. És folytatjuk ott, ahol abbahagytuk: Az újságok. Mások is kaptak belőle... És megyünk mindig mélyebbre:

– Azért kapta Bécsben, hogy a demokráciát tönkretegye vele! Mindszenty röpcédulák, újságok terjesztése... Ez bizony nyolc és fél év! Ennyi jár érte... Úgyis tudjuk, kihez jár, kikkel tart kapcsolatot!

(No, nemrég' miséztem Kurjantóban a két tanítónéninek titokban...)

– De volna más megoldás is. Ha segít nekünk más hasonló demokráciaellenes dolgok leleplezésében, akkor Államunk eltekint mindettől. Csak annyit kérünk, hogy havonta találkozzunk, elbeszélgetünk, és ha valami államellenes dolgot vesz észre, azt elmondja nekünk.

Vagyis:

Állami besúgó

"Inkább aláírom most, és kilábalunk, majd mondok én ezt-azt, de azért a börtön mégse... Hiszen ott van a filmemen a Gromiko látogatása, a Szirakuzai újságban a Mindszenty üldözése..."

Aláírom. (Akkor még nem tudtam, hogy ez III/III-as aláírás.) Aztán indulok kifelé. Mire az ajtóhoz érek, utánam szól:

– Akkor majd írja le, hogy kikkel találkozott külföldön!

No, a feladatom két perc után ennyit változik? Én nem írnivalót ígértem! 'Verba volant, scripta manent...'? Mit akarnak ezek? Az előbb még csak beszélni kellett volna, most már írni is?! Kilépek. Nem írok le semmit! Lesz, ami lesz! Pedig ennek rossz vége lehet, mert a Szabó Laci paptársam is az erdőben fejezte be. Egy orvosságos üveget találtak mellette eldobva. Azt írták le róla: "Öngyilkos lett, külsérelmi nyom nem látható rajta." De nem ám! Az édesapja megnézte a fia holttestét: ép rész nem volt a testén.

Tessék csak elképzelni, ezek után hogyan telnek a napjaim. Nem tudok megnyugodni. Meddig tart az életem? A végső szó azonban mindig a mi Urunké!

Próbatétel

Telnek a hetek... Egyszer csak jön ám a telefon:

– Holnap délután négy órakor találkozunk az Izsáki úton, a hetes kilométerkőnél.

Tudom, hogy most bármi történhet velem. Életgyónás. Végrendelet, odaadom a gondnok úrnak. Mivel titkos a dolog, senki nem tudhatja meg, hogy hova megyek. De ha elvesztem, akkor meg mi lesz?! Ezért mégiscsak elmondom valakinek: a szentéletű Keserű tanító néninek:

– Ha nem jönnek haza, ott, a hetes kilométerkőnél veszttem el. Keressenek!

Már fél négyre ott vagyok. Mondom a Trabantban a rózsafüzért. Életem utolsó napja? De az is lehet, hogy túléltem. A jó Isten dönt ma az életemről. Pontosan négykor megérkezik a fehér, titkos autó. Lekanyarodik, és nekem is int a 'barátom', hogy hajtsunk be itt ezen a kis úton az erdőbe. Éppen arra van az orosz laktanya – attól félttem, bevisznek, és levetítik a filmemet, a 'Gromico al Papa'-t. Most azonban mégsem olyan messze megyünk. Balra van egy kis tisztás, ott állunk meg. Kiszállunk, köszönök.

- No, Tarjányi, hogy van?
- Köszönöm, rosszul.
- Miért?
- Mert mindenki tudja, hogy én információkat szolgáltatok magának.
- Ki mondta?!!
- Gyónási titok, nem mondhatom meg.

Erre nyel egyet. Nekem az utolsó szentmise alatt juttatta eszembe a Szentlélek a gyónási titkot, mert azzal nem tud mit kezdeni. Másra mindenre van magyarázata.

- Nem is írt le semmit?
- Nem.
- Akkor én meg nem adhatok vissza semmit.
- Aztán gondolkodik, tűnődik, hogy mit is csináljon... Aztán kiböki:
- Akkor én most mit csináljak magával?!!
- Tudja, mit? Lőjön agyon!
- Olyan gonoszok vagyunk mi?!
- Van magánál pisztoly... Nem akarok úgy járni, mint a Szabó Laci... (Ezt megint megkapta, és be is kapta.) Aztán hangosan gondolkodik:
- Így most én nem tehetek semmit. El kell mennem Pestre, megkérdezni, hogy ezek után mit csináljak...
- De siessen, mert – közben mutatom az órát – egy óra múlva miséznek Szabadszálláson!

Erre már nem tud mit mondani. Nem tud egy óra alatt elmenni Pestre, megkérdezni, aztán idejönni és agyonlőni stb, stb... Még egy kis gondolkodás, aztán indulunk vissza.

Bemutatom a hálaadó szentmisémet, de senkinek sem szólhatok a megmenekülésről, mert ez államtitok... Csak kitrabantozok a Keserűékhez, hogy lássák: megvagyok még. Ott aztán hálát adunk. Imádkozunk.

Nehéz szabadulás

Tudom nagyon jól, hogy lesz ám ennek folytatása. Eltelik úgy egy hónap, amikor jön az újabb hívás:

- Holnap reggel nyolc órára tud jönni?
- Tudok.
- Akkor várom.

Az a nagy szerencse ér, hogy reggel tanyára kell mennem beteghez. Az az első! Megyek. Hisz megmondta, hogy "az otthoni feladatokból észre ne vegye senki, hogy velünk kapcsolatba került!" Így ez az első: megyek a beteghez a messzi tanyára. Kilenc óra is elmúlik, mire indulni tudok az államiakhoz. Fülöpszállás-Kurjantónál látom ám, hogy jönnek velem szemben. Megállunk.

– Sajnos, nem tudtam indulni időben, mert súlyos beteghez kellett mennem messzi tanyára.

- Nem baj, akkor menjünk mostmár ide magához, az közelebb van.

Indulok előre. Hajtok is igen gyorsan, mert el kell pakolnom a sok játékot stb.-t, mert meglátják, hogy mi minden van nálam, miért jönnek hozzám a gyerekek. Ők egy másik

utcában állnak meg, nehogy valakinek föltűnjön az ÁVÓS autó. Mikor megérkeznek, csak mondja a D 209-es:

– Azért jó ám, hogy mi nem a gyorsajtás ellenőrei vagyunk, mert most aztán fizetne. A gyerekeket meg küldje el, ne legyenek itt!

A pesti főnök bemutatkozik, mond egy nevet, amit már elfelejtettem (de nem Medgyessit mondott), aztán megkérdezi:

– Nincs egy kis pálinkája?

– De van, hozom... – Készséggel töltök belőle (van úgy 55 fokos), ő megissza, én csak megnyalom. Újratöltöm a poharát, ő megint kiissza, én meg csak ízlelem. Aztán harmadszor is... Mikor látja, hogy nem bír berúgatni, akkor abbahagyja, és azt mondja:

– No, akkor elkezdhetjük, beszéljük meg a dolgot. Maga ígéretet tett, most meg nem akar segíteni? Miért nem?

– Mert én tanyai gyerek vagyok, és nem tudok ilyen fontos állami dolgokba beleavatkozni.

– Nem baj az! Csak arra kérjük, hogy akikkel találkozik, följegyezi, hogy kik szidják a Kádárt és a rendszert, ki miket mond.

– Mondom, hogy nem tudom. Nem tudom!

Gondolkodik...

– Akkor mondja meg, miért ígérte meg, ha most mégsem vállalja?

– Mert ő – és rámutatok a vele lévő Egyed Józsefre – mindig fenyegetett engem telefonnal meg mindennel.

Most aztán ráordít Egyedre:

– Akkor meg mi volt ez??!!

Ezt kellett volna látni! Egyed majdnem összerogy ijedtében, és csak ennyit dadog:

– Mit csináljak? Három gyerekem van! – és már rohan is ki a WC-re. A pesti gondolkodik, tűnődik, aztán elővesz egy papírt:

– Írja: "Amit ígértem eddig, felmondom. Nem tudok, nem is akarok segíteni, mi nem is találkoztunk." Aztán írja alá!

Ezután hamar el is indulnak, elmennek. A kapunál a pesti még megkérdezi:

– No, most mit érez?

– Most már nyugodt vagyok.

– Látja, ez nagy baj! Ennek lehet még folytatása! Ha pedig meggondolná magát, csak szóljon. Rangos pap is lehet még magából!

Egy kicsit megnyugodtam, de nem egészen, mert azt mondta, hogy lehet ennek még folytatása.

Aztán lett is. Amikor már majdnem eltelt egy év a kirámolástól számítva, felhívnak:

– M'ért nem jön már a holmijáért?

– Mert nem tudom, mikor menjek.

– Holnap reggel 8 órára!

Sietek, de azért félve megyek. Bevezet a vastag ajtón, majd kezdi kirámolni a dolgaimat: a szentképeket, rózsafüzéreket. Hanem a Páter Pió mozgófilmjének egyik tekercsét visszateszi, meg egy-két újságot, iratot, és megjegyzi:

– Azért ezek itt maradnak biztosítéknak!

Vajon vége lesz-e ennek valaha? Van azonban Valaki, Aki mindent megold. Elköszönök. A fickó mond még valamit, de erre már nem tudok figyelni. Elegem volt...és van...

Ettől az időtől kezdve a telefon nekem csak idegesítést jelent. Nem nagyon megyek sehová, csak amikor muszáj. Hiszen tudom, hogy figyelnek továbbra is.

Aztán újra kezdődik a tanév, a hitoktatás. Én pedig újra megyek a hittanórákra, és most már nem törődöm semmivel. A kötelességemet végzem, nem szólhat bele az én életembe senki. Kaptam már eleget. Mintha mi sem történt volna, járom az iskolákat. A gyerekek

várnak, és örülnek a hittanórának. Még akkor is, ha mindenfelé leépítés folyik: "Nem kell a hittan, minek az?!"

Nem sok idő kell ahhoz, hogy a szomszéd áruházban elfogják a diákokat, mert sorozatban lopkodnak az önkiszolgálóból. De voltak más történetek is.

Történetek

Egy fiatal fölakasztja magát. A szomszéd levágja. Valaki megjegyzi:

– Minek vágtad le, úgys fölakasztja magát megint!

– Ez nem – mondja a szomszéd –, mert azt mondta, hogy odaát a sötétből vasvillákkal szurkálták, és az nagyon rossz volt.

Érzett is, látott is valamit, ezért nem ismételte meg.

Van hát valami öröm is! A lelkünk megnyugszik. Járunk búcsújáró helyekre. Ez is része vallási életünknek.

Induljunk Lourdes-ba! Valóra válik a kedves gyermekkori álmom. A határon nagyon nehéz átjutni, minden csomagot átvizsgálják, telik az idő. Végre mehetünk: elénekeljük a Te Deum-ot. Ettől kezdve minden határ után ezzel fejezzük ki hálánkat. Körmenet a betegekkel, éjszakai gyertyás körmenet, lourdes-i víz – el nem mondható, milyen szép emlék mindenkinek. A kereszttutát is elvégezzük fönn a hegyen, az egyes állomásoknál mindig más-más imádkozik. Az egyik édesanya kezdi: "Ne énrajtam, hanem magatokon és gyermekeiteken sírjatok..." – de nem tudja folytatni, mert a gyermekeivel nem tud mit kezdeni, az egyik pedig éppen most halt meg. A többiek gyorsan kikapják kezéből az imakönyvet, én azonban nem engedem. Ha sírva is, de ő mondja tovább. Amikor jöttünk hazafelé, az édesanyuka elmondta:

– Ott éreztem át igazán, hogy 'legyen meg az Úr akarata!' Akkor adtam oda a fiamat...

Egyre több zarándokút. Erdélybe is, Csíksomlyóra. Pünkösdkor tanúi vagyunk a csodás Napkeltének. Viszünk ruhákat és olvasnivalót az ottani magyaroknak.

Hát Fatima? Az nagyon messze van. De jön egy telefon:

– Kész a csapat Nagykanizsán, csak papi vezető kell. – Ezt is megadta a Gondviselés.

Odakint találkozunk Kondor atyával, akivel már rég' levelezésben vagyunk, sőt, Lúcia nővérrel is majdnem találkoztunk. Vártuk őt a zárdánál, de nem jött ki. Nem érdemeltük meg, hogy élő szenttel találkozzunk. Sokat kell még javulnunk.

Hazafelé csak elmegyünk Turinba is. Lám, a Jézus Szíve szalézi templom ajtaján két hatalmas plakát hirdeti: Zarándokút Medugorjéba! Erre nem is mertem még gondolni.

Érdemes oda egyáltalán elmenni? Pedig egyre többen mennek. "No, ha az olaszoknak szabad, akkor mi miért ne mehetnénk?!?"

Már megyünk is. A szerbek azt kérdezik a határon:

– Hova, mennek?

– Az Adriai tengerre!

Az egyik magyarul is tud, és megszólal:

– Lesz abból még Medzsugorje is!

Lett is. Először csak egy busszal, aztán hárommal, majd öttel mentünk. Az egyik fiatalabb atyácska meg is jegyezte:

– Aztán nehogy valami eretnokségbe essetek ám!

Nem tudok rá mit válaszolni, mert mi oda kenyéren-vízen böjtölni, hegyre pedig mezítláb zarándokolni megyünk. Nem tudok mit válaszolni, csak ígérem, hogy nem lesz eretnokség.

Hanem szegény fiatal atya megbetegedett. Tolókocsi kellett neki. Akkor meg kivitette magát, de csak így kocsival vihették. Akkor már sajnáltam, mert mivelünk először még a saját lábán is kijöhetett volna. Most meg már odaát van. Tartjuk vele a kapcsolatot.

Medzsugorjében olaszok vannak a legtöbben, de a világ minden tájáról jönnek a zarándokok, hosszú sorokban imádkoznak, járják föl a hegyre a Keresztutat. Mikor ott vagyok, mindenkiel beszélek, vagy legalább köszöntjük egymást.

– Azzal a fekete nővel beszéljen! – mondják.

Meg is próbálom, de nehezen találunk közös nyelvet. Végül franciául köszöntöm, erre minden nehézség megoldódik. Elefántcsontpartról érkezett, egy horvát munkás a férje. Nincs gyerekük, ezért jött el most ide imádkozni. Azóta én is kérem az Urat, hadd legyen jó édesanya az a kedves afrikai bennszülött.

A mi utunk zarándokút.

Megyünk, mindig tovább, amíg az Örök Hazába nem érkezünk.

Az utolsó alkalommal nagyon hideg volt. Fönn a keresztnél, a Krizsevácon láttam egy embert, aki buzgón imádkozott. Odamentem hozzá, bemutatkoztam. Ő meg Ausztráliából jött. Úgy látszik, a világ minden tája képviselve van itt. Mindenki érzi, hogy van itt Valami.

Az utolsó Lourdes-i zarándoklatunkba valaki bekapcsolta Limpiászt. Hallottam már róla, de nem valami sokat. Mostanában inkább hallgatás övezi. Átkelünk a spanyol határon. Elég egy szó a határőrnek, máris kérdezi, hogy mindnyájan magyarok vagyunk-e. "Todos!" – vágom rá határozottan. Erre int, hogy mehetünk.

Limpiász kicsi falu a tengerparton, de nagy csoda történt itt: a fából faragott Krisztus megállította a tenger vizét. Egy másik alkalommal pedig feloldozta azt a visszaeső bűnöst, aki már sokadszorra jött meggyónni ugyanazt a bűnt. A gyóntató pap nem oldozta fel, azt mondta neki, hogy nem szabad csak ígéretet, aztán meg nem javulni. Erre a kereszten függő Krisztus megszólalt:

– Te pap, nem te haltál meg érte! Én feloldozom.

Jézus ugyanis meglátta, hogy a gyónó most végre igazán megbánta bűnét.

Térdelve csúszunk előre az oltárig. Ott mindenkitől kitör a hangos zokogás, mélységes bűnbánat tölti be szívünket. Misézünk. Jómagam nem nagyon tudtam volna prédikálni, de Gergely atya szépen buzdított mindnyájunkat. Szentmise után a sekrestyében megtaláljuk a magyar emlékeket: 1919-ben "a magyar zarándokok itt imádkoztak hazájuk szabadságáért." Lám, most is itt az alkalom, hogy legyen rendszerváltás, mégpedig igazi, erkölcsi rendszerváltás! Jól tudjuk, hogy Lourdes az egyik legjelentősebb zarándokhely, de nekünk Limpiász hozott most a lelkünkbe igazi megtérést. Térjünk meg, kezdjük újra az életünket! Bárcsak egyszer sikerülne!

Szabadszálláson 25 évet töltöttem, mint katolikus lelkipásztor egy protestáns faluban. Senki más nem vállalta. Én azonban, mint szalézi szerzetes, megpróbáltam. Hiszen Don Bosco is a periférán kezdte az apostolkodást, ott aratta győzelmét.

Egyszer messze, egy tanyára hívnak beteghez, egy idős nénihez. Tele a ház szentképekkel, minden szép itt, de a néni ápolója, a lánya is nagyon beteg, a kezei szinte bénák, hiszen ő is elég idős már. Azt mondom neki:

– Azért maga is elvégezhetné a húsvéti szentgyónást!

– Nem, nem – mondja ő – én Jézusnak gyónok.

A szívembe markol a dolog, sejtem is már, honnan fű a szél. A szép húsvéti előkészület után azért még rákérdeztem búcsúzásul:

– Tessék mondani, nem olvasta még a Bibliában, hogy Jézus mit mondott az első húsvétkor: 'Akiknek megbocsátjátok bűneiket, azoknak meg lesz bocsátva, akiknek nem, az megmarad'?

– Ilyen nincs az én Bibliámban – válaszolja a hölgy.

– Ugyan, adj a már ide, majd megnézem.

Ideadta a Bibliáját, és kezdtem benne keresgélni. Az évszámok, jegyzet-számok terén sose voltam elég jó. Bevallom, sokáig, igen sokáig kerestem, míg rátaláltam a János-evangélium végén. Magam is megdöbbszem, mert abban a Bibliában ez a rész csupa vastag

betűvel volt írva! Mutatom neki, megnézi, elolvassa, és ő is megdöbben. Aztán csak ennyit mond:

– Nem tudtam, hogy ez is benne van. Az Atyának, és Fiúnak, és Szentléleknek nevében. Gyónom a Mindenható Istennek, és Isten helyett neked lelkiatyám... (De a többi gyónási titok.)

Hazafelé nem győztem hálát adni a Szentlélek működéséért, mert abban az időben ennyire kézzelfoghatóan ritkán tapasztaltam még meg az Ő segítségét. Most az egyszer rajtafogtuk a házaló írásmagyarázókat!

Újra szalézi

Az új tartományfőnök, Havasi atya eljött hozzám Szabadszállásra Csizmazia atyával. Megkérdezték tőlem, hogy megyek-e vissza a szalézi Házba, hiszen most már újra lehet.

– Természetesen, hiszen engem a szaléziak vezettek az oltárhoz, akkor most ott a helyem – válaszoltam egyből.

ÚJPEST-MEGYER lett az első szalézi állomáshely. Egyelőre csak a diafilmekkel kell foglalkoznom, meg azzal, ami éppen jön. Péliföldszentkeresztben egy búcsúi prédikáció eléggé megfogta a lelkeket, amikor elmondtam, hogy milyen rossz volt látni itt a szétrombolt Keresztutat, és pusztulásra ítélve a hatalmas rendházat. De most már újra kezdődhet minden...

1994-ben rám bízák a plébánia vezetését. Nagy öröm ez, mert számomra a lelkek megmentése a fontos. Ez volt újmiséis célom, a papi jelígem: "Elküldött engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, és meggyógyítsam a töredelmes szívűeket." Szinte minden nap temetés. Örömmel teszem, mert meg kell vigasztalni a gyászoló családokat.

Egy édesanya egy írást ad a kezembe, hogy olvassam fel kétéves kislánya temetésén:

"Drága Luca baba! Apa és Anya kincsesládája három igazgyöngyöt őrzött, Te voltál az egyik. Apró, törekeny kislány, hatalmas szívvel. Amikor ikertestvéreddel megszülettél, egy álom vált valóra számunkra. Mindig csodálkoztunk, miként lehetséges, hogy egy ilyen csöpp teremtés ennyi szeretetet tud adni. Ha bármit kaptál, első dolgod volt, hogy megoszd Bénivel. Ha Marci beteg volt, kényeztetted, ha apa fáradt volt, ölébe hajtottad a fejed, ha Anya már kimerült, és türelmetlen volt, egy huncut mosollyal mindig erőt adtál neki. Te voltál a legkisebb a családban, a kedvenc, hiszen képes voltál a feléd áradó szeretetet sokszorosán viszonzni. Állandó mosolyoddal mindenkit levettél a lábáról. Annyi mindent szertettünk volna még megmutatni, megtanítani Neked, de ez sajnos már csak egy álom marad. Többet már nem köszönhetünk el Tőled este úgy, ahogyan azt mindig tettük: 'Szia Luca, nőjjél nagyra!'

Jóllehet, Te most az angyalokkal játszol, mégis köztünk vagy. Magunk előtt látjuk, ahogy rohansz felénk, próbálsz vigasztalni, egy pusztit adni vagy simogatni. Köztünk vagy és köztünk is maradsz, fürtös szöszi lány, hiszen azt a rengeteg szépet és jót, amit rövid életed alatt adtál nekünk, soha nem lehet elfelejteni. Már most nagyon hiányzol!

Millió puszi: Anya, Apa, Marci és Béni."

És egy másik levél, amit Afrikából küldtek nagymamájuknak a pici unokák:

"Kedves Nagymama! Mi most nem tudunk hazamenni, meglátogatni, vigasztalni, de imádkozunk a gyógyulásodért. Ha mégis hamarabb hazamennél, és nem találkozhatnánk, akkor mondd meg odafönt a Nagyapának, hogy üdvözljük..."

Ennél nagyobb hitet akartok-e még?

Házasságkötésre most már jönnek sokan, örömmel. Amit eddig tiltott a rendszer, most jöhet: a kegyelem. Egyre több az esküvő.

Kereszteléskor a szülők megtanulják, hogy mi az a keresztény élet.

És még mi meg nem történik!

Az édesapa olyan állásban volt, hogy féltek, nagyon féltek, nem merték megkereszteltetni a gyerekeiket. A nagymama azonban egyszer titokban megkereszteltette a kis unokát, de senkinek nem mondta el, nehogy kitudódjon. Aztán meg az édesanya is elvitte egyszer egy másik templomba titokban. Most derült ki, hogy a gyerek kétszer van megkeresztelve.

Vőlegény jön keresztelkedni.

– Most jut eszedbe megkeresztelkedni?

– Nekem nem, de mindig azt hittem, hogy meg vagyok keresztelve, mert még fénykép is van a keresztanyukámmal. De most vallotta be, hogy csak névadón voltunk.

Szentmisék, gyóntatás, mindent nagy örömmel végzek. Hamarosan bérmlás, elsőáldozás. Esküvő alig van, sőt, volt két év, amikor egyetlen pár se mert bejönni, mert figyelték, és ha észrevették, hétfőn "munkakönyvosztás" volt.

A volt háziorvosom kislánya egyszer eljött megnézni az új helyemen, aztán azt mondta:

– Mi akkor is éreztük, hogy szalézi az atya, amikor nem lehetett róla beszélni.

Igen, mert évtizedekkel ezelőtt, amikor az emberek nem mertek bejönni a plébániára, én mentem hozzájuk, sőt, jártam az országot. Először diafilmeket vetítettem, aztán 8 mm-es mozgófilmeket mutattam be a templomokban. Egyik este Gyulán vetítettem, aztán hazamentem, megtartottam a hittanórákat, este pedig már Sopronba érkeztem az ottani templomba. Az 'államiak' szavá is tették, hogy mozit csinálók a templomokban. Akkor visszakérdeztem:

– Úgy tudom, hogy máshol nem, de a templomban azt csinálhatunk, amit akarunk!?

Ahogy telik-múlik az idő, közeleg a 2000-es esztendő, az ezredforduló. Ugyan mit hoz? Úgy veszem észre, hogy a mi plébániánkon változást hoz: elkezdtek jönni keresztelkedni, elsőáldozni, bérmlkozni azok, akiket eddig eltiltottak, üldöztek – katonatisztek, rendőrtisztek, akik eddig a templom közelébe se mehettek. De sok családban és rokonságban is voltak elmaradottak, most pedig jönnek, mert most már minden szabad. Az üldözés megszűnt. Igaz, még mindig vannak csúfolódások, megjegyzések, de újra él az Egyház! A kisdéd nyáját össze kell szedni. Persze, az is előfordul, hogy megkérdezik:

– Még nincs egy éves a gyerek, meg lehet-e keresztelni?

Sokáig nem értettem, miért kérdezik ezt. Aztán rájöttem. A gyerekeiket nagyon sokan csak a 'névadóra' vitték, de csak fél éves kor után. A szülőket pedig nemcsak a névadóig lesték, hanem még a másik fél évben is, hogy viszik-e keresztelni. Amikor az egy esztendő letelt, akkor a család kiesett a látókörből, és elvihették a gyerekeiket valamelyik templomba, hogy megkereszteltessék. Mindennek van magyarázata. De az a félelem, ami bennük volt negyven évig, nem múlik el könnyen. Legalább ugyanannyi év kell hozzá.

A megyeri emlékeket nehéz lenne részletesen írásba foglalni.

Megyünk Turinba, megnézni, honnan jöttünk? Megnézzük a Turini Leplet is! Az ezredfordulón nemcsak a másolatát, valóságban is láthatjuk a leplet. Amikor elmegyek előtte, így fohászkodom:

– Jézusom, hálásan köszönöm, hogy értem hullattad szent Véredet. Csak egyszer méltó lennék erre a nagy kegyelemre!"

Elmegyünk újból a Szentföldre is. Sok kegyhely van a világon, de Szentföld csak egy van! Jézus lábnyomát is megtaláltuk ott, a szent hegyen, bekeretezve. Itt állt, amikor ezt mondta:

– Elmenvén tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket... Én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig!

Ezt most már tapasztalhatjuk, és élünk is a kegyelemmel.

Irgalmas Jézus

Egyik kedves hívünk sok kegyelmet és ösztönzést kapott, elkezdi hát készíteni az Irgalmas Jézus oltárát. Az oltár felszentelése éppen az Irgalmasság vasárnapján történik, Katona püspök atya végzi. Meg is van az eredmény: most már nincs megállás, árad a kegyelem! Minden nap nehéz feladat a lelkipásztornak, mert a hívek egymásnak adják a kilincset. Csak bírjuk a munkát!

Van, Aki segít. Ő nemcsak mondta, hanem azt be is tartja:

– Én veletek vagyok a világ végezetéig.

Köszönettel, hálával tartozunk neki. Csak az a kérdés, hogy méltók leszünk-e kegyelmének befogadására?!

Mindig előre nézünk. Sok minden megy is szépen. A templomfelújítás jó sokba került, de sikerült befejeznünk.

Szeretnék egyszer elmenni Balassagyarmatra. Az ottani hívő nép is megszenvedte a negyven évet, majd ezt a mostani kétszer négy évet, mind a mai napig.

Éveim előrehaladtával most már mindent egészen az Úrra bízok. Hányszor előfordult, hogy nem tudtam valamit megoldani, aztán mégis jött a megoldás. Most is így legyen. Mert a jó Istennek vannak titkos útjai:

Jön egy néni, kéri, hogy a mamát temessem el.

– Aztán járt-e a mama templomba? – kérdem tőle.

– Nem.

– Miért nem?

– Mert beteg volt.

– És azelőtt?

– Azelőtt igen.

– És maga?

– Én nem.

– Hát akkor nem kell itt a templomot tatarozni? Minek az? Inkább szétszedjük.

A néni elgondolkodik, aztán így szól:

– Ne szedjük szét, mert amikor baj van, mindig elmegyek a templomba...

Egy keresztanya is megkeresztelkedik. Megkérdem:

– Miért keresztelkedtél meg?

– Mert már nagyon régen akartam. Olaszországban voltam Antoni-Pádovában, és ott az egyik pap megkérdezte, hogy honnan jöttem. Megmondtam, hogy magyar vagyok. Erre ő ezt mondta magyarul: "Dicsértessék a Jézus Krisztus!"

– És olaszul beszélgettetek?"

– Nem. Mást nem is tudott magyarul. De nekem kicsordult a könnyem akkor is, mint most.

Bár sok fiatal jár hozzánk, szívesen látjuk az olyan fiatalokat is bármilyen korosztályból, akiknek semmiféle vallási előképzettsége nincs. Az az elvem, hogy mindenkinek szeretném teljesíteni a kérését, ha a hit felé vezető utat keresi.

A jó Isten mindenkit más és más utakon szólít meg, hív magához. Nekünk az a feladatunk, hogy halljuk meg az Ő hívó szavát. Keressük mindig a jó Isten akaratát, ahogy a Miatyánkban imádkozzuk: Legyen meg a Te akaratod!

1926-ban Sík Sándor, a halhatatlan magyar költő megénekelte a cserkészek megyeri táborozását. Amikor látta a környéken a nagyvárosi nyüzsgést és a visszasságokat, akkor írta meg a MEGYERI HITVALLÁST. Most, itt az új iskolában úgy érzem, hogy beteljesedett, vagy legalábbis most kezd teljesedni a költő jövődölése. Hadd idézzek itt egy részt belőle:

*Őrt áll a Hold a Nagykevély felett.
Ezer sátorban nyolcezer fiú
Munkás nap után izmos álmod alszik.
Kismagyarország nagyot álmodik...
Nézd, dél felé pokolveres az ég.
Tudod mi az? A pesti éjszaka!
Mozik reklámja, kávéházi csillár,
Szeméremoltó színpadok tüze,
Vadember-tánc őrjöngő forgatagja,
Csupasz testeknek festett fénye-szennye,
Lihegő, lázas, cigarettafüstös,
Villanysugaras, izzó rothadás.
Nem látod-e, hogy tántorog belé
A céda fénybe minden ami ép? ...
Mind ott kering a hullatánc-fűzérben,
És onnan nevet téged és Megyert,
S az ezer-sátor gyermek-mítoszát!
Bolond! Bolond! Poéta! Mire jó? ...
Másfelé nézel? Keletre, nyugatra?
Alföld! Dunántúl! Alszik. Minden alszik!
És álmaik, merész nagy álmaik
Meddig repesnek? Egyiké: a szomszéd
Kövér telkéig, falu végeig;
A másiké: hogy eztán tíz garast
Kaparhasson kilenc helyett;
A harmadik, hogy egy collal magasabb
Székbe ülhessen, mint a többiek...
S állván a zászlótartó domb fején,
Ezer sátor fehér hullámain,
Szeges sarkam a vén homokba vágom,
Hogy a Vezérdomb fölsajog belé,

És ajakammal nyolcezer fiú
Énekel végre vallomást:
Hiszek!
Hiszek!
A tűzben, amely odalent parázslík,
És holnap este újra föllobog,
És föllobog délen és északon
Egy tűz, száz tűz, ezer tűz,
És föltűzel – piros oltár – az égre,
És sápadt arcot rózsaszínre fest,
És a szemekbe ősi lángot villant.*

Hosszú, válságos korszakaimban mindig rájöttem, hogy nem az én akaratom a legfontosabb. Nem az, hogy én akarok valamit, közben pedig azt mondogatom Istennek: Legyen meg a Te akaratom! Az életem vége felé rájöttem: sokkal jobb az, ha Jézus nagycsütörtöki imáját mondom: "Atyám, ne az én akaratom legyen meg, hanem a Tied!" Ez mindig eléri az Isten által adott Célt.

Dispozíció Balassagyarmatra

Hirtelen föl se tudtam fogni, annyira gyöngye voltam. Nem is tudok rá magyarázatot adni. Béluska testvérem sietve segített csomagolni, költözni. Az időpont 2003. augusztus 15. Szép kezdés, de hogyan tudok egy új helyen igazgató lenni?! Mindent meg kell próbálni. Talán könnyebb lesz, mint 57 évvel ezelőtt...

1946-ban, 14 éves koromban ide hozott édesapám. Ebben a házban voltam portás, fűtő, hogy közben tanulhassak, és pappá, szerzetessé lehessenek. Itt, az udvaron fociztak a gimnazisták, én pedig irigykedve néztem őket. S az egyik mérgesen rámszólt:

– Öcsi, ne állj ott, menj le a pályáról!

Most pedig megfáradva és meggyöngyülve, de újra ideérkeztem. Igazgató leszek abban az Intézetben, ahol egykor kisinasként, portásként szolgáltam. Itt helyrehozhatom magam, hiszen van nagyszerű plébános, és a kollégiumnak is van egy másik, világi igazgatója.

Jól is kezdődött minden, de a fiatal rendtárs úgy tárgyalt velem, mint a kollégiumban futkározó gyerekekkel. Egyre nehezebb lett ez a teher, és fárasztó a munka is. Én lettem a kórházi miséző lelkipásztor, néha a börtönbe is be kellett menni, a vasárnapi nagymisé is én mondom, mert a plébános olyankor Patvarcra megy – az is hozzánk tartozik. 'Minden feladatot rendesen elvégezni!' Ezt most is be kell tartani. Megy is szépen a munka, a hívek szeretettel fogadnak, különösen sok a gyónó itt ezen a palóc vidéken. Mostanában sok helyen kevés a pap, sőt, még a határon túlról is sokan jönnek ide szentmisére. Minden misén van gyóntatás is, lehet elmélyült lelkiéletet élni.

Amikor a Püspök Atya nálunk járt, megkérdeztem tőle:

– Hogy lehet az, hogy 57 év után visszakerültem ide?

– Erre nincs magyarázat – felelte.

Megkérdeztem a Tartományfőnök Urat is:

– Hogyan kerültem én ide vissza?

– Nem is tudom – válaszolta. – Van Valaki odafönt, Aki elintézi a dolgainkat.

Ünnepek egymás után. Közeledik az Anyák Napja, és éppen elsőáldozás is lesz. Külön, két szín alatt áldoztatjuk a szülőket meg a keresztszülőket. Aztán nekem kell mennem Patvarcra, és már késésben is vagyok. Sietek, mégis elkések. Már be is harangoztak. Pedig nem szeretek elkésni. A szentmise alatt szokatlanul gyöngének érzem magam, pedig annyira szép, ahogy a gyerekek énekelnek, utána pedig köszöntik édesanyjukat.

A szentmise után alig bírok bebotorkálni a sekrestyébe, a miseruhát nem is tudom levetni. Mentőért telefonálnak, visznek a kórházba: szívinfarktus.

Egyheti kezelés, majd Balatonfüreden 3 hét szanatórium.

Mégis, mind a mai napig is járok a kórházba misézni, ellátom a betegeket, és egyre többen jönnek hozzám lelki problémákkal is.

Nagy öröm számomra, hogy még betegeskedve is tudok segíteni másokon.

Jézus azt mondta: 'Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek.'

Amikor itt, a balassagyarmati Szalézi Házban megyek a templomba misézni, arra gondolok, hogy Édesapám biztosan szeretettel néz rám, és örömmel látja, hogy sok-sok évtized múltán újra itt vagyok, misézek, gyóntatok – itt, ahol egykor portásként, kisinasként kezdtem a szalézi életet.

DEO GRATIAS!

1932.09.14.	Megszülettem
1938.09.01.	Ált. iskolába jártam Bócsa-Zöldhalomban
1941.06.29.	Elsőáldozáshoz járultam Kiskunfélegyházán
1946.09.08.	Kérvényt írtam a Ferencesekhez
1946.12.13.	Megérkeztem Balassagyarmatra
1948. nyara:	Elüldöztek Balassagyarmatról
1948.09.08.	Szalézi novicius lettem Tanakajdon
1949.09.14.	Szerzetesi fogalmat tettem Tanakajdon
1949.09.16.	Ötödik gimnáziumi osztály Mezőnyáradon
1950.06.13.	Gyors elüldözés Szt. Antal ünnepén
1950 nyara:	Újra otthon, Bócsa-Zöldhalomban
1950. ősze:	Kalocsán gimnazista lettem
1951. május:	Elküldtek Kalocsáról
1951. nyara:	Ismét otthon, Bócsa-Zöldhalomban
1951. aug.	Gimnazista az Esztergomi Ferenceseknél
1951. aug.	Elküldtek Esztergomból úton hazafelé: Gimnazista a kecskeméti Piaristáknál
1951. dec.:	Állami érvényesítő vizsgák (I-III. gimn.o.)
1952. jún.:	Érettségi a kecskeméti Piaristáknál
1952.09.01.	Teológus lettem Egerben
1957.06.16.	Pappá szenteltek Egerben
1957.06.23.	Újmisém Bócsa-Zöldhalomban
1957. nyara:	Kisegítő voltam Szolnokon,
1957-1969:	Káplán Lőrinciben (1957-58); Abonyban (1958-59); Rákóczi falván (1959-61); Tószegen (1961-63); Törtelen (1963-65); Gyömrőn (1965-68) és Kiskunmajságn (1968-69):
1969-94.	Plébános voltam Szabadszálláson
1994-03.	Szalézi Ház igazgatója Bp. Újpest-Megyeren
2003-	Áthelyeztek Balassagyarmatra.

Tarjányi Veronika: Mese

*Kegyesen vezérelt Isten keze:
az én életem – ó – egy szép mese...
(Andersen)*

*Az én kicsi életem egy olyan versike;
Hiába olvasná végig, nem érti senki se.
Ennek titkát nem tudja más, csak én;
Nem földi költő írta versikém...
(Az én életem)*

Hárfa vagyok

*Hárfa vagyok, a jó Isten hárfája,
Róla vagy Neki énekelek,
A jutalma szent, édes, drága:
Egy egyszerű Kereszt.*

*És ez virágba szökken bennem.
Ó, mert én sírni is tudok,
És vérezni szokott a szívem,
De én akkor is dalolok...*

*A könnyeim liliomok,
A vércseppem egy-egy rózsaszál,
És én élő hárfá vagyok,
Ki mindenkinek muzsikál.*

(Ragyogó szemek)

Egy fehér és egy piros virág története

*Amikor a Kis Teréz ismét földre szállott,
Ott egy ici-pici vadvirágot látott.
Földre hajolt hozzá és becézni kezdte,
Majd a száraz földből tövestől kivette.
S akkor hálás szívvel visszaemlékezett,
Hogy míg élt, ő is egy kis virág lehetett...*

*Aztán körülnézett, s onnan, ahol állott,
Messzebb az útszélen egy keresztet látott.
Csak egy pillanat múlt, s készen volt a terve:
Kicsi vadvirágját vitte már sietve.
Míg odáig vitte, ekképp kedveskedett:
"Örülj kis virágom, jó helyed lesz neked!"
"Örülj kicsi virág, hogy én erre jártam,
S földi utaimon rád is rád találtam!
Védett helyre viszlek, ott leszel örökké,
Zúgó viharoktól nem kell félned többé!
Többé nem szállhat rád földnek szürke pora;
Piros színűre fest Szent Vérnek harmata..."*

*És oda plántálta a Kereszt tövébe,
Annak Vértől-ázott, porhanyó földjébe.
Vérző Krisztus látta: égi Küldött járt ott,
És megöntözött egy tikkadó virágot,
Rövid fohászt mondott, s aztán tovaszállott,
Jót téve bejárni az egész világot...*

Bócsa, 1957. október

Ferenc Atya

*Régen, mikor még Ferike voltál,
Elhangzott lelkedben Krisztus Szava.
Sok év után, mert vonzott az Oltár,
– Elindulsz – immár: Ferenc Atya.*

*Munkába indulsz – várnak a Lelkek,
Várják ajkadról Krisztus szavát.
A Szent Szív lángja lobogjon benned,
S épüljön rajtad mindaz, aki lát...!*

*Elhagyta mindent, amit csak szeretettél,
Hogy Őt kövesd – el ne feledd;
Krisztusé vagy már – szolgája lettél,
S Ő jutalmazza meg hűségedet...!*

*Ifjú nyugalmat áldoztál értük...
Lelkekre vágyott mindig a szíved...!
Közéjük vágyott – és lett a kincsük,
S nagy szíved övék már... nem a tied...!*

*A te életed elrejtett élet,
Mint Krisztusnak misztikus élete...
Lettél a bennünk lakozó Lélek
Örök-fényt sugárzó szerelmese...*

*Isteni lélek... – végtelen Szépség!
Téged világi nem tud szeretni...
S Krisztus Papjának mily' nagy dicsőség:
Égi Anyánkhöz hasonló lenni...!*

*Mindenkor úgy élj, miként hirdeted:
Istenben jószágos Atyát szeress!
S ne félelem, hanem a szeretet
Őrizzen mindig, hogy tiszta lehess.*

*Házad népétől búcsút se vettél,
Míg az Úr papságra hívott téged,
Ő csak rád nézett – mindent feledtél,
S a legszebb pálya lett jutalma néked.*

*Kísértés nélkül nem lesz a pályád
– Főnséges példa erre Mestered.
Szemléld ilyenkor a Kereszt fáját
Öleld át bízón, s nem árthat neked.*

*Lélek-viharban nem ér baj téged
Míg menedéked lészen a Kereszt.
Addig ne féltsd a rád bízott népet
– E jelben győzől a Sátán felett.*

*Legyen a munkád: Isten-dicséret.
Kihez szegődtél – mindenkor Övé.
Ferenc Atyánk, nézd, mint várnak téged,
– Siess a szomjazó lelkek közé...!*

*Lelki szegények, nézd, mint várnak rád,
Örömhírt számukra hogy elvigyed,
Mutasd nekik az égi hazát,
S ahol jársz, gyógyíts meg minden szívet!*

Bócsa, 1957. szeptember
Indulás Lőrincibe, az első kápláni helyre

Béla Öcsém

*Mit mondhatnék róla, hisz' éppen olyan ő,
Mint akárhány más fiú: regénykedvelő.
– Bizony halomszámra olvas regényeket,
Én csak mondom neki: Hagyd már a könyveket!
– Kedvemért ígéri, hogy majd megváltozik,
De mikor elalszik, könyvekről álmodik...*

*Diákpajkosságban gyakran ő a vezér,
De ez elsőségről nem mond le semmiér'.
Mit tehetne róla – vannak kísértések...
Életét tarkítják apró csínytevések.
Rég' virít számára tudomány virága,
– Érthető, hogy volna néhány kívánsága:*

*Szeretné, ha lenne mindig számtanóra,
Az énekórát tennék örök nyugovóra.
Kedvenc tantárgyai: fizika meg számtan,
Jó tanuló, de én soha nem csodáltam,
Ha versenyeket nyert, váratlanul nem ért –
Kicsit imádkoztam én is a sikerért.*

*Jókedvűség nála gyakran látott vendég,
Sok-sok tiszta öröm lelki-barátja még.
Ezért nem csodálom, hogy tud mosolyogni,
S tudja a mosolyát más arcára lopni.
– Aki vele lehet, bú nem jár nyomában,
Mindig akad tréfa az ő tarsolyában.*

*Szomorú percekben ő egy vigasztalás.
– Aggódba kérdezi: Mondd, Veronka, mi bánt?
Részvét-szavaiért egyszer sem csodálom,
Úgy megszoktam én már: kis dolognak látom.
Tizenöt éves már, de még nem tett nagyot,
– Nem keltett ő bennem soha csodálatot.*

*Eddigi évei? – Azt látom, ha nézem,
Semmi különleges nem volt életében:
– Pedig őáltala eddig sok öröm ért,
Én azonban soha nem csodáltam ezért.
– Csupán akkor tudtam szívből megcsodálni,
Mikor egyszer láttam buzgón ministrálni...*

Bócsa, 1957. november 12.

A Tisztelendő V. éveseknek

*Tisztelendő Testvérek, hozzátok szólok,
Legyen szerényke versem röpke üzenet
A nagy – munkásokra váró – aratásból,
Ahová Krisztus szava küld majd titeket.*

*Legyen a versem egy búcsúztató ének
Hozzátok, kik az Úr szőlőjébe mentek.
Ujjongó énekem úgy szálljon felétek,
Mint lágy, hívó szava ezer búzaszemnek.*

*Érett kalászhok: mind-mind aranyló élet...
Egykor régen Ti voltatok az aratás,
Ó, de eljárt az idő – múlnak az évek,
S közel már a nap, hogy Ti lesztek a kaszás...*

*Ti, akik az Úrnak munkásai lesztek,
Bár elhagyatottok, lelkünk mégse szomorú,
Ó, mert olyan szép így együtt lenni nektek:
Ti vagytok egy tizenöt-titok koszorú.*

*Ó, csak menjetek hát, ha meghívott az Úr,
Bár azon útra, melyre rá kell lépnetek,
Sötét titokzatosság fátyla borul:
Tizenöt szent titok még papi éltetek.*

*Mégis sejtitek, hogy lesz majd örvendezés
Bőven a drága úton, amelyre léptek,
De lesz majd fájdalom, és nehéz szenvedés,
S a hű munka után nagy lesz dicsőségtek.*

*Nézzétek, vár már sok-sok aranyló kalász,
Mint csillagvilág a hajós a tengeren.
Lelkem hulláma közt Ti lesztek majd a gát,
Erőtök a gyöngéknek védelme legyen.*

*Ha majd a Célhoz értek, legyetek bástya,
Szentlélektől izzó édes, szent érzelem,
Szomorú szívek közt vig éneklő hárfá:
– Közelebb, közelebb Tehozzád, Istenem.”*

*Ha majd ott álltok már az oltárhoz közel,
Ha majd az Örök Főpap Szívére ölel:
Valakit akkor, ó, el ne feledjétek:
– Munkás Édesapát, s nehéz küzdelmeket.*

*Csókoljátok meg még hálásan a kezét,
S őrizzétek nevét, mint hősnek a nevét,
Ki most az Úrnak drága kincsét áldozá –
Fiát áldozza föl – mint egykor Ábrahám.*

*S ne feledjétek akkor azt a jó Anyát,
Aki azért nevelt, hogy most az Úrnak ad.
Nem ő fog viselni gondot ez 'tán rátok:
Mert a Egyház lesz majd az Édesanyátok.*

*Az Egyház csókol nemsokára homlokon,
Akkor elmúlik majd szülő, testvér, s rokon.
Azontúl nem fér lelketekbe semmi más,
Csak izzó lélek-vágy: mert nagy az Aratás.*

*Csendes cellákban készültök most az Útra.
– Bár lakója gazdag, de egyszerű a ház –,
S a szent magányban Krisztus szólít most újra
– Mert keresztje díszíti a cella falát.*

*Hallgassátok: néktek szól az Úr a csendben,
– És ez hálával töltse mindig lelketek –,
Néktek szól: „Nem ti választottatok engem,
– Hanem én választottalak ki titeket.”*

(Ján 15,16)

Bócsa, 1957. január 29.
Szal. Szt. Ferenc ünnepén

Köszöntő újmisére

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

*Újmisés Testvérem, mit is mondjak neked
E nagy napon valami szépet, s kedveset.
Mert hogy mit ünneplünk ezen az ünnepen,
Elmond'ni nem volna elég az életem...!*

*Titkot mondok hát, mit senki sem sejtethett:
– Itt járt az Úr a bócsai tanyak felett.
Aki Őt követné, titkon azt kereste,
És egy ifjú szívét magához ölelte...*

*Magához ölelte szelíden lelkedet,
S megkérdezte: „Fiam, szeretsz-e engemet?”
– És te boldogsággal igennel feleltél,
Krisztus hívásának engedelmes lettél.*

*Hallgattál az Úrra – elhagytad mindened –,
Most az ég Királya engedelmes neked...!
Lettél élvezője Krisztus bizalmának
Hűséges őrzője az Oltár Titkának...*

*Míg Őt az emberek éhezve keresik,
Jézus példájára kenyeret adsz nekik.
Égi szent kenyérrel lelkeket táplálsz,
Angyalok csodálják dicső hivatásod...!*

*Szent hatalmat nyertél, hogy bűnösök felett
Égi tekintéllyel mondhass ítéletet.
Jézus reád bízta irgalom tengerét,
Midőn megérezted az Ő leheletét...*

*Bűnösöket vonzó Lelkét adta neked:
Jézus szelídsége a te örökséged...
Lelked szelíd: viola-stóla ékesít,
Hogy letöröld vele bűnbánók könnyeit...*

*Hallottad az Úrnak szomjazó szavát,
S betegekhöz viszed a lelkek Vigaszát.
Akár hideg télben, vagy a forró nyárban,
Neked menned kell a sötét éjszakában...!*

*Krisztus hívott, s lettél a lelkek orvosa
– Az Úrnak háza lett a lelked otthona.
Érzed, hogy vezérelt Krisztus szent Keze,
S örülsz, hogy kereszttel volt az utad tele.*

*Ezer szenvedés ért, míg a Úré lettél,
Tövisek közt jártál, de te mégis mentél...
Ó, de váljon most a szenvedés örömmé –
Főnséges a pályád: „Pap vagy mindörökké!”*

Bócsa, 1957. június 23. Újmise

Hetven napra újra

Főtisztelendő Újmisés Atyánk!

*Hetven napja még csak annak,
Hogy kezeiden szent Krizma ragyog,
Midőn vállaltad boldogan
E csodálatos, szent szolgálatot...!*

*Hetven napja – fárasztó út után
Ím' csodás „Aranykapuhoz” értél,
Hívott az Úr: mindent odaadtál,
Midőn azon boldogan beléptél.*

*A szent kapun át csodás földre léptél,
Téged az Úr küldött: „Menj oda,
Hol sánták, bénák járni kezdenek!”
Az életed már szüntelen csoda...!*

*Hetven napja kaptál égi jelvényt,
Hogy égi szent erő lesz majd veled...
A drága Mester akkor szemedbe nézett,
Ó, de csodálatos lehetett...*

*Ezüstöd, aranyad talán nincsen,
De ha találsz élő szent Hitet,
Drágább kincset osztogatsz Te nekünk:
– Örök, égi szent kegyelmeket...!*

*Jöttél a búcsú ünnepünkre,
E drága kincset hát add nekünk,
Legyen szavadra visszatérés,
S a Szűzanya-ünnep újra ünnepünk!!!*

*Hogy érdemeltük e jószágod
– Hogy eljöttél e messzi nyáj közé?!...
Hoztunk csokorban imádságot,
Hogy még sokat tehess a lelkekért!...*

Bócsa-Zöldhalmi Kisboldogasszony búcsún

Anyám könnycseppjei

Judit néniéknek – karácsonyi ajándéku

*Sohasem felejttem azon perceket,
Hogy Anyám szemében láttam könnyeket...
Ó, mint fájt a lelkem, el nem zenghetem –
Meg nem szomorított még így semmi sem...!*

*S titkon összetettem imára kezem,
És így fohászkodtam: „Édes Istenem,
Engedd, hogy szomorú inkább én legyek,
S az Ő arcáról töröld a könnyeket!”*

*Aggódva kérdeztük könnyeid okát,
S így szóltál akkoron nekünk, jó Anyánk:
– Jaj, nincs meleg ruhánk, s elég kenyérünk...
Édes jó Istenem, mi lesz hát velünk?”*

*És akkor egyszer – ó, mily’ szeretet! –
Onnan, messze-földről csomag érkezett.
Én csak néztem akkor nem várt örömed,
– És szemedben újra láttam könnyeket.*

*Láttam ragyogni az öröm könnyeit.
És derű kísérte aztán lépteid...
Tudtam, elfeledsz most gondot, bánatot,
És ennyit mondott szótlán csodálatod:*

*"Ez a Gondviselés csodája lehet,
Emberi jószág ilye't nem tehet.
Ó, csak az tehette ezen nagy csodát,
Aki ruházza a mezők liljomát..."*

Bócsa, 1957. december

Édesapám öccse

*Kedves Násznagy uram, engedelmet kérek,
Hogy én is egy kicsit hangosan beszéljek!
Köszöntök én itten minden egyes hívet,
És mindenkinél örömteli szívet!*

*Vőlegény urunk, kedves Józsi Bátyám!
Legyél nagyon boldog, adj a jó Atyám!
Mert te egy pár évben nem miköztünk voltál:
Messze idegenbe' ... talán követ hordtál...*

*Szenvedtél is sokat – éheztél is talán,
Mit fogadtál akkor? Emlékszel-e még rá?
Imádkozol sokat? Jó lesz te mindég?
Szereted az Istent, csak még hazajöjjél?*

*Kedves Menyasszonyunk, kis Mariska néném!
Tehozzád is szólok: szeretlek én téged.
Éltessen az Isten, mint egy szál virágot,
S hozzon néktek e nap még sok boldogságot!*

*Legyetek békében, szeressétek egymást,
Örökös vidámság legyen éltetekben,
Ezt kívánja néktek az én kicsi szívem:
Mind a kettőtöket áldjon meg az Isten...!*

Erzsike húgocskám szavalta

Ősz borult a kisvirágra

*Kicsi piros virág díszíté kertemet,
De jött egy kegyetlen őszi hervadás,
És elhajolt a törékeny virág...
– Vedd a búcsúm, kicsi szépség: Isten veled!*

*Fáj emlékezni – virultál egész nyáron...
Sokáig voltál a kertem díszé,
S részed most a fagynak ölelése...
– Ó, mert hideg ősz borult rád, kisvirágom!*

*Hányszor hajoltam hozzád, s kérdém, mint szeretsz,
És a te drága csókod, kedvesem,
Virágajkadról édes volt nekem...
– Most újra várom, hogy még egyszer fölnevetsz!*

*Rád emlékszem, ha látok zengő méheket,
Kik érted sok virágon szálltak át,
Hogy neked súgják kis szívük dalát,
– De te elmondtál nekem minden éneket.*

*És a színpompázó réten járó lepkék
Mint csodáltak, mikor erre jártak,
S kik pihenve szirmodon hintáztak
– Szellő-lengetésben kertemet keresték.*

*Sokan dicsérték, s azért oly' boldog valál,
De egy napon – mely legszebb volt neked,
Azt kívántad, hogy elfelejtsenek.
– És mégis, rólad énekelt egy kismadár...*

*Esténként nem volt benned soha félelem,
Ilyenkor lestek rád a csillagok:
– Kukucs-kukucs, kisvirág, itt vagyok! –
És te rájuk nevettél akkor kedvesen.*

*S ha jött az éj, álmodtál szépet és nagyot:
A kertész simítá virágfejed,
És szólt: „Mit kívánsz, az mind meglehet.”
S teljes lőn, amit virág-szíved álmodott...*

*Ó, a kedves álmok immár ködbe tűntek.
Nincs kívánságod: nincs vágyad neked,
Földre hajoltál, megszűnt életed,
– S véled örömeim semmibe merültek...*

*Csak fájdalmas emléked őrzi életem:
Nehéz volt a válás, mert szerettél.
Bánt nagyon, hogy „letűnt virág lettél...”
– E drága búcsú fájdalmas nagyon nekem...*

*De mégis béke tölti fájdalmas szívemet.
Kicsi virág nem jutsz feledésre,
Mert örökszép Tavasz jön a télre,
– S újból életre csókol majd a kikelet.*

*És új életed szebb lesz akkor, végtelen,
Mert eddig életed örömet ád,
Erényidből kél sok öröm-virág,
– S tündökölni fogsz majd ezerszeresen.*

*Ismét csodálni fognak akkor tégedet
S dallá dicsérik, aki így kegyelt,
Ki reád ennyi szépséget lehelt.
– Csodálják százszorszép szivárvány-színedet.*

*Ó, ha tudnád, mily' szép lesz akkor élted!
Nem ismersz többé hideg éjszakát,
Mert a Napnak fénye ragyog reád,
– És betölti sugara virág-kelyhedet...*

*Midőn a Napnak fénye boldogság leszén,
– A viszontlátásig majd a nyáron! –,
Várlak türelmesen, kisvirágom.
– Bizzál, feltámadásod nagy lesz, végtelen...!*

Bócsa, 1958. január 23.

Árván maradt gerlice éneke

*Hús erdőn ezer madárka zengi dalát,
De bánatos ének hallik hangjukon át:
Rejtett magányban árva gerle kesereg,
Dalolva még egy fájó, csendes éneket...*

*Madárcák, örömdalt csak tovább zengjetelek,
Úgysem vigasztalna a ti részvétetek...*
*Ne is tudjátok meg, hogy én árva lettem,
Hogy aki szeretett, nincs többé mellettem.*

*Halkan zengem el hát fájó énekemet,
Titokban törölöm le madár-könnyeimet.
Ne tudja meg senki, csak Te, kit szerettem,
Hogy mikor elhagytál, mindent elvesztettem...*

*Ne tudja meg senki, hogy bárhová legyek,
Meggzűnnek számomra a földi örömek:
Nem fogok már többé ott fenn énekelni,
Mert ki gyászol, nem tud magasba röppenni.*

*Én csak „alant” járva csendben énekelek,
S újra felidézem drága emlékedet:
Nem ismertem hiányt, itt voltál mellettem,
De most, hogy elhagytál: mindent elvesztettem...*

*Elhagytál örökre, nem őrzöl engemet,
Többé nem kísér már féltő tekinteted,
– Pedig hány örömet Neked köszönhettem! –
Hogy semmi se ártson, örködtél mellettem.*

*Viharok idején aggódva kerestél,
És Te enyhét adó berkekbe vezettél.
Mikor szomjas voltam, tiszta vizet adtál,
Élő vízforrásból de sokszor itattál!*

*De sok tanítás volt, mely hiába esett,
S hányszor igényeltem csodás türelmedet:
Midőn látnod kellett sok-sok gyöngeségem,
Te voltál Teremtőnk jóság-tükre nékem.*

*Nem tudom feledni a kedves percekét,
Mikor tanígtattál szárnyalni engemet...
Ég felé repülni, ahol örök nyár van,
S énekelni fönn, a fénylő napsugárban.*

*Ó, mit tanígtattál, hogy én fölröppenjek,
És hogy szent dalokat én is énekeljek:
Csodás szavaidat mind-mind megjegyeztem,
Drága tanításod el nem felejtettem.*

*Féltő gondossággal adtad intelmeid,
S mindenhol kísérték jóságos szemeid...
Sokszor boldogított, hogy Te látsz engemet,
De mindez elmúlt már... lehunytad szemedet...*

*Lehunytad szemedet, és én árva lettem.
Egyedül vagyok már, senki sincs mellettem.
Eddig hírből tudtam: most érzem igazán,
Mily' árva is lehet egy gerle kismadár...*

*Édes jó Teremtőm! M'ért jutott ez nékem,
Hogy ily' bús árvaság lett osztályrészem? ...
Édes jó Teremtőm! Ó, mivé is lettem,
M'ért vetted el tőlem, akit úgy szerettem? ...*

*M'ért vetted el, aki úgy szerette lelkem,
Aki olyan sokszor boldoggá tett engem...
Miért is hívtad el, akit úgy szerettem,
Kitől utoljára még búcsút sem vettem?*

*Bárhol vagy, fogadd hát végső tiszteletem,
Fogadd még halkszavú búcsúzó énekem:
– Isten Veled, kit én annyira szerettem,
Kinek pártfogását meg sem érdekelttem...*

Bócsa, 1957. február 14-én

Az én életem (és Andersen élete)

I.

*Az én életemnek nincs olyan története:
Egyszerűségekkel volt az mindig tele.
Úgy kezdődött, mint mások élete:
Bearanyozta a gyermek-mese...*

*Szerettem olvasgatni mindig szép mesét,
Törpék és óriáskirályok életét,
S mint kedves emléket, úgy őrzöm még
Egy kicsi angyalka történetét...*

*Ó, de milyen fájó – az idő elhalad,
S mindebből csak bájos emlék marad.
Lassan ködbe vész a sok szép mese:
Fölváltja a valóság érzete...*

*Az én szívem mégis oly' szerencsés lehet:
Nem kell felednem a bájos emlékeket.
Ó, mert Teremtőm most is úgy vezet,
Mint egy tipegő kicsi gyermeket...*

*Gyakran becéz engem – legkisebb gyermekét,
S mert tudja, hogy kisgyermek vágya
törpe még,
Olvastat vélem egy-egy szép mesét:
Nagy embereknek hősi életét...*

*Olvastam ily' mesét alig pár éve még,
S arany betűin láttam az Isten kezét.
– Ó, most már értem, hogy lett ily' mese
A nagy Andersen földi élete...!*

II.

*Andersen, csodáltam lelki szépségedet,
Bár az élet korán mostohán bánt veled:
– Míg más éli gyermekkor örömét,
Te már hordod az élet keresztjét....*

*Alig éred még el tizennégy évedet,
Jó Édesanyádtól már búcsúdat veszed...
Még alig múlik el gyermek-korod,
Máris búcsúzik tőled otthonod...*

*Így szóltál, míg láttad jó Anyád könnyeit:
– Ne sírj, Édesanyám, az Isten megsegít!
Jönnek még reánk egyszer boldog napok
És elfelejtesz minden bánatot...!*

*Ne szomorkodj azért, hogy én most elmegyek,
Mert egyszer még – meglásd – híres ember leszek,
És dicsérik bennem emlékedet,
Emlegetni fogják még nevedet...*

*Nem viszek magammal útra kincseket,
Csak mit Tőled nyertem: élő szent hitemet
Ez fog kísérni minden léptemen
Utamon ez lesz majd a fegyverem...!*

*Meglásd, jó Anyácskám, híres ember leszek,
Csakhogy én majd előbb még sokat
szenvedek,
Mert az szerezhetsz igaz hírnevet,
Ki életén át sokat szenvedett...!*

III.

*Elindultál akkor; elhagyva otthonod,
S a szenvedés volt a te hősi programod...
S míg hazád lett a messze idegen,
Kéréd Istent, hogy segítőd legyen...*

*S akkor gyermek-lelked társakat keresett,
De ők megvetették szent törekvésedet...
Nagyon fájt, hogy a sors így elhagyott,
S az út porában kísérted magad...*

*Érezted, hogy Isten látja szenvedésedet
"S ha minden rosszul megy, Ő küld
segítséget."*

*Újra fölemelted hát homlokod,
Mert sok szenvedés volt programod...*

*Neked élet így is volt mesés varázs,
Pedig sokszor kenyered volt a koplalás...
Hidegben fáztál, nem volt új ruhád,
Lelkedet elhagyatottság járta át...*

*Hát azért hagytad el a kedves dán hazát?
S tetted bánatossá édes jó Anyád?
S szenvedésid, melyben részesedtél
Elviselted? – Vagy reményt vesztettél...?*

*Papírt vettél, hogy leírd önnön életed,
És címül írtad – fődve szenvedéseket –
Kegyesen vezérelt Isten keze:
"Az én életem – ó, egy szép mese...!"*

IV.

*Ha azon élet, mely szenvedéssel volt tele:
(A dán meseíró, Andersen élete)
Olyan lehetett, mint egy szép mese:
– Az én életem meg egy versike...*

*Az én kicsi éltem egy olyan versike:
Hiába olvasná végig, nem érti senki se.
Ennek titkát nem tudja más, csak én:
– Nem földi költő írta versikém...*

*Teremtőm írta egykor régen versemet,
Amidőn elgondolta földi életemet.
Sok fájdalom lesz, akkor látta Ő,
– S hogy szenvedésben nem lesz pihenő...
Mégis azt akarta, hogy verse szép legyen,
Ezért arannyal írta végig életem...
S így életem útján mind a szép napok
Arany betűkkel írott verssorok...
Ő illesztett e kedves versbe rímeket,
Ha szenvedésre küldött mindig örömet.
És mert a verse bájos lett nagyon,
Elzengem egyszer, még egy szép napon...
Ha Krisztus-Főpap primíciát ünnepel,
Könyörgőn, esdekelve akkor zengem el:
"Jézus, fogadd el ezt a versikét,
E kicsike szolgálód életét..."*

Bócsa, 1958. augusztus 12-én

Elsőáldozók köszöntése

*De jó nektek, ti választottak,
Kik az Úr házába jöttetek,
S fehér ruhásan, boldog arccal
Jézuskát várja lelketek.*

*De jó nektek, hogy itt állhattok:
A boldog óra eljött már,
És az édes jó Jézusra
A lelketek most rátalál.*

*Az én szívemnek ez a nagy nap
Csak ne lenne messze még...!
Jaj, de én még kicsiny vagyok,
S várakozni oly' nehéz.*

*Készítetek addig is kis szívemben
Én is számára jó helyet...!
Kicsinyke ugyan ez a hajlék,
De csupa vágy és szeretet.*

*Veletek én is úgy szeretném
A Jézuskát lelkembe fogadni!
Úgy szeretnék veletek én is
Jézuskától első csókot kapni.*

*Az ég királya most jön tihozzátok,
Örüljete, mert ütött az óra,
S az oltáron Jézuska vár:
Az első édes szent találkozóra...*

Egy pici óvadás mondta

Elsőáldozás

*Fehér sereg jön... – harminckettő –
Te boldog szívvel vezeted...
Jönnek, megállnak, térdhajtás van,
S veled a Szentélyben kapnak ők helyet.*

*Felhangzik mostan köszöntő versük:
– Eljött az első Találkozás –
A homlokukon Jézuska csókja...
Mindenik perc ma drága és csodás...*

*A szentbeszéd ma őket köszönti,
Hozzájuk szól az Égi szó,
Ami szép van a lelkek mélyén,
Az mind a tiszta lelkeknek való...*

*Majd eljön az áldozás perce,
Ének szól: „Menyegzős ruhába öltözzetek!”
Oltárhoz jönnek fiúk és lányok,
S visszatérve mind Királynők, Királyok...*

*Kezedben ott állsz arany kehellyel
– Ó boldogság, mit Te nyújtasz át!... –
Van-e lelkednek gazdagabb, szebb perce,
Míg jobban átéled Jézusod szavát:*

*"Csak engedjétek Énhozzáam őket."
S te vagy, ki boldog szívvel ezt teszed,
Mert jól tudod, hogy várja őket Jézus,
Ezen legártatlanabb lelkeket...*

*Hasonló örömed talán nincs neked,
Pedig sokszor átélsz ily' perceket,
Midőn a szentmisében Krisztust adod,
Annyi sok szívbe Mennyet lehozod...*

*Kis elsőáldozók... Ők a példakép:
Jézus egy gyermeket állított elének...
Te is búcsúzóul csak ezt üzened:
"Váljunk olyanokká, mint e gyermekek!"*

Soltvadkert, 1978. május 9.

Találkozás

*Kicsiny koromtól vágyakoztam
Egy szent és drága ünnepre én,
Mikor először részem leszen
Az angyaloknak örömén...*

*Ma este Rózsafüzért imádkoztam.
Szívem csak a jóra, szépre vágyott,
S nem tudtam, hogy aki ma jött hozzám,
Feljegyzett minden imádságot.*

*Ha gyűjtöttem jótett-szalmácskákat
Karácsonyra buzgón igyekezve,
Nem gondoltam, hogy egyszer csak eljön,
S itt pihen meg Jézus a lelkembe'...*

*Az Oltárnál mikor őrt állottam,
Jézuskáért mily' örömmel tettem...!
S hogy földi trónját jól őrzöm-e?
Ájtatosan csak erre figyeltem!...*

*És jött e szép nap, drága Jézus,
Mikor engem, ó, de kitüntettél!
Mert a szívem lett ma égi trón,
Amelynek rejtekén hajlékot vettél...*

*Már itt őrizlek boldogan, félve,
S feléd súgom hű szeretetemet...
Mondjad, örülsz-e, lelkem Vendége,
És itt maradsz-e mindenkor velem?*

*Ó, Jézus, látod hajlékom szegényes...
Ilyen nagy jót én nem is kívántam:
Fogadni, aki ennyire fényes...
Én csak úgy láttalak meg, ha fára másztam!...*

*De szóltál nekem a nap reggelén:
"Örülj, mert lakásom ma nálad veszem!"
És én rohanva lelkem tisztogattam,
Hogy mire eljössz, abban rend legyen...*

*Így érkezett el a drága TALÁLKOZÁS:
Amit ma érzek, el sem mondhatom...
Ó, leggazdagabb szent ajándékozás:
Jézuskám, szívemet – cserébe adom!...*

*Én ma kicsi szívem átadom Neked,
S köszönöm, Jézuskám, sok kegyelmedet!...
Én csak annyit kérek, majd ha nagy leszek:
Amint Te szeretsz most, úgy szeresselek!!!*

Bócsa, Zöldhalom, 1972. június

Bérmálás

*Kegyes Főpásztorunk, buzgón állok eléd,
Hogy növelje versem jó szívvel örömét.
Én a társulatban a legkisebb vagyok,
Szűzanyánkhoz én is buzgón imádkozok!*

*A szent rózsafüzért mikor kézbe veszem,
Tá'n az angyalok is imádkoznak velem...
S ha nyelvem megbotlik az Üdvözlégy szaván,
Mosolyog biztosan Égi Édesanyám!...*

*Szávió Domonkos az én példaképem,
Kinek rózsafüzér volt mindig kezében,
S aki imádkozni olyan szépen tudott,
Hogy reá az egész Mennyország hallgatott!*

*Nekem gazdagságom, s más örömem nincsen,
Fénylő hitem adja az én összes kincsem...
Kicsi szívem vágyik – Jézuskát szeretni,
S nagyok buzgóságát mindenben követni...*

*Kegyes Érsek Atyánk, áldásodat kérem,
S igen-szépen kérlek, imádkozzál értem:
Szűzanyát eztán is buzgón követhessem,
S ha egyszer nagy leszek, akkor is szeressem!*

T. Béluska szavalta

Köszöntő

*Érsek Atyánk, eléd boldogan eljöttünk,
Szívünk arra vágyik, Te is örülj köztünk,
Aki így szeretjük Édes Szűzanyánkat,
S akinek kezében drága ékszert láthatsz...*

*Van-e szentebb ima, amit mi mondhatunk:
„Üdvözlégy Mária” – ezt súgja szavunk.
Ajkunkról naponta száll az édes ima,
Tízszer, vagy többször is: Üdvözlégy Mária!*

*Hisszük, hogy imánkért a jó Isten szeret,
Mert ilyen kis szív is választotta lehet...
Mikor egy éve még: először áldoztam,
Szép rózsafüzérem én Rómából kaptam!*

*Érsek Atyánk, kérlek, áldj meg ma bennünket,
És áldd meg kezünkben a rózsafüzérünket!
Imánkba Téged is mi belefoglalunk,
Hisz' Te vagy a Pásztor, s mi hű nyájad vagyunk!*

*Érsek Atyánk Téged hányszor köszöntenek,
S ha hallasz érkezéskor ünnepi verseket...
De jut-e néha virág mindenért – hálából –,
S kötnek-e bokrétát Neked búcsúzásakor?*

*Látod-e azoknak ujjongó örömét,
S ragyogni arcukon a Szentlélek tüzét?
S akiknek a szívét oly' gazdaggá teszed,
Juttatnak-e abból Érsek Atyánk, Neked?...*

*Én ma megköszönöm e drága kegyelmet:
Szentlélek Úristent hogy lehívta a lelked...
Köztük voltam én is, akiket béráltál,
Kiknek homlokára Égi Jelet írtál...!*

*Az én örömem nagy, el nem is mondhatom,
Drága Érsek Atyánk, jusson ezért hála!
Csak egy az óhajom, és csak egyet kérek:
Örömeire legyek Isteni vendégnek...!*

*Ő ad erőt nekünk az élet harcára,
Neked, Érsek Atyánk, jusson ezért hála!
S hányszor hosszú utak fáradságát vetted,
Eget nyitott nekünk annyiszor nagy lelked...!*

*Köszönjük annyi sok kegyes fáradságod,
Érsek Atyánk, midőn bérmautát járod
S köszönjük e napon, hogy Bócsára jöttél,
S százhetvenöt lelket Fénybe öltöztettél.*

*Áldjon meg az Isten minden lépésedben:
Főpásztorunk, Hozzád szólhatunk-e szebben?!...
S kiket megbérmáltál, kérjük, hogy az Égben,
Örökkön boldog légy, hű nyájad körében!!!*

Bócsa, 1971. június 13.

Mezei csokor

*A szavad egyszerű,
– Egyszerű minden lépted...
Nagy szónoklásra nem törekedtél,
S külön utakat nem kerestél,
A lelki élet magasába,
Mégis, mégis – csodásan vezettél...*

*Egy a kincsed: A Krisztusi Hűség,
A méltóságod: az Egyszerűség...
S a rangod annyi, hogy szolgáltál,
Az égi Mester nyomába ' jártál...
Lettél követ a magasságban:
– Királyember – álruhában...*

*Amit hirdettél, magad is élted,
Égi mezőknek virágát letépted...
Ott gyűjtögettél illatos mézet,
S hoztál a bánatra édességet.
Balzsamos gyógyírt a szenvedőknek,
Tövises rózsát szedtél az erősnek...*

*Az életed, az emléked,
Mit nekünk hagyysz, minden szépet,
Szemértékű tanításod,
A vigaszt, a fáradságod
– Ezerszínű réti csokrod –
Szívből megköszönjük Néked...!*

*M'ért siratunk? – Az Úré vagy!!
Benne élünk – miénk maradsz!...
Az Oltárnál egyre kérünk:
Néha imádkozz miértünk,
Hogy megmaradjunk a hitben,
S ránk találj majd fönna Mennyben...!*

Soltvadkert-Bócsa, 1970. július 30.

Búcsúzunk

*Jó Atyánk, ki mindig
Eszményképünk voltál,
S huszonöt éven át
Érettünk dolgoztál,
Tanítottál szépre, tanítottál jóra,
S mi buzgón hallgattunk
A jópásztori szóra...
Templomunknak dísze voltál
Buzgón jártál el ide:
Gyakran várt ünnepi oltár
Virágdíszbe öltözve.
A Te imádságos lelked
Szébb volt minden virágnál,
Kegyelemtől gazdag élted
Előttünk példaként áll!
Te kicsinyt és nagyot,
Mindenkit szerettél,
Elsőáldozásunk percén
Velünk hogy örültél!...
Fáj, hogy ennek vége,
És búcsút kell vennünk,
Pedig mi is Téged
Egy szívvel szerettünk!...
Életed bárhol jársz,
Boldog lesz, reméljük:
Reád a Szűzanya
Szent Oltalmát kérjük.
Hisszük, mellettünk állsz,
És minket el nem hagysz,
S buzgó imád által
Mindig velünk maradsz.
Hogy amit vetettél,
Szent terméssé váljon,
Ezt kívánjuk mi is jó Plébános Atyánk:
– Az Isten megáldjon! –*

Bagi-Bócsa, 1970. augusztus 9.

Búcsúzásul...

*Egy év csak, hogy közénk jöttél...
A lelkünk földjén sok magot vetettél...
Szolgálni jöttél az Úr szavára,
A lelkünk ennek gazdag ára...!*

*Fény voltál köztünk: szent, világos,
Nem rejté el a véka a lángod...
Vakító Fény a Krisztus kezében,
Őt másoltad le életedben...*

*Szívünkbe írtad élő hiteddel:
"Mindent elér a szív szeretettel!"
És megmutattad: nincsen más nemes,
Csak a keskeny úton járni érdemes...!*

*A szent Forráshoz őrnek álltál,
S lelkünknek abból inni adtál...
A tévedteket visszafogadtad,
Az Élet Kenyerét osztogattad...*

*Ha prédikáltál: eget nyitottál,
S minden szavad az égből hoztad...
Szegényt, szenvedőt felemeltél,
Te minden percben énekeltél...*

*Nincsen jobb példám, bocsásd meg szómat,
S nem tudom leróni másképp adómat:
– Úgy hallgattalak én, amint Ő a Szentet,
Mint egykoron KLÁRA – ASSZISZI FERENCET!*

(M. Tisztelendő Atyának)

Gyuszika

*Gyuszika elsős... és ügyes.
Legjobb tanuló az iskolában!...
Évzáróra készül minden kicsi társa,
Csak ő van sokszor csöndesen magába'...*

*Tanítónéni megkérdi egyszer:
"Gyuszika, talán valami bánt?
S az évzárón itt lesz-e anyukád?
Szép ünnepünkre ő is jöjjön el!"*

*Gyuszika erre hosszan messze néz,
Kis életén is mennyi gond sötét...
"Az évzáróra nem, – csak én jövök magam:
Az én Anyukám kórházba' van...!"*

*Múl az idő, s alig néhány hétre
Az Édesanya kinn a temetőbe'.
Gyuszika sír, nagy fehér kendő kezében,
Nehéz, nehéz bánat van a szívében...*

*Gyuszika okos fiú, de mégsem érti:
Hová lett az ő drága Kincse...?
Miért simítják meg annyiszor kis fejét,
S m'ért nyílik gyakran a ház kilincse...*

*Rokonok jönnek, segítkeznek.
Befőtthöz már a kemence fűtve van.
Gyuszika örül: „Né, füstöl a kémény,
Sütnek valamit biztosan!..”*

*A jó Nagynéni könnyet töröl le:
Szegény kicsikém, hiába várod,
Kit úgy szerettél, messze van már,
Nincs már az, aki süssön kalácsot...!*

*Ott vagyok náluk, s velem szemben
Gyuszika leül, s beszélget velem:
Ő mondja meg, hogy Ilonka nénje
Ha keresztet visz majd, legszebb legyen!...*

*És elmondja, hogy mi újság náluk:
Boldog, ha jön egy kedves rokon,
S hogy a búcsút ő „sok pénzzel” várja...
"Mondd hát Gyuszika, mit veszel azon? –*

*Komoly kis arca felderül erre,
"Én azon majd egy sípot veszek,
Át fog hallani magukhoz hangja!
Öt óra tájon hallgasson engemet!"*

*Másnap valóban várom a sípszót,
S nem hallom hangját, bármint figyelem.
"Gyuszika, hát a „búcsúfia” hol van?"
– "Cukorkát vettem, elég az nekem!"*

*Kezemben néhány mézeskalács van:
"Ezt én neked hoztam, Gyuszikám!"
Ketten ülnek a főben Ilonkával,
És szól: „Csak jó ez a Veronka hozzánk!”*

*Szeptember hó van, Gyuszika
újra iskolába'...
Kérdelem, tanulni nagyon szeret?
– Biztos, hisz' ő az „osztály tudósa” –
De ő fejével nemet integet:
"Szeret a halál, de kell tanulni,
És jól tudom, hogy – tanulni kell."
– Gyuszika iskolánk legjobb tanulója
Őszinte szívvel nekem így felel!...*

*Kis Gyuszikától tanuljunk végre,
Hogy amit kell, azt mi is megtegyük!
S „élet-iskolánk” jó tanulója:
– "Kitűnő tanulók" mi is legyünk!!*

Bócsa, 1974. szeptember 7.

Szikla

*Kinek bölcsessége legnagyobb,
Kemény Kősziklát is alkotott;
Mely viharban menedék lehet,
S megvédelmez sok-sok porszemet.*

+ + +

*Áll a Szikla, és hozzá közel
Kicsi porszem simul csendesen...
Te kis semmi, nincs is érdemed,
De a Szikla enyhet nyújt neked.*

*Áll a Szikla, de vihar támad.
Kicsi porszem, mi lesz most veled?
A Sziklának semmi sem árthat,
Simulj csak hozzá még közelebb!*

*Áll a Szikla, simuljál hozzá,
És amíg mellette vagy, ne félj,
S bárhogy csalogat a szabadság,
Ómellőle soha el ne térj!*

*Áll a Szikla, intsen az téged,
Hogy míg csendesség van, el ne térj,
És bárhogy forrong a természet,
Erős a Szikla, soha ne félj!*

*Áll a Szikla, de meg nem érted,
Mi tette olyan erőssé Őt...
Vonzó erő a szép természet,
De eltörpül a Szikla előtt...*

*Áll a Szikla, nézd ezt a Várat!
Isteni nagyság hű tükre Ő.
Csupa nagyság, de mély alázat;
Földön magasztos égi erő.*

*Áll a Szikla, mert az Úr itt járt,
S magasztossá tette a Sziklát;
S mielőtt elment Oda, vissza,
Szent Nevét a Sziklára írta.*

*Áll a Szikla, s azóta erős,
Erejét felmérni nem lehet,
Isten Neve tette naggyá Őt;
Így hatalmát meg nem törheted.*

*Áll a Szikla, bármeddig nézed,
S égre mutat – onnan ereje –,
Mert hisz' Ő a dicső természet
Imádságra összetett keze.*

*A Szikla áll, s ível az égig,
Szelek vágják – viharok tépik:
Körötte minden oly kegyetlen...
S a Szikla csak áll – rendületlen!*

Bócsa, 1956. december 30.

Van valaki...

*Van valaki itt a földön,
akit jól ismerek.
Sokan nagynak tartják,
de egy kis lélek ez.
Azt sem érdemli meg,
hogy leírjam nevét –
Nem más ő a földön,
csak egy kis semmiség.*

*Van valaki itt a földön,
akit jól ismerek,
Aki örül annak,
hogy legkisebb lehet.
Hisz' a családban is
a legkisebb gyermek
Nyerhet szüleitől
legtöbb szeretetet.*

*Van valaki itt a földön,
élte két évtized,
De még eddig nem tett
semmi érdemeset.
Nem is érdemel mást,
csak utolsó helyet,
Sőt még e helyen is
kegyelemből lehet.*

*Van valaki itt a földön,
ki még semmit sem tett,
Aki kegynek tartja,
hogy utolsó lehet,
És a jó Istentől
nem kér más örömet,
Megelégszik azzal,
hogy ő hárfa lehet.*

*Kicsi hárfa, melyen
az Isteni-kezek
Néha-néha zengnek
egy-egy szép éneket.
Ő egy kicsi hárfa
e földön valahol,
Amely egyedül csak
Jézusának dalol.*

*Ó, te „hárfa-lélek”,
mily’ boldogság lehet,
Hogy ily’ foglalkozást
adott Jézus neked...
Tanulj meg e földön
éneket zengeni –
Angyalok karával
együtt énekelni...*

Bócsa, 1956. január 10.

Ismerem magamat

Ismerem magamat:

*Tudom, hogy gyöngé vagyok;
Mint egy gyöngé nádszál,
Mely minden kicsi szélre meginog.
Szeretnék – mint a tölgyfa – én is erős lenni,
Amely zivatarral, széllal dacol,
És inkább kettétör a viharban,
De el nem hajol.*

Ismerem magamat:

*Érzem, hogy erőtlén vagyok;
Mint kis virágot az erdőszélen
Úgy érnek engem a szelek, a viharok.
Szeretnék inkább kerti virág lenni,
Melyet díszíteni visznek el
A legszentebb Fa mellé –Krisztus keresztjéhez,
Hogy ott hervadhasson el.*

Ismerem magamat:

*Tudom, hogy gyöngé és erőtlén vagyok,
Mint a búzatábla közt egy búzaszál;
Már a kis szélről is mélyen meghajol.
Szeretnék mindig meghajolva lenni,
S fölfogni a rám hullt kegyelmek harmatát,
És e szent harmat által nagyra nőve
Szeretnék teremni megtelt dús kalászt.*

Ismerem magamat,

*Tudom, hogy hol és merre vagyok:
Az Úr aratásában
Én is benne vagyok.
Szeretnék, míg élek napraforgó lenni,
Mely éltető napját: Istent keresi.
Szeretnék gazdag, dús kalászt teremni,
Melyben a Magvető jó kedvét leli.*

Ismerem magamat,

*Tudom, hogy hol vagyok:
A lelkek búzaföldjén én is
Kis búzaszál vagyok.
Ó, mint fáj a lelkem, mikor látom,
Hogy mellettük milyen kicsi vagyok,
Hogy a megtelt dús kalászok mellett
Csak silány, üres szalma vagyok.*

Ismerem magamat:

*Tudom, hogy egészen kicsi vagyok,
Mégis szeretnék azon helyre jutni,
Hová eljutnak a nagyok.
Mert arra vágyom, hogy egyszer én is nagy legyek,
És ők meglássanak mögöttük engemet.
Szeretnék akkor érett búzakarász lenni,
Hisz' minden vágyam nekem, az Örök Csűrbe menni.*

*Ismerem magamat:
Tudom, milyen kicsi vagyok,
Hogy az Isten-szeretetnek lángja
Lelkemben csak szikraként ragyog.
Én arra vágyom inkább, hogy nagy tűzláng legyek,
Jézusnak gyűjtva mindenhol szeretet-tüzeket.
Ó, hogy szeretnék élő tűzláng lenni,
Szeretnék mindenhol tüzet gyújtogatni!*

*Ismerem magamat:
Tudom, hogy egészen semmi vagyok.
Ó, Jézusom, Te mégis figyelsz rám,
– e kicsi semmiségre,
És hallgatod, hogyan panaszkodom.
S mintha csak hallanám vigasztaló szavad,
„Te kedves lélek, fordítsd hozzám arcodat!
Ne fájjon már többé, hogy kicsiny maradtál,
Hiszen kellesz nekem, gyöngye, kis szalmaszál!*

*Mintha volnál hárfa, mely nekem muzsikál,
Éppúgy kellesz nekem, te üres szalmaszál.
Drága kegyelmekkel magamhoz vonzalak,
Szívemnek hevétől lánggra lobbantalak.
Téged használlak fel, gyenge kis szalmaszál,
Hogy a szívek mélyén szent tüzeket gyűjtsál.
Értéktelen kicsi szalma, kellesz nagyon nekem;
Szeretetet gyűjtök veled szívek rejtekében.”*

*Ismerem magamat – de érzi lelkem,
Hogy az Örök Magvetőt jobban ismerem,
Ki mindent felhasznál összegyűjtve,
S még a kis szalmaszálat is felemelte...
– Ó, Jézusom, mily’ öröm, hogy szereteted érzem,
Pedig csak egy szalma vagyok én a magvetésben.
Mégis boldog rejtett, csöndes éltem,
Hiszen oly jó ott lenni a Teremtő kezében...”*

*Úgy érzem én is eljutok oda egyszer,
Hová a lelkileg nagyok.
Akkor már ők is ismernek engem
– és velük dalolhatok.
És eldalolnám Jézusnak legszebb versemet,
S boldog volnék, hogy Nála megpihenhetek.
Meglátnám ott az üdvözültek seregét,
És velük csodálnám Jézus Szent Szívét.*

*Úgy érzem szabad lesz közelükben lennem,
(Vagy talán mellettük lehetek egyszer?)
S meghallom majd a nagy lelkek énekét,
Mint háladalt zengnek a vett kegyelmekért.
És ha Jézust látva – szóhoz nem jutok,
Ők zengik el, hogy nekem sok kegyelmet adott!
Fognak majd rólam énekelni a lelkileg nagyok,
Pedig csak egy tüzekezt gyújtó kis szalmaszál vagyok...*

Bócsa, 1955. február 13.
Hetvened-vasárnap
(Szt. Evangélium a Magvetőről)

Virághintés

I.

*Ha kérdeznék tőlem, mi a legszebb nekem,
S mi teszi kedvessé egyhangú életem,
Vajon minek örül az én kicsi lelkem,
S mi az, ami titkon boldoggá tesz engem,
Azt felelném erre mosollyal, kedvesen:
„A földön legszebb a virághintés nekem.”*

*Boldogság nekem, hogy virágot hinthetek,
Hogy minden hónapban oltárt díszíthetek.
Hálás vagyok annak, ki erre tanított,
Mert míg alázattal oltárt díszítgetek,
Úgy érzem, hogy kezem virágot hinteget.*

*Ez a virághintés nagyon édes nekem,
Mert ez jelképezi az egész életem:
"Virágot hintek én, ha Érted szenvedek,
Fölaajánlva Neked kínom, s gyötrelmemet."
Míg örül a lelkem, addig is ezt teszem,
És így virághintés az egész életem.*

*Hálás vagyok annak, ki erre tanított,
Ki e szent munkára engem megtanított:
„Anyám, kedvességed meg nem köszönhetem,
Hogy már régtől fogva virágot hinthettem.
Bárcsak elmondhatnám, mily öröm ez nékem!
Ez lesz majd Terólad a legszebb emlékem!”*

*Drága Édesanyám! Te tanítál engem,
Te mondtad, hogyan kell virágot hintenem.
Már kicsi koromban Te szoktattál rája,
Hogy virágot hintsek Isten oltárára.
Te tanítottál meg virágot hinteni,
Te küldtél először oltárt díszíteni...*

II.

*Tudod, mikor még én egész' kicsiny voltam,
És egy vasárnapon templomba indultam,
Kis kezembe egy szép virágcsokrot adtál,
És kedves hangodon ily' szavakat mondtál:
"Fogd e virágcsokrot, és indulj el szépen,
Így legszebb a kislány, virággal kezében.*

*Vidd el e virágot, és tedd az oltárra,
Meglásd, nagyon örül ennek a Jézuska!"
És így szóltál akkor – legyen szavad áldott:
"Ékesítse mindig az oltárt virágod!
Az lesz majd a munkád, hogy oltárt díszítesz,
Jézuska lábához virágokat hintesz.”*

*Mosolyogtál reám e szóknál kedvesen,
De én csak néztem Rád félénken, csendesen.
Remegő léptekkel indultam el akkor,
S bátortalan szívvel haladtam az úton.
Izgultan dobogott az én kicsi szívem,
Mikor virágommal a templomba léptem.*

*Hát még mikor ott benn végig kellett mennem,
Hogy virágcsokromat az oltárra tegyem...!
Nagy volt a félelmem, s remegett a kezem,
Mialatt virágom az oltárra tettem.
Ez rég' volt, s azóta díszítettem,
Jó anyám nem győzött csodálni a lelkem!*

*Ó, mert Te oktattál minden jóra, szépre,
Te tanítottál meg a virághintésre.
Mosolyogtál reám – tudod – akkor régen,
És ezzel legyőzted az én félénkségem.
Így tanultam én meg virágot hinteni;
Így mentem először oltárt díszíteni.*

III.

*Rég' volt már... azóta sokszor díszítettem;
Jézusom számára virágokat szedtem.
De szeretnék ennél én még többet tenni,
Mennyei illatú virágokat szedni.
Olyan virágokat, mik el nem hervadnak,
Melyek szépségükben mindig megmaradnak.*

*Ó, Jézusom, kérlek, hallgass meg engemet:
Drága erényekkel ékesítsd lelkemet.
Mert a virágoknál Te jobban kedveled
A Téged szerető erényes lelkeket.
Ezért szeretnék én erényessé lenni,
S lelkem virágait az oltárra tenni.*

*Ó, ha én lelkileg gazdaggá lehetnék,
Jézuson kívül mást én már nem keresnék!
Elmerülnék akkor az Ő Szent Szívében,
Mint egy harmatcsepp az Óceán vizében.
De én szegény vagyok, és csak arra vágyom,
Virághintés legyen életem – s halálom.*

*Mert a virághintés nagyon kedves nekem,
Hisz' az széppé teszi az egész életem.
Virágot hintek, míg Jézusért szenvedek,
És Ő így fogadja minden örömemet.
S mikor az oltárnál boldogan díszítek,
Úgy érzi a lelkem, hogy virágot hintek.*

*Boldogság ez nekem, de én arra vágyom,
Ne gátoljon ebben majd egykor halálom.
Szeretnék még akkor egyszer díszíteni;
Még a halálban is virágot hinteni.
Szeretnék, míg élek, nagyon sokat tenni,
S halálom után is virágot hinteni...*

IV. Ave Crux!

*Testvéreim, kik majd olvassátok versem,
Tegyétek teljessé az én nagy kérésem:
Ha majdan egykor eltemettek engemet,
Síromra nyíló virágot ne tegyetek!
Vigyétek el a temető közepére,
S tegyétek majd oda, a kereszt tövébe.*

*Testvéreim, kik olvassátok versemet,
Teljesítsétek majd e nagy kérésemet.
Engedjétek, hogy még egyszer búcsút intsek,
Hogy még utoljára virágot hintsek:
Annak lábaihoz, Aki úgy szeretett,
Hogy keresztjén értem kínhalált szenvedett.*

*Mikor én már többé életben nem leszek,
Helyettem még egyszer virágot hintsetek!
Engedjétek, hogy még egyszer hálás legyek,
S a kereszt tövébe virágokat tegyek.
Engedjétek, hogy én még egyszer díszítsek,
Hogy még meghalva is virágokat hintsek.*

*Amikor már többé életben nem leszek,
Helyettem még egyszer virágot hintsetek!
Engedjétek, hogy én még egyszer díszítsek,
Hogy a keresztfához virágokat hintsek:
Hadd legyen virágom – ahol eddig éltem:
Jézus lábainál – a kereszt tövében.*

Bócsa, 1955. május 6. – „Az utolsó virág”,
Magyarországi Boldog Erzsébet ünnepén.

Mit keresek itt a földön?

*Mit keresek itt a földön,
Mikor mindenki elhagyott?
Miért van, hogy csak távolról nézem őket,
Kik szeretik Őt, a boldogok?*

*Miért is kellett olyan messze térnem
Attól, Aki engem úgy szeret,
Aki olyan sok év óta várja
Visszatérni szegény lelkemet...*

*Mért is kellett messze térnem attól,
Ki értem áldozta fel magát,
Aki azért halt meg a keresztfán,
Hogy nyerjek egy boldog feltámadást?!*

*Mit keresek én itt a földön?
Hisz' úgysem értenek meg az emberek,
Mert míg ők az Úrhoz közel vannak,
Nem látják azt, hogy messze tévedek.*

*Istenem, miért nem juthatok el Hozzád,
Hová lelkem vágyik, a magasba föl?
Miért kell úgy élnem, mint a virág,
Mely sárba hullva már nem tűndököl?*

*Jézusom, miért kell Tőled távol lennem,
És miért nem ismerhetek igazi örömet?
Miért kell itt a földön élnem,
Mint üldözött lélek, mint egy számkivetett?*

*Bár ne szomorítana meg, édes Istenem,
Hogy megkérdezlek Téged csendesen:
"Szeretni teremtéd az emberszíveket,
Ó, akkor hát én miért nem szerethetlek?"*

*Kiskoromtól fogva vágytalak szeretni,
S mégis mily' nehezen tudlak megkeresni!
Mutasd meg nékem fénylő Arcodat!
Vidd győzelemre az enyémen Akaratodat!*

*Mit is keresek itt a földön?
Hol részem alig volt más, mint szenvedés,
De hiszem, hogy meglelem – tán nem is sokára,
Mit régóta keresek: Jézus szeretetét!*

Bócsa, 1953. november 21.

Jézus közelében...

I.

*Egyszer, amikor a Kereszt előtt álltam,
A Kereszt tövében kis virágot láttam.
Csendben, észrevétlen, kedvesen virított,
Mint kit Alkotója díszőrségbe hívott.*

*Kedvesen nyílt ottan ez a kicsi szépség,
Mintha Jézus Vére adta volna színét.
Piros volt e kicsi virág kedves színe,
Bizonyosan örült neki Jézus Szíve!*

*A Kereszt tövénél nyílt ez a kis virág,
Úgy láttam, itt érzi a legjobban magát.
Mintha mondta volna: „Teremtőm, Te látod,
Életemnél egyéb nincs, amit adhatok.*

*Neked adom ezért legnagyobb kincsemet:
Rövid, de értékes virág-életemet.
Nem kérem én Tőled, hogy sokan nézzenek,
Elég, ha életemmel Téged dicsérhetlek.*

*Add, hogy itt múljon el rejtett, kicsi életem,
Viharban Tenálad leljem menedékem.
Hálából, Teremtőm, fogadd ez illatot,
Amit Neked tiszta szeretetből adok.”*

*Figyelve a virág rejtett alázatát,
Ellestem tőle e kicsi virág-imát.
Ennyit hallottam meg a virág szavából,
Ennyit tanultam a virág-némaságból...*

II.

*Láttam egy virágot a Kereszt tövében,
S irigyeltem annak előkelő helyét,
Szerettem volna én is kis virág lenni,
Amely Jézus lábánál tölti életét...*

*Szerettem volna leborulni és sírni
A legszentebb helyen, a szent Kereszt előtt,
Mely miatt még vérzik Jézus drága Szíve:
Hogy még most sem akarjuk megismerni Őt.*

*Pedig miértünk adta drága életét,
Hogy megérezzük majd a mennynek örömét;
Ki értünk meghalva hullatta Szent Véré,
S utolszor is vágyón tárta ki két kezét.*

*Mikor Jézus értünk od'adta életét,
Még egyszer kitárta áldás-osztó kezét;
Mintha csak magához vonná a világot,
Lelkeket szomjazva, szomorún kiáltott.*

*Szerettem volna ott leborulni elé,
Szívem od'adni Néki, hogy Ővé legyen,
Szerettem volna csókolni drága Sebét,
Szomját enyhítve rábízni röpke életem.—*

*De szerettem volna rejtve, közelében
Észrevétlen élni a Kereszt tövében!
El ne vonjon semmi! Neki adni életem,
Mert Ő az én végső— Örök Reménységem!*

III.

*A templomban, ha gyertyát oltogatnak,
Szeretnék lenni kicsi gyertya én.
Csendben, elrejtőzve égni
Az oltár egyik rejtett szegletén.*

*Óh, ti, gyertyák, boldog lehet a ti éltetek,
Mert az Úrnak közelsége ad ott örömet...
Emberszemek oly' kicsinek látják fényetek,
Mert ti azt az Örök Fénnyel egyesítitek.*

*Bár lehetnék – amíg élek – kicsi gyertya én,
S közletről látnám csodáját minden
szentmisén.*

*Jó annak, ki közelében tölti életét,
Ki örökké Jézusának adhatja át szívét!*

*Bár lehetnék az oltáron égő áldozat,
Kicsi gyertya, amely égve mindig ott marad.
Gyakran mondom, ha eloltják a sok kicsi lángot:
"Ó, Jézusom, bár vihetném a közeledbe a világot!"*

*Szeretnék szenvedve Érté égni el,
Ki ott vár engem az oltár rejtekén.
Szeretnék egyszer Nála megpihenni,
Mint János apostol az Ő Szent Szívén...*

*Szeretném arra kérni Jézusom,
Hogy gyakran vonjon magához közel,
Mikor az édes, nagy és szent lakomán
Újra és újra Szívére ölel.*

*Szeretném elrebegni Néki egyszer:
„Jézusom, engedd meg, hogy a Tied legyek,
Hogy Neked, a legnagyobb Jónak adhassam
Szegény, viharban megtépett lelkemet.*

*Legnagyobb vágyam, amíg csak élek,
Szeretnék mindig Jézus közelében lenni,
Életem od'adva Jézus Szent Szívének
Szeretnék örökre Nála megpihenni...*

Bócsa, 1953. november 27.

A bizalom útján

*Ó, Jézusom, az én utam Tehozzád vezet,
Mert ez útra Te vezettél egykor engemet.
Jóságosan fogtad akkor az én kezemet,
S tanítottál ezen járni, mint egy gyermeket.*

*Ó, Jézusom, míg ez útra hívtál engemet,
Most is érzem, hogy a Szíved mily' hön szeretett.
Kis vágyaim akartad, hogy naggyá legyenek,
S megmutattad, hogy Te mindezt teljesítheted.*

*Kicsiny voltam, s Te már adtál magas vágyakat,
És már hittem, hogy hatalmad mindent megadhat.
Bizalomnak ajándékát Te adtad nekem,
S Te adtad a vágyaim is, édes Istenem!*

*Ó, Jézusom, mért adsz nekünk oly nagy vágyakat,
Hová soha nem ér el a gyarló akarat?!
Ó, de annak, aki bízva megfogja kezéd,
Minden vágyát teljesíti a Te Szent Szíved.*

*Ó, Jézusom, Hozzád jutni vágyakozom én,
Segíts hát a bizalomnak kéklő tengerén!
Tudom, hogy a túlsó partnál Te vársz énreám:
Ott szerethet majd csak lelkem Téged igazán.*

*Ó, Jézusom szelíd Szíve szeress engemet,
Engedd egykor országodba jutni lelkemet.
Bizalomnak csodás útja oda felvezet,
Kicsi lelkem, legbiztosabb ez az út neked.*

*Aggályos vagy? – Szomorúság gyötör tégedet?
Jézusodtól bizalmat kérj, és erős hitet!
Óreá bízd nyugalommal egész életed,
S minden lelki szomorúság édes lesz neked.*

*Kicsi lelkem, örvendezzél, hogy Ő úgy szeret,
Bizalomnak drága útján vezet tégedet.
Ezen járva, míg szent Kezét el nem engeded,
Bármit kérsz az Ő nevében, megadja neked.*

*Mindaz, aki nyert az Égtől magas vágyakat,
Bízva bizzon, mert az Úr még adósa maradt!
Mert tudja, hogy akaratunk gyarló, emberi,
S Ő akarja vágyainkat teljesíteni.*

Bócsa, 1956. január 24.

Több is Telik Tőled!

*Ne mondd, hogy gyöngé vagy, és sokat nem tehetsz;
Küzde bizonyítsd be, hogy igazán szeretsz!
Próbálj meg Jézusért nagy dolgot is tenni!
Százszor nem sikerül? – Újra kell kezdeni!
E csodás három szó a jelszód lehet.
Több Telik Tőled! – el ne feledd!
(Állhatatos küzdelem)*

*Jó, hogy napi imád buzgón elvégezed,
De mindig imádkozz, ne tartsál szünetet!
Vagy, ha munka gátol imádban tégedet,
Ajánld fel Istennek elfoglalt szívedet!
Így még a munkád is imádság lehet.
Több is Telik Tőled! – ne feledd!
(Ima)*

*Mindent érte tenni oly' fönséges lehet...
Jézusnak ajánld fel minden kis tettetted!
Ó, mert így számodra minden cselekedet
Tökéletességre egy-egy lépcső lehet.
Siess hát felfelé! Ő vár, integet...
Több is Telik Tőled! – ne feledd!
(Jószándék)*

*Dicső lelkek szánják a te gyöngeséged,
S Lizieux kis Szentje titkot súg meg neked:
„Sok lépcsőt megjárva ha már fáradt leszel,
Bizalomnak liftje majd magasba emel.”
Ha mást nem tudsz tenni, bízni még lehet
Több is Telik Tőled! – ne feledd!
(Bizalom)*

*Gondold, míg csodálsz a dicső szenteket:
Amit ők megtettek, te is megteheted!
Ne keserítsen el, hogy tőlük messze vagy.
Te csak mindig az ő nyomdokukon haladj!
Így majd egykor őket még elérheted.
Több is Telik Tőled! – ne feledd!
(Szentek példája)*

*Ó, ne mondd, hogy őket te nem követheted,
Hogy szentek hősi útja túl nehéz neked!
Isten azt akarja, te is szentté lehess.
Ő segít, hogy egykor te is közéjük mehess.
Nyújtsd hát felé kezéd, mert ha Ő vezet,
Több is Telik Tőled! – ne feledd!
(Engedelmesség)*

*Életednek útja akármerre halad,
Jézus azt kívánja, tagadd meg magadat.
Szelíden szól hozzád: „Vedd fel keresztedet,
S élted minden napján kövessél engemet.
Csak rám nézz, s a teher könnyű lesz neked.
Több is Telik Tőled! – ne feledd!”*

(Önmegtagadás)

*Köszönd meg minden nap a sok drága kegyet,
Amit az Úr Jézus lelkedbe hintetet.
Jóságát viszonzva pedig bármint szeresd,
Szíved szeretete még mindig kevés lehet,
Mert – gondolj rá, hogy Ő – előbb szeretett
Több is Telik Tőled! – ne feledd!*

(Hála)

*Ó, Jézus, – úgy érzem – szeretted lelkemet,
És szelíd hangodon szólítasz engemet:
„Veronika! Szánj meg, ha látod Arcomat,
S ne mondd kényelemmel,
hogy nem tehetsz sokat.
Mindig tehetsz értem még egy keveset.
Több is Telik Tőled! – ne feledd!”*

(TTT jelszó!)

Bócsa, 1956. november 12.

Kisboldogasszonyra

*Barátitok név-és születésnapját
Hogy megünneplitek, ti balga emberek!
És a jó Szűzanyánk születése napját,
Szegények... ó, menyire elfeleditek!*

*Tudjátok-e, hogy ki a Szent Szűz minekünk?
Tudjátok, hogy benne nyertük meg az eget?
Mert őáltala jött a bűnös világra
Ki minket megváltott, az örök Szeretet.*

1951.

*Ó, ha fölfoghatná emberi képzelet,
Amit a jó Isten elnyernünk engedett,
Mikor leplántálta a legszebb Virágot,
Hogy általa adjon örök boldogságot.*

*Szűzanyám! – Sok lélek nem ismer meg Téged,
De én odaadom életem Tenéked.
Legyen szüntelen Téged dicsérő ima:
Egy állandó, könnyes „Üdvözlégy Mária!”*

Bócsa, 1953. november.

Május Királynőjéhez...

*Ó, drága Szent Szűz, köszöntlek Téged
Lelkem hárfáját zengetve Néked.
Köszöntlek Téged, édes Szűzanya,
Lelkem egének fénylő csillaga.*

*Ó, drága Szent Szűz, Isten szülője,
Te vagy a szép május Királynője,
Te vagy május Dísze, Édesanyánk.
Dicsérünk Téged, fonséges Csodát.*

*Ó, Szent Szűz, Tiéd a május hónap,
S imát zenél a természet Rólad.
Néked virít a bájos gyöngyvirág,
S Téged dicsér most ezer kismadár.*

*Csodásan szép vagy, édes Szűzanyánk,
Lelked ragyogóbb, mint a hóvirág.
Te vagy Jessze törzsén a legszebb ág,
A legfehérebb májusi virág.*

*Üdvözült lelkek csodálnak Téged,
Szeplő nélküli tiszta lelkedet.
Csillagok körítik szent homlokod.
Glóriát zengnek Néked angyalok.*

*Ó, drága Szent Szűz, a mennynek éke,
A Benned bízóknak menedéke.
Tisztaságunk biztos őrizője,
Mennyszágnak dicső Királynője.*

*Ó, drága Szent Szűz, malasztal teljes,
Te nyersz Istentől legtöbb kegyelmet.
Te, kegyelem legnagyobb csodája,
Téged díszít erény illatárja.*

*Gazdag Királynő! Mit adjak Neked?
Tudod a kincsem: hogy szívem szeret.
Jó Királynőm, szeretlek Tégedet,
Fogadd el tőlem röpke éltemet!*

Bócsa, 1955. május

Részlet az „Advent” című versből

Ha Szűzanyánkat meglátnám egyszer...

Mondanám akkor könnyező szemmel:

Látod, jó Anyám, sötét a lelke...

Gyéren világít erény olaja,

S fogytán van már a türelem bora...

Csodára vágyik ismét a lelke,

Ezért vágyódva nézi Szent Fiát.

Szeretnék véle tölteni lakomát,

S átélni újra kánai csodát.

Aggódva kérdelem a jó Szűzanyát:

Szent Fia hogy tenne ismét csodát?

Kérdezem, hogy tenne ismét csodát,

Míg hallja szívemnek panasz-szavát?

Ó, mert oly' nehéz követni nekem

Lelki Vezéremnek parancsszavát...

S újra csak kérdelem a jó Szűzanyát:

Ó, drága Szent szűz, mondd, mit tegyek?

Bájos a hangod, s bizalmat keltő.

Szavaid végtelenül kedvesek.

Biztató hangon hozzám is így szól:

"Amit neked mond, mindezt cselekedd!"

Bócsa, 1956. október 9.

Ha lehetne...

*Ha lehetne, nagyon sokat tennék,
Azt is, amit tenni nem lehet.
Karácsonyra a kis Jézuskának
gyűjtögetnék lelki kincseket.*

*Ha lehetne, Szűz Anyánkat kérném,
Hadd lehessen lelkem Betlehem,
Melyben Jézus csodás módon újra
Karácsonykor ismét megjelen.*

*Ha lehetne, Szent Karácsony estén
Jászolkának od'adnám szívem.
Hadd lehessen puha, meleg jászol,
Melyben Jézus boldogan pihen.*

*Ha lehetne, visszahoznám egyszer
Még a mesés gyermekéveket,
S a homokban derűs jókedvemben
Jézuskáról írnék verseket.*

*Ha lehetne, ég felé röppennék,
Oda, hová senki sem mehet,
S megbújva egy fényes csillag mögött
Hallgatnám az angyal-éneket.*

*Ha lehetne, eltanulnám tőlük
Énekhangjuk zengő dallamát,
S ha majd itt lesz Szent Karácsony este,
Meglépném a kicsi Jézuskát.*

*Ha lehetne, a magasba szállnék,
S átrepülve a felhők felett,
Kisded Jézus, fényes csillagokkal:
Égre írnám drága Nevedet.*

*Ha lehetne, fényes napsugárból
Jézuskának meleg ruhát szőnék,
S a dermesztő, hideg éjszakában
Simogató, meleg szellő lennék.*

*Ha lehetne, Szent Karácsony éjjel
Angyalokkal „Dicsőséget” zengnék.
Ha lehetne, pásztorokkal én is
Jézuskához Betlehembe mennék.*

*Ha lehetne, napkeleti bölcsek,
Nyomotokon én is elindulnék
Karácsonykor Jézuskát imádni.
Ha lehetne, utánatok mennék.*

*Ha lehetne, szeretetet hintnék,
Ahol nem ismerik az örömet.
Ha lehetne, ajándékkal vinnék
Jézuskának emberszíveket.*

*Ha lehetne, Jézuskának mondnám:
"Várom, viszonzad forró csókomat!"
Eddig szállok vágyaimnak szárnyán,
Mert ez nekem mennyországot ad.*

*Ha lehetne, nagyon sokat tennék,
De ha mindezt meg nem tehetem,
Úgy legalább jászolához mennék,
S ott feledném Nála a szívem.*

*Szent Terézke, míg a földön éltél,
A te szíved mindig szeretett.
Te mondtad, hogy ki szeret, annak
Bármit kíván, minden meglehet.*

Bócsa, 1954. Karácsony

Szent X. Pius Pápához

(1835)

*Sok évvel ezelőtt, valamikor régen,
Elmúlt már annak százhusz éve épen
Hogy e sáros földre letévedt egy szeráf,
Akit Szent Pápának tisztel most a világ
Százhusz éve, hogy egy júniusi reggel
Gazdagabb lett a föld egy drága lélekkel:
Szent X. Pius, Téged akkor, régen
Elhalmozott az ég minden kegyelmével.
Már azon a napon, mikor megszülettél,
A jó Isten előtt Te kedvessé lettél.
Mert előre látta életed pályáját,
Apostoli lelked minden buzgóságát.
Már azon a napon, amikor születtél
Nekünk, kis lelkeknek, példaképünk lettél,
Mert Te megmutattad, hogy kell nagygyá lenni,
Alázatos szívvel nagy dolgokat tenni.*

(1935)

*Mi, akik száz évvel későbbben születtünk,
Ó, csak most tudjuk, hogy Téged ünnepeltünk.
Aranyfényben ragyog előttünk emléked,
S csodálva szemléljük lelki ékességed.
Mi, akik száz évvel későbbben születtünk,
Tebenned, szent Pápa, nagy pártfogót nyertünk.
Ó, mint örülhetünk, kik téged ismerünk,
Mi, akik tudjuk, hogy segítőnk vagy nekünk.
Tudjuk, míg itt élünk, imádkozol értünk,
Hogy egyszer majd mi is közeledbe lépjünk.
Akkor megláthatjuk tündöklő koronád,
A te szent életed főséges jutalmát.*

(1955)

*Boldogok lehetünk, kik Téged ismerünk,
S husz év elmúltával Feléd nyújtjuk kezünk:
"Jóságos Szentatyánk, Téged arra kérünk,
Pártfogolj Istennél, ameddig csak élünk."*

Bócsa, 1955. június 2-án.

Kispap Testvérünknek

*Felhangzott lelkedben az Úr hívó szava:
„Jöjj, járj utamon!”
Elindulsz hát e göröngyös, és mégis
oly’ édes, drága úton.
Rideg, kemény szívek várják az
Isteni szív melegét.
Igyekezz hát, hogy majd mondhasd nekik
az Úr végtelen szeretetét.
Könnyes szemekkel, de örömteli szívvel intünk
még egyszer végbúcsút neked.
Érezzük, számunkra nem vagy többé, hisz
Jézusnak adtad életed.
Nehéz ez áldozat, de ha Őérette tán
nagyobb kellene, még azt is meghoznók.
Elköszönünk tőled, s – ha jól élünk –,
a mennyben lesz örök találkozásunk.
Kövesd az Úr szavát, ha hívott. Búcsúszónk ez:
Eredj... Isten veled!*

Bócsa, 1952. szeptember 1.

A legszebb búcsú

*Utoljára, hogy közöttünk voltál,
Egyik este sírtam csendesen.
Éreztem, hogy végleg búcsúzol már,
És ez akkor igen fájt nekem.*

*Fájt, hogy elmégy, pedig megéreztem:
Istennek ez kedves nem lehet,
Mert várja, hogy kész örömmel adjunk,
S csak jókedvű adakozót szeret.*

*Azon este Jézust arra kértem,
– Tudtam, hogy Ő csodát is tehet –,
Hogy majd mikor távozásod nézem,
Ne láthassa senki könnyemet.*

*És valóban, mikor búcsút vettél,
S nagy utadra mentél csendesen,
Sírás helyett ujjongott a lelkem,
Ez a búcsú oly' szép volt nekem!*

*Sok búcsúzás volt már életemben,
Fájó búcsúk, s voltak kedvesek,
Mind megannyi múlhatatlan emlék,
De még ily' szép egy sem lehetett...*

*Úgy emlékszem, mintha ma lett volna.
Indultál utadra csendesen,
S még utolszor köszönetet mondva
Búcsút vettél tőlünk kedvesen.*

*Megköszönted akkor jó Anyánknak,
Hogy oly' sok áldozatot hozott,
És köszönted jó Édesapánknak,
Hogy az Úrnak ajándékozott.*

*Míg hálásan köszönetet mondtál,
Észrevettem, hogy hangod remeg,
És szemedben – nem titkolhattad már –
Bújócskázó könnycsepp reszketett.*

*Utoljára oly' keveset szóltál,
Pedig vártam, hogy sok jót mondjál.
Lelked súgta csak az Úr szavait:
"Nem láttok már addig a napig..."*

*Édes volt tudni: nem látunk Téged,
Míg felvirrad a nagy nap néked.
Istenem, mily' jó lesz akkor nekünk!
Mily' jó od'adni, kit szeretünk!*

*Búcsúzáskor mindig fájt a lelkem,
míg e búcsú hő vigasztalás:
"Még egy kis idő, s megláttok engem" –
Daloltad a Szentírás szavát.*

*Még egy kis idő, s megláttok engem
Szent ruhában az oltár előtt.
Ha rá gondolok, ujjong a lelkem,
És alig győzöm csodálni Őt.*

*Még egy kis idő, s Célhoz kell érned,
Ha az Úr hív – ó, akkor eredj!
Imánkat küldve kísérünk Téged.
"Testvér, búcsúzunk: Isten Veled!"*

*Kísérnek könnyes, mosolygó szemek,
S utánad ajkunk fohászt rebeg:
„Te adtad egykor régen őt nekünk,
Fogadd most vissza tőlünk, Istenük!"*

Kisap Testvérünknek szeretettel
Bócsa, 1956. szeptember 12.
Szűz Mária ünnepén

Főtisztelendő Esperes Atyánk!

Drága ünnepeden köszöntelek Téged:
 Hallgasd meg rövidke hárfa-énekeket.
 Fogadd el általam sok szív köszönetét,
 Fogadd szeretettel ezt a kis versikét.
 Engedd ma csodálnunk dicső életpályád,
 S papi életutad minden fáradságát.
 Sok éve már annak, hogy ez útra mentél,
 Huszonöt éve, hogy Krisztus papja lettél.
 Sok lélek nevében köszönöm hát Neked,
 Hogy értünk áldoztad értékes életed.
 Tévedt báránykákat hogy válladra vettél,
 S lelkeknek hűséges pásztorává lettél.
 Atyai jósággal mindenkit vezettél,
 Huszonöt év óta lelkeket kerestél.
 Értünk imádkoztál, miértünk dolgoztál,
 Huszonöt éven át értünk munkálkodtál.
 Értünk ajánlottad szíved minden vágyát,
 S papi hivatásod fárasztó munkáját.
 Miértünk dolgoztál, értünk imádkoztál,
 Mint egykoron Jézus – értünk szomjúhoztál.
 Sötét zivatarban, lelünk éjjelén
 Te voltál közöttünk lobogó gyertyafény.
 Gyöngye lelkek között egy erős sziklavár,
 Jézus Szent Szívéből egy ékes fénysugár.
 Te vezettél minket, akár egy égi fény,
 S életed előttünk ragyogott fáklyaként.
 Meleg napsugár voltál hűs szívek telén,
 Erős korallszirt a lelkeknek tengerén.
 Isten trónja előtt közbenjárónk voltál,
 S a nagy Aratásban értünk munkálkodtál.
 Oly' sok jóságodért én csak egyet kérek:
 Az Örök Magvető jutalmazzon Téged!
 Ezüstmiséd napján egyet kérek Neked,
 Nagy kegyelmet, amit bizton megnyerhetek:
 "Áldja meg az Isten főpapi lelkedet,
 Áldása kísérje egész életedet!"

Kérjük, ezután is olyan legyen élted,
 Hogy majd egykor Jézus elmondhassa Néked:
 "Sokakat oktattál örök igazságra,
 Csillagként tündökölsz a szép Mennysországba'." (Dán 12,3)

Sz. Tóth Mihály ezüstjubiläumára
 Bócsa, 1956. június 29. – 2006. június

Nagyanyám emlékének

*Jó Nagyanyám –)sten áldja! –
Volt őneki három lány.
Neki az Úr bőven adott:
Nevelgetett tizenhatot...!*

*Gondja, búja sok volt neki,
Míg nevelte gyermekeit,
Sok bánat is volt szivébe,
Hányat kísért temetőbe...!*

*De a gondban csak azt kérte:
"Add a szent kegyelmed érte;
Többet, Uram, csak el ne vedd
Tőlem a szent segítséged!"*

*Szöszke kislány az Erzsike,
Szelíd fényben lobog szeme.
Meg is tetszik egy ifjúnak:
"Megkérjük a kezét holnap!"*

*Jön az apa leányt kérni,
Szeretettel s hőn igéri:
"Jó sora lesz, gazdagsága!"
S fiának az Igen-t várja.*

*Jó Nagyanyám várja, lesi,
Lány mit felel majd neki,
De Erzsike oly' szótlan...
Nem is sejtik: boldogtalan...!*

*Nagyapám szól: "Megyezünk,
Hisz' ő engedelmes nekünk!
Odaadjuk a lányunkat,
Készítsék a lakodalmat!"*

*De Nagymamám másnap este
Felfigyel valami neszre...
Egy kép előtt leborulva,
Lám Erzsike sír a porba'...!*

*Megrendülten nézi, látja,
És a két karjába zárja:
"Segítek én, édes lányom,
Akármi bánt a világon!*

*"Én oly' boldogtalan vagyok,
Férjhez mení NEM akarok!
Zárdába hív Jézus engem,
Hadd lehessen odamennem!"*

*Ha ez a baj, édes lányom,
Menj oda, az Isten áldjon!
Légy az Úré, ha meghívott,
Majd intézzük mink a dolgot!"*

*A Nagyanyám másnap reggel
Szép ünneplő ruhát vett fel...
"Mi újság van, szomszéd uram?
Tán valami probléma van??"*

*"Bizony – engedelmet kérek! –,
A mi lányunk nem megy fér'hez!
Ő már régen – csak azt kérte –,
Szívét az Úrnak ígérte..."*

*"Ha erre vágy', Isten áldja,
Menjen békén szent útjára!"
S földi lagzi helyett égben
Jegyzék ő "Bibiána" néven.*

*Apáca lett Erzsikéből,
És pap lett egyik öccséből,
S harmadiknak őutána
Nővére ment a zárdába!*

*A Nagymamám jó anya volt,
Háromat az Úrnak adott...
Ő ugyan mind neki szánta –
Biztos' nem is volt hiába...!*

*A Nagymamám jó anya volt,
Kit nevelt, az Úrnak adott.
Szép emlékét ma is áldja
Az ő két Pap-unokája.*

Az Angyal (†Tarjányi Mária)

Kr. u. 1938-at vagy 1939-et írtak a Földön, amikor egy késő nyári napon megszülettem. Két nagyobb testvérem, Ferike és Veronka nagyon megörültek nekem. Édesanyám szeretettel gondozott és táplált. De nekem mindenem fájt egyfolytában, nem tudtam enni, sem aludni, csak sírtam és sírtam éjjel nappal. A kis karjaim vörösek lettek, hámlott róluk a bőr. Nagyon fájt, ahogy a kis ruhácskám hozzáért. Édesapám és édesanyám nagyon megijedtek, gyorsan orvost hívtak. De ő sem tudott rajtam segíteni.

Mivel állandóan beteg voltam, gyorsan elvittek keresztelni. A keresztmamám nem tudott hirtelenében eljönni, ezért a bábaasszony² tartott a keresztvíz alá. A keresztségben a Mária nevet kaptam, mert Édesanyám nagyon tisztelte és szerette Szűz Máriát, és Édesapám egyik nővérét is Máriának hívták.

Úgy két hét múlva egyik éjjel végre megkönnyebbültem. Megszűnt minden fájdalmam, és hirtelen egy másik, csodálatos világba kerültem. Olyan szép helyre, hogy el sem tudom mondani. Édesanyám mindjárt észrevette, hogy abbahagytam a sírást. Azt hitte, végre elaludtam szépen. Betakargatott, megsimogatott, és maga is aludni készült. De hamarosan feltűnt neki, hogy az én kicsi testem túlságosan csöndes. Rémülten vette észre, hogy már nem lélegzem.

Amikor Ferike és Veronka megtudta, hogy elmentem, keservesen sírni kezdtek, hogy nem játszhatnak a kis testvérkéjükkel. Édesanyám ekkor azt mondta nekik:

– Ne sírjatok! Mariskát megkereszteltük, elment a Mennyországba. Most már az angyalkákkal játszik. Ne zavarjátok!

Ferike és Veronka ebben szépen megnyugodott.

Édesapám elment a szomszédba, a Fábián Ferenc bácsihoz, és megkérte őt, hogy készítsen koporsót az én mozdulatlan kis testemnek. Amikor elkészült, felöltöztettek szépen, és betettek a koporsóba. Édesanyám elővette a fehér menyasszonyi ruháját, és abból készített a kis koporsómra szép fehér terítőt. Úgy vittek temetni. Nagyon szép volt ezt látni odafentről. Csak azt sajnáltam, hogy olyan szomorúak voltak mindnyájan.

Két lovas kocsival mentünk a Fischer-Bócsa-i temetőbe. Az egyikben az én koporsómat vitte édesapám, a másikon ültek a családtagok. És néhányan Kovácséktól, akik napszámban szoktak dolgozni nálunk. Az egyik Kovács-lány hozott a kertjükből egy csokor virágot. Édesanyám azt mondta a négyéves kis Veronkának:

– Veronka, nézd, ezt a virágot te adod a Mariskának. – Miközben eltemették kis baba-testemet, Veronka csak nézte, nézte szomorúan azt a kis csokor virágot...

Nem telt bele sok idő, és édesapám is eljött ide utánam, aztán édesanyám is, meg Erzsike húgom, aki később született. Most itt nagyon boldogok vagyunk. És várjuk ide a többi testvért is: Ferikét, Veronkát, Bélát...

Nekik azonban még dolguk van a Földön.

² Akkor még minden anya otthon szült, bábaasszony segítségével. De azon a nyáron már négy kicsi baba is meghalt egymás után. Kivizsgálták az ügyet. Valószínűnek látszott, hogy a babák a bábaasszonytól kapták meg a betegséget. Egy időre el is tiltották őt a bábáskodástól.

A Tündér (†Tarjányi Erzsébet)

Igaz történet egy kis tündérről v. Farsangi élmény

*Úgy hisszük, tündér léte csak mese,
És azt nem hiszi el senki se,
Hogy tündérek járnak a földtekén,
– Legyen erre tanú a versikém!*

*Sok munka volt nálunk pár napja még,
Vártuk a farsang kedves ünnepét,
De volt egy kínzó bánatom nekem:
Tudtam, hogy munkám be nem végezhetem.*

*Tudtam, hogy senki nincs hozzám közel,
De segítségnek mégis lenni kell!
És hogy e vágyam teljessé legyen,
Akár egy tündért küld az ég nekem.*

*Mert éreztem, hogy már a gond nehéz,
Hogy minden munka egy-egy szenvedés,
S míg halk sóhaj szállt át a lelkemen
– Egy kis tündérlány mellettem terem.*

*És így szól hozzám: „Hipp-hopp, itt vagyok,
Mindent megteszek, amit csak akarok.
Mondd, mit kívánsz, parancsolj nekem;
Egy pillanat, s én máris megteszem.”*

*– Ez kellett! – Parancsom egymást érte,
Sürgött-forgott a kedves tündérke.
Ment a munka: meszelés, súrolás,
És elkészült a farsangi-kalács.*

*Amíg őt néztem – el nem feledem –
A nehéz munka könnyű lett nekem.
Szívemben a hála és csodálat
Mind a kicsi tündéremre áradt.*

*Szerettem hallani minden szavát,
S vágytam simogatni tündérhaját.
Szívemből mondani köszönetet
Szerettem volna – de nem lehetett...*

*A tündér ahogy jött, újra eltűnt
Pedig a lantom számára zendült.
Tudom, ha kell, majd ismét megjelen:
Hipp-hopp! – csak ennyi, s mellettem leszen.*

*E tündér-émlék kísér bárhová,
És gond nem nyomja vállamat soha.
Ahol segítni kell, ő ott-terem,
– Ily' húgocskám van! – Ugye, jó nekem?!*

Bócsa, 1957. március 5.
(Tarjányi Veronika verse)

Erzsike testvérünk 1940-ben született.
Küzdelmes élete volt.
Szeretett és szeretetre vágyott.
Édesapánkat betegségében szeretettel gondozta.
Nem érte meg az 52. évét.
1992-ben átment az örökkévalóságba.
Szeretettel és hálával emlékezünk rá.

Tarjányi Béla: Köszönet

I. rész: Tabló

Kiskőrösön először '56 tavaszán jártam, biciklivel, az öltönyöm jobb térdén tenyérszakkadás éktelenkedett. A nyolcadikosok járási matematika versenyén képviseltem szülőfalumat, Bócsát. Vadkerttől csoportban kerekeltünk, és egy másik bicikliző hátsó kerekébe akadva nagyot buk fenceztem. A külön erre az alkalomra vásárolt első öltönyöm jó 15 cm hosszan, derékszög alakban kiszakadt, így csináltam végig a versenyt, így vettem át a járási matematikaverseny 2. díját, egy töltőtollat.

Amikor ősszel már mint első gimnazista érkeztem vissza Kőrösre, az osztályban többeket felismertem az egykori versenyzők közül, s arra is emlékeztem, hogy a városi fiúk közül melyik állt szóba velem, és melyik nem fogadta el a kézfogásomat...

Nem volt nehéz keresztülnézni rajtam, hiszen Bócsa-Zöldhalomból, a járás legelveszettebb zugából való, tanyasi parasztyerek voltam. Késsel-villával enni a kollégiumban tanultam, bár tőlem is lehetett (volna) tanulni egyet s mást. Amikor édesapám meglátogatott, a szünetben az iskola folyosóján találkoztunk, és bizony sokan megcsodálták, ahogy tisztelettel megcsókoltam az ő kerges-dolgos kezét...

Szülőfalumnak, Bócsának három temploma és öt iskolája volt, pedig a falu akkor még igazából nem is volt falu, a központban talán 8-10 ház ha állt. A lakosság tanyákon élt, hatalmas területen elszórva, minden kerület közepén volt egy iskola, benne a régi szép időkből kápolna (az én gyerekkoromban verték szét őket. Csak a kereszt maradt fenn a miénknek a tetején, amíg a mostani nagyurak meg nem vásárolták az árván maradt iskolát. Most golfpálya és lovarda van ott, a keresztre végképp nincs szükség.) Ezek legmesszebbikébe, a zöldhalmi iskolába jártam nyolc éven át. Tanítóimat kedveltem (volt köztük néhány talpig ember, jó pedagógus), tanulni, iskolába járni pedig nagyon szerettem, mert könnyen tanultam, és – mert addig sem kellett otthon dolgozni, pulykákra, disznókra vigyázni stb. Harminc hold földünk volt ugyanis, összesen harminc (!) aranykoronával, mert vagy a szél vitte, vagy a víz áztatta szinte az egészet. De más is vitte mindenünket éppen az én gyerekkoromban: igazi tiszai árvíz (70 km-re a Tiszától), az oroszok, aztán Rákosi. (Végül a földet is elvették, de akkor már egyetemre jártam.)

Ezért beszélte rá édesapám mind a négy gyerekét, hogy menjenek tanulni, ne legyenek olyan kiszolgáltatottak, mint a földet túró parasztember. Abban az időben ez még nem volt szokás, közel s távol mi voltunk az egyedüliek, akik tanulni mehettünk. Eleget hallhatta is édesapám a szomszédoktól: Bolond ember maga, hallja! Mikor felnőnek a gyerekei, hogy segíteni tudnának, elereszti őket... (Csak Veronka nővérem maradt otthon, mert a demokrácia kezdetén a plébánosunk nem ajánlotta, hogy lány létére "demokratikus" kollégiumba menjen.)

A kevéske kollégiumi díjat édesapám úgy tudta kifizetni, hogy Veronka nővéremmel minden hónapban fát „lopott” a saját erdőnkéből, és indult vele éjjel a piacra (engedélyt nem adtak fakivágásra, mert nem bírtuk kifizetni az adót). Költőpénzem annyira nem volt, hogy amikor májkrémet kaptunk a kollégiumban, eltettem a kis konzervdobozt, és Erzsike nővéremmel (aki akkor szintén ott volt még kollégista) elmentünk a Közértbe, és megkértük a nénit, hogy vegye vissza. Nem tudom, ki volt az, de becsületére legyen mondván, kifizette

nekünk a konzerv teljes árát... Azt hiszem, 60 fillért kaptunk érte. Nagy pénz volt ám az akkor nekünk!³ Én még ekkor is a foltozott térdű nadrágban jártam.

De bizony így is egy igazi csoda, hihetetlen álom volt számomra, hogy az otthoni, reménytelen paraszti munka helyett egy "nagy" városban, gimnáziumban tanulhatok. Igyekeztem is, meg szerettem is tanulni, így általában jeles voltam (kitűnő sose bírtam lenni). Tanáraitam tiszteltem, jó néhányukat igazán szerettem. Hálás vagyok nekik, hogy lelkiismeretesen, tárgyukat és minket szeretve végezték dolgukat. A kollégiumi ellátás, az ottani körülmények számomra fejedelmieknek tűntek. Különösen akkor, amikor olyan nevelőtanárt kaptunk, akinek a szeretete, embersége, törődése életre szóló ajándék volt számunkra. Berényi Istvánnak hívták. A földrajzot és a történelmet tanította. (Most a PPKE Bölcsészkarán professzor.)

Eléggé visszahúzódozó gyerek voltam, a nyári kirándulásokon pedig sose vehettem részt, mert otthon kellett segíteni. Volt azonban néhány meghitt, kedves barátom, akiket nagyon tiszteltem és szerettem: Doki, azaz Velinszky János, valamint Morvai Imre és Dulai György Mihály. Dokival egymás mellett ültünk az első padban, mindkettőnk kedvenc tárgya volt a matematika, jól megértettük egymást. Imre olvasottságát, kulturált, emberséges egyéniségét nagyon tiszteltem. Miskától nem lehetett olyat kérni, hogy meg ne tette volna. Mindegyikük annyira más, mégis, fiatalon is igazi nagyság. (Az is maradt mindegyikük.) Hálás vagyok iskolámnak tanáraitért, diáktársaimért, akiktől annyi jót, emberséget, tudást és szeretetet kaptam.

Mindenki úgy tudta rólam, hogy matematika tanár akarok lenni. De volt egy másik álmom is, már kicsi gyerekkorom óta. Édesapám testvére pap volt (44-ben fiatalon meghalt, amikor Pesten a doktorátusára készült), a bátyámat elsős gimnazista koromban szentelték pappá. Nekem is kedvem támadt ehhez, de nem ütöttem nagy dobra. Negyedikben sokat vívódtam és ingadoztam, felvételiztem is Szegeden a matematika-fizika szakra (a Dokival együtt), fel is vettek (a Dokit is), de oda nem vonultam be (csak a Doki), hanem Pestre mentem, a Központi Papnevelő Intézetbe, mint kalocsai egyházmegyes kispap, a Hittudományi Akadémia első éves teológus hallgatója.

Gimnáziumi tanáraitam és diáktársaim közül sokakat meglepett ennek a híre, de voltak olyanok is, akiket nem. Voltak, akik sajnálkoztak, de sokan voltak azok is, akik örülni tudtak ennek. Hálásan, szeretettel gondolok rájuk.

A leendő (katolikus) papok 5-6 évig teológiát, hittudományt tanulnak egyetemi vagy főiskolai szinten, és közben külön kollégiumban, ún. szemináriumban laknak, így készítik fel őket lelkiileg-emberileg a papi életre. A budapesti teológiai kar 1950-ig a Pázmány Péter által 1635-ben alapított Pázmány Péter Tudományegyetem egyik kara volt, amit azonban az 1948-ban kezdődő egyházüldözés során kiebrudáltak az egyetemről, és mint önálló egyetemi fakultás működött Hittudományi Akadémia néven. Saját épülete sem volt; az oktatás a szeminárium épületében kapott helyet.

Amikor 1960-ban odaérkeztem, vihar utáni döbbszent csend fogadott, mert az előző tanév során söpörte ki a hatalom a kispapok túlnyomó részét, akik nem voltak hajlandók kollaborálni az állammal. A megfélemlítés légkörében tanultunk és készültünk tehát mi is, tudtuk, hogy együtt eszünk-iszunk azokkal a társainkkal, akik minden lépésünkről

³ Később, amikor Ferike már kispap volt, megtanított rózsafüzéreket készíteni. Neki sem volt zsebpénze, ezért szerzett drótot, csipeszt, nagy szemű akácmagot (gledicsia), és rózsafüzéreket készített szabadidejében. A lapos, kemény magokat hosszában ki kellett fűzni, és a hegyes végű csipesszel meg a dróttal igazi rózsafüzért lehetett készíteni. Ebből tudott aztán egy kis pénzhez jutni. Később pedig én is, amikor kitanultam ezt a mesterséget. A jó kántorunk, Kocsó Zakariás, aki 15 km-ről járt a templomunkba kántorizálni, meg is vett a rózsafüzéreimből néhányat. (Kispap koromban is adott néha egy kis zsebpénzt. Pedig neki is négy gyereke volt, és ők is szegények voltak.)

beszámolnak az állami hatóságoknak. Tanulni azonban lehetett, és professzoraink jóvoltából kellett is. Amellett, hogy jó eredménnyel elvégeztem a teológiát és a hatodik évben ledoktoráltam, menetközben megtanultam németül, angolul, olaszul; franciául szakkönyveket, görögül, héberül a Bibliát tudtam szótárral olvasni. Tanultam még egy kis szírt és arámot is, és belekóstoltam a szanszkritba. (Ennek most vettem hasznát a cigány bibliafordítás készítése során.)

1965-ben szenteltek pappá, első misémet Bócsa-Zöldhalomban, egy erdei lombsátorban mondtam. A doktori fokozat megszerzése után, 1966-ban kezdtem meg papi szolgálatomat egy kedves és nagyon vallásos sváb faluban, Nemesnádudvaron. A németek nagy részét kitelepítették (aki tudott, visszajött), a helyükbe felvidéki magyarok kerültek, ezzel megtört a falu évszázados egysége és sváb varázsa. De a felvidékiek is igen rendesek voltak, így az iskola és a hivatali szervek nem tudták átnevelni a lakosságot. Nagyon szerették és tisztelték 80 éves idős plébánosukat, és az igazi szeretet és megbecsülés légköre vett körül engem is, a 25 éves fiatal káplánt. Heti 23 hittanórám volt az iskolában, kezdőként elég nehezen boldogultam vele.

Egy év múlva Ijjas József kalocsai érsek Rómába küldött magasabb szintű tanulmányok folytatására. A Katolikus Egyház egyik legrangosabb római egyetemére, a Pápai Biblikus Intézetbe kerültem. Latinul, németül, angolul, olaszul folytak az előadások, felelni is ezek egyikén kellett. Amit a Bibliáról tudni lehet, azt mind tanítják ott, mindent, ami hozzásegít a Biblia jobb megértéséhez: 10-15 ókori nyelv, archeológia, irodalomkritika, értelmezés, zsidó irodalom, görög irodalom, szövegelemzés, stb. Nem volt könnyű, de csodálatos volt. Néhány évvel korábban még disznókra vigyáztam, kapáltam, kaszáltam a bócsa-zöldhalmi pusztaságban, itt pedig palotában volt saját szobám (szó szerint: a Falconieri palotában van a magyar papok kollégiuma), s a világ minden nációnak érkezett sok száz pap, szerzetes egyikeként lehettem egyetemista a világegyház egyik legrangosabb és legigényesebb egyetemén. És csodálatos volt megismerni az Örök Város egyedülálló értékeit, otthon lenni benne, részt venni életében – és néha beülni egy igazi pizzeriába...

Hogy bibliatudományból szakdoktorátust szerezhessenek, az első fokozatot három helyett két év alatt szereztem meg (licenciátus). Ez lett a „vesztem”: két év után ezzel a fokozattal (ami már önmagában a bibliai tudományok tanára képesítést jelenti) haza kellett jönnöm. Pedig szívesen lettem volna a bibliatudományok doktora (mint például Mócsy Imre S.J.).

Kalocsa-Eperföldön kaptam ismét kápláni beosztást, ami elegáns helynek számított, persze nem minden szempontból, hiszen hittanóra itt csak kettő volt hetente az iskolában, összesen két kissé riadt hittanossal. A templomban is volt hitoktatás, ez némileg kárpótolt az iskolai helyzetért.

Ez a káplánság is csak egy évig tartott, mert 1970 őszétől már teológiai főiskolai tanár lettem Szegeden, az Aradi vértanúk terének másik oldalán (1960-ban itt felvételiztem matematika-fizika szakra). Szegedet már akkor nagyon megszerettem, így rendkívül jól éreztem magam ebben a beosztásban. A tanári karban uralkodó testvéri, baráti légkör, a kedvenc tantárgyam oktatása, vallásos egyetemisták titkos ill. tiltott és üldözött összejövetelein való részvétel – mind hozzájárult ahhoz, hogy ez az egy év életutam újabb szép és emlékezetes állomása legyen.

Amikor itt is eltelt az egy esztendő, újra tovább indulhattam, ezúttal egy hosszabb, talán végleges beosztásba: 1971 őszén kineveztek a budapesti teológiai kar szentírástudományi tanszékének vezetőjévé. Ez a beosztásom immár tartósabbnak bizonyult, hiszen 31 éve változatlanul ezt a feladatkört végzem, abban az intézményben, ahol magam is tanultam. Annyi változás történt csupán, hogy az első hat évben az Ószövetséggel kapcsolatos tárgyakat oktattam, 1978 óta pedig az Újszövetségi tárgyakat (bevezetés, szövegmagyarázat, különelőadások, stb.). Két ízben voltam dékánja a karnak, amely 1991 óta az újonnan

alapított Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kara, és 1997 óta saját épületben működik.

A sors különös kegyének tartom, vagy katolikus papként hadd fogalmazzak így: a Gondviselő Isten különleges ajándékának tekintem, hogy egész életemben az volt a feladatom és kötelességem, ami a kedvenc időtöltésem. Igaz, a matematikát cserben hagytam, előbb a modern és bibliai-ókori nyelvek kedvéért, azokat pedig – nem cserben hagyva hanem nagy haszonnal alkalmazva – háttérbe szorította életemben a szentírástudomány, bibliaértelmezés művészete. Szeretem a Bibliát tanulmányozni, a Szentírás értelmét kutatni, és örülök, hogy immár több, mint három évtizede egyetemi katedráról, érdeklődő hallgatók sokaságával oszthatom meg mindazt, amit ezen a területen nálam okosabbaktól összegyűjtök vagy magam feltárok és felismerek.

Hogy a Szentírás ismerete, szeretete általánosabbá váljon, és a bibliai értékrend befolyásolja, alakítsa és gazdagítsa az emberek életét, 12 évvel ezelőtt számos hasonló gondolkodású emberrel együtt létrehoztuk a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulatot, egy egyesületet budapesti székhellyel, mintegy 1500 taggal. Ennek keretében sok olyan fontos dolgot sikerült megvalósítanunk, ami nagy mértékben hozzájárult a Magyar Katolikus Egyház, sőt az egész magyar társadalom gazdagodásához. Felújítottuk a Káldi-féle klasszikus magyar bibliafordítást, zsebkönyv-formában kiadtuk, és négy évig igen kedvezményes áron forgalmaztuk. Eddig 100.000 példány fogyott el belőle. Ebből és az Újszövetségből több tízezer példányt juttattunk el a határainkon túl élő magyaroknak. Sikerült elérnünk, hogy a Szentírás szerepeljen a hivatalos tankönyvjegyzékben. Tanfolyamokat szervezünk az ország számos városában és a határainkon túl élő magyarok körében (eddig összesen 43 tanfolyam), hogy a lekipásztorok és a hitoktatók eredményesebben támaszkodhassanak munkájukban a Szentírás szövegeire, ismeretére. A Társulat budapesti központjában Biblia-szaboltot, bibliaiskolát működtetünk. Elkészítettük a teljes Biblia cigány fordítását is.

Ennek az egyesületnek, a Katolikus Bibliatársulatnak a keretében sikerül több, mint egy évtizede olyan gyakorlati feladatokat is megoldanunk, amelyek jól kiegészítik azt az oktató-nevelő munkát, amit az egyetemi oktatás keretében végzek. Így azokat az értékeket, amelyeket fontosaknak és időtállóknak vallok, azt hiszem, e két intézmény keretében eredményesen osztjuk meg azokkal, akik keresik és várják tőlünk ezt, mert gazdagabb, igényesebb életet szeretnének élni.

Életem hatvanadik évébe lépve, a hátam mögött három évtizedes egyetemi tanári munkával, szerényen viszonzva a sok szeretetet, amit kaptam és kapok, szívem egész melegeivel köszöntöm 50 éves Gimnáziumunkat. Köszönöm, hogy röviden elbeszélhettem életutamat. Minden életút más, és mindegyik nagy és csodálatos ajándék. Az enyém eléggé szokatlan ahhoz, hogy így leírva ne legyen unalmas olvasmány.

Átélni sem volt unalmas.

Csak köszönettel és hálával tartozom érte.

Kiskőrös, 2002. aug. 15.

Fodor Tamás (Szerk.), Emlékkönyv 50,
Petőfi Sándor Gimnázium, Kiskőrös 2002,
"Csak köszönet jár érte" címmel, 84-87.o

II. rész: Szivárvány

Nem az a bátor, aki nem fél – Az első világháború idején édesapám még csak 15 éves volt, ezért nem kellett elmennie katonának. A szomszéd fiatalember, a Guszti azonban bevonult. Az olasz fronton harcolt, és a háború befejeztével vitézi érdemrendet és egy darab jutalomföldet kapott. Azt beszélték róla, hogy egymaga megnyert egy csatát a háborúban. Édesapámat nagyon izgatta ez a dolog, és egyszer, amikor találkoztak, megkérdezte tőle: – Guszti bácsi, maga tényleg megnyert egy csatát? Hogy csinálta? Ilyen hős és bátor? – A fiatalember akkor elmesélte, hogy is történt a dolog: – Ugyan már, Feri öcsém, nem vagyok én se hős, se bátor. Teljesen be voltam gyulladva, amikor ez történt. Az olasz fronton egy hegyoldalban voltak az állásaink. Géppuskáinkkal be voltunk ásva a hegy lejtőjén, a völgy felől meg támadtak az olaszok, lőttek minket és rohamoztak. Mi védekeztünk, lőttünk rájuk a géppuskáinkkal, hogy megállítsuk őket. Körülöttem lassanként mindegyik gépfegyver elhallgatott, kilőtték az olaszok. Engem azonban sehogysem tudtak eltalálni. Rettenetesen féltem. De tudtam, hogy ha kiugrok az állásból, azonnal lekaszabolnak. Így hát csak lőttem, töltöttem és lőttem. Végül az olaszok feladták: lefűjták a támadást, és visszavonultak.

Nem kerülheted el, ami meg van írva – Édesapám egyik öccse, a mi Laci bácsink papnak tanult. '44-ben már káplánként szolgált. Mivel nagyon jó tanuló volt, a váci püspök azt kérte tőle, hogy szerezze meg a teológiai doktorátust. Áthelyezte Pesterzsébetre, mert onnan be tudott járni az órákra a Teológián. Amikor közeledtek az oroszok, Laci bácsi nagyon félt. Úgy gondolta, hogy Pesten veszélyben van az élete, ezért engedélyt kért arra, hogy amíg átvonul Pesten a front, elmeessen egy pestkörnyéki kis városba, Aszódra. De ott sem tudott megnyugodni. Megkérte a plébánosát, hogy menjenek ki a filiába, Domonyba. A plébános nem bánta a dolgot, így hát kimentek, és az ottani tanyaközpont egyik házában töltötték a kritikus időszakot. Sem Erzsébeten nem történt tragédia, sem Aszódon, csak éppen arra a domonyi kis házra esett egy eltévedt bomba. Annak is abba a szobájába, ahol ők aludtak. Mindketten szörnyethaltak. Máig áll Domonyban ez a ház, csak az a szoba hiányzik belőle az utcai fronton, ahol ők ketten az életüket vesztették.

Ugyanaz a dolog nem mindenkinek jelenti ugyanazt. Egy téli estén édesapám, miután ellátta a jószágokat az istállóban, leült kicsit pihenni a jászol szélére, és szeretettel figyelte, hogy a lovak jóízűen falatoznak. A szelíd idős paripa, Totyli evett közvetlenül mellette. Nyilván a jó ló is hálás volt a kapott szénáért, és egyszercsak barátságosan odahajolt édesapámhoz, és megszagolta az orrát. Édesapám murisnak találta a dolgot, és ő meg viccből a ló felé harapott. Erre a jó Totyli lovunk már igazi harapással válaszolt, és jól megsebesítette édesapám száját. Bár a ló véresre harapta az ajkát, édesapám nem verte el a lovat. Tudta ugyanis, hogy ő maga volt a hibás a balesetért. Az egyébként nagyon szelíd, békés jószág nem értette a viccet, támadásnak vélte édesapám gesztusát. Édesanyám persze nem tudta mire vélni a dolgot, amikor odabent meglátta a sebesültet...

Nem bántjuk a gyöngébbet! Egyszer, egészen kicsi, talán 2-3 éves koromban ott lábatlankodtam a gémeskút közelében, amikor édesapám a lovakat itatta. Amint a vizet merte a kútból, egyszerre azt látja, hogy az egyik lovunk, a jó Totyli, ivás közben felkapja a fejét, és hirtelen hátranéz. Én ugyanis a ló mögé mentem, és hátul kedvesen átkaroltam a két lábát, ahogyan édesanyámmal is tenni szoktam. Édesapám megrémült, hisz ilyenkor egy ló bizony nagyot szokott rúgni! De nem. Amint a ló meglátta, hogy egy ártalmatlan kis gyerek karolja át a lábait, rezzenetlenül megvárta, míg édesapán elhessegetett onnan, és békésen folytatta szomszédjának oltását.

Aki nem védekezik és nem támad, leszereli a támadót. Egy másik alkalommal édesanyám vette észre rémülten, hogy a "veszett" kutyánk, amelyet mindig láncra kötve tartottunk a góré alatt, elszabadult, és a kerítésen átugorva vad ugatással örülten száguld egy kisgyerek felé. A

szomszédból jött ott felénk gyanútlanul az egyik kicsi unokatestvérem. El lehet képzelni édesanyám ijedelmét! De hiába kiáltozott a kutyának, az csak száguldott az idegen felé. A kicsi gyerek meg mosolyogva tipegett tovább, nem ijedt meg, nem futott el, nem is védekezett. Amikor a kutya odaért, és sem félelemmel, sem támadással nem találkozott, elhallgatott, megszagolta a kis gyereket, aztán a farkát csóválva bekísérte a házunkhoz.

Többet ésszel, mint erővel. A lovaink és a teheneink megszokták, hogy este maguktól megtalálják a helyüket az istállóban. De a fiatalabbja kezdetben félt bemenni az istálló sötét, szűk ajtaján, hiába fogta a kötelét és hiába húzta őt befelé az édesapám. A bornyú megvetette mind a négy lábát, és a világért sem lehetett bevonszolni, inkább hátrafelé igyekezett. Ilyenkor édesapám megkerülte a bocit, és az ajtónak háttal fordítva elkezdte kifelé húzni. A boci meg tovább ellenkezett, és így hátrafelé szépen besétált az istállóba.

Néha szükség van egy kiadós rendreutasításra. A Lenke lovunk elég szeszélyes volt, ha valami nem tetszett neki, oda-odakapott a karunkhoz a fogával. Amikor már kollégiumban voltam, az egyik unokatestvérem jött el néha napszámban segíteni édesapámnak. Őt aztán végképp nem kedvelte a mi Lenke lovunk, a jó Jóska barátunk meg igencsak tartott tőle. Amikor a bölcs állat ezt észrevette, még bátrabban lépett fel ellene. A vége az lett, hogy a ló meg is kergette, olyannyira, hogy Jóska barátunk egy fán lelt csak menedéket. Amikor a nyári szünetre hazaérkeztem, édesapám figyelmeztetett, hogy ne menjek a Lenke közelébe, mert megvadult. Én azonban nem hagytam annyiban a dolgot. Pányvalánc volt a lovakon, hogy a mezőn cövekhez kötve legelhessenek. Megfogtam a pányvalánc végét, s ahogy azt egyre rövidebbre fogva közeledtem a ló felé, a mi Lenkén a füleit hátracsapva készült a támadásra. Mikor egészen a közelébe értem, a szabad öklömmel hirtelen kiosztottam az érzékeny orrára egy alapos rendreutasítást. Olyannyira meglepődött, hogy majdnem a hátsó végére huppant ijedtében. Ezen emlékezetes találkozás után hamarosan újra összebékültünk, bár kellett hozzá még néhány kisebb legyintés. Békésen tűrte megint, hogy mint korábban szoktam, a hátára pattanjak, amikor a legelőre viszem őket.

Van Gondviselés! Egyszer édesapám kivágott egy hatalmas, egyenes nyárfát. Pontosabban kiásta a nagy fát tuskójával együtt. Amikor a fa már mélyen körbe volt ásva, és az utolsó hatalmas gyökere is el volt vágva, édesapám letette a fejszáját, és látva, hogy az óriási fa lassan dőlni kezd, a gödörben a másik oldalon ülve meglelégedetten szemlélte fáradságos munkája eredményét. A fa pedig előbb lassan, aztán egyre gyorsulva dőlt szépen a megfelelő irányba... De amikor a földre csapódott, megperdült, és a tuskó egyik hatalmas, elvágott gyökere hirtelen odafordult, ahol ő ült, és hatalmas erővel – éppen az ő két lábszára között – a földbe szúródott. Csak néhány centin múlt, hogy édesapám el nem vesztette az egyik lábát. Volt miért hálát adnia a jó Istennek! És soha többé nem maradt ilyenkor a kiásott fák gödrében.

Nem illik szennyezni a környezetünket. Harminc évig gyomorbajjal küszködtem. Minden évben újra és újra kiújult a gyomorfekélyem. Ilyenkor nappal is, éjjel is sokat fájt a gyomrom. Amikor ettem valamit, akkor egy időre megnyugodott. Főleg attól, ha tejet ittam. Ezért ebben az időben nagyon sok tejet fogyasztottam, sőt, ha valahová utaztam, akkor is mindig vittem magammal legalább egy liter tejet. Akkoriban még jobbára csak zacskós tejet lehetett kapni. Gyakran előfordult azonban, főleg a nyári melegben, hogy a tej megsavanyodott vagy megaludt a zacskóban. Így már nem szívesen ittam meg. Egy alkalommal vonaton utaztam, és fájni kezdett a gyomrom. Elővettem hát a tejeszacskót, felvágtam a sarkát, és inni kezdtem. Amikor észrevettem, hogy megsavanyodott, bosszús lettem, és – elnézés! – mérgemben kidobtam az egészet a nyitott vonatablakon. Szerencsétlenségemre éppen egy másik vonat száguldott el velünk szemben a másik vágányon, és a tejeszacskó telibe találta a mozdony ablakát. Olyat fröccsent, hogy még rám is jutott belőle az ablakon keresztül. El tudom képzelni, hogy miket mondott rám a szegény mozdonyvezető... Azóta igyekszem elkerülni az ilyen és hasonló dolgokat.

A Föld nem elég, a Napra is szükség van. Nővéremnek, Veronkának mindig volt szép virágoskertje. Onnan vitte a virágokat, amikor a kis iskolakápolnában az oltárt díszítette. Mi, Erzsike nővéremmel inkább haszonnövényt szerettünk volna termesztetni, például dinnyét. Volt ugyan a családnak dinnyeföldje, de az nem a mi egyéni termesztésünk volt. Mivel külön földdarabot nem foglalhattunk el, a kukoricaföldön ültettünk egy-egy saját dinnyebokrot. Nagy gödröt ástunk, jó sok trágyát tettünk bele, aztán a magasra növő kukoricaszárak között növekvő, terjeszkedő dinnyebokrunkat sokszor jól megöntöztük. Termett is mindkettőnknek egy-egy szokatlanul nagy dinnyéje: az enyém 9 kilós lett, Erzsikéé pedig 14 kilós. Amikor megértek, boldogan vittük be, és szegtük meg a családi asztalnál. De sajnos, egyik sem volt édes, mert a magas kukorica között nem kapott elég napfényt. Rájöttünk, hogy nem elég a föld, a víz, a trágya és a fáradozás: napfényre, a Napra is szükség van.

Sose add fel a reményt! Édesapám sok gyümölcsfát ültetett a ház körül, például barackfákat. Amikor néhány év múltán termőre fordultak, örömmel szedtük, fogyasztottuk a finom gyümölcsöket. Az egyik évben azonban a barackfák közül egy nem virágzott, levelet sem hajtott. Elkönyveltük, hogy kiszáradt szegény. Édesapám akkor azt mondta nekem: "No, ezt a fát neked adom egy forintért." Mindig szerettem volna egy saját fát, de eszemben sem volt ezt megvenni, mert egyáltalán nem bíztam abban, hogy valaha kihajt még. A következő évben azonban – mintha mi sem történt volna – mégis kihajtott, és attól kezdve megint szépen termett. Édesapám meg csak mosolygott rajtam: Látod, ez a fa most a tiéd lehetne...

Menj, ha hívnak, ne késlekedj! A 30 hold földünk majdnem szabályos téglalap-alakú volt, hosszan elnyúlva három keresztben haladó dűlőút között. Amikor kinn dolgoztunk, a házunk messze volt, néha akár fél km-re is. A fárasztó munkát végezve dél felé egyre figyeltük a nap állását, reménykedve, hogy végre mehetünk ebédelni. Amikor édesanyám megfőzte az ebédet, kiállt a házunk végére, és sípszóval jelezte, hogy kész az ebéd. Messze hangzott ez a sípszó, a szomszédok is tudták ilyenkor: Tarjányiék mennek ebédelni. Persze, mi gyerekek is epedve vártuk már, hogy édesanyám "fütyüljön" (mi a sípot "fütyülőnek" hívtuk). Amikor megszólalt, hallotta a füttyszót édesapám is, de komoly emberként nem tartotta illőnek mindjárt abbahagyni a munkát. Csak dolgozott tovább, mintha semmit sem hallott volna. Mi persze nem sokáig bírtuk ezt türelemmel, és szóltunk neki: "Fütyültek, Édesapám!" Ő egy ideig még tovább kapált, vagy kaszált, aztán végre megszólalt: "Mintha én is hallottam volna valamit... No, hagyjátok akkó' abba, menjünk!" Néha azonban, ha jó kedve volt, amikor megszólalt a sípszó, hirtelen elhajtotta a kezéből a szerszámot, és elkezdett futni a ház felé... Az ilyesmi nagyon tetszett nekünk, gyerekeknek. S az jut erről eszembe, hogy Jézust is így követték a tanítványok: késlekedés nélkül, azonnal otthagyták a hajót, a hálót, és mentek...

Rossz emberek is vannak a világon – Kicsi koromban, amikor nehéz fizikai munkát még nem végezhettem, pásztorkodnom kellett: pulyákra, libákra, disznókra vigyázni. A jószágokat a tarlón vagy a mezőn legeltettem, ahol találtak valami enni- vagy legelnivalót. Nagyon unalmas és sokszor fáradtságos feladat volt ez, mert például a disznók szívesebben mentek volna a zöldellő vetést legelni, a kukoricatáblában csöveket, tököt keresni, vagy a répát, krumplit kitúrni. Néha fáztak, vagy a finom esti moslókra vágytak, és mindenáron be akartak menni a tanyához. Volt azonban az évnek egy korszaka, amikor a kis kanásznak aranyélete volt: a disznók a felszáradt vízállásban felfedezték, hogy az ott növekvő sásnak ("csataknak") a gyökerén ízletes, fekete gumók sorakoznak. Ilyenkor naphosszat elfoglalták magukat ezek keresésével, fogyasztásával (egész nap csak "túrtak"). Ilyenkor a kis pásztor békében barátkozhatott a szomszéd pásztor-gyerekekkel, vagy kedvére játszhatott. Az egyik ilyen napon, amikor a lapály közepén lévő mélyedésben ("válykögödör" – ebből szedték ki az agyagot, amikor 1910-ben a "vert falú" házunkat építették) még majdnem színültig állt a víz, úgy döntöttem, hogy a vizesgödör mellett egy lyukat ások, és lesz egy kis kutam, mert a lyuk mélyén víz fog fakadni. Elmerülve ebbéli fáradozásomban egyszer csak azt vettem észre, hogy egy hatalmas férfialak magasodik fölém. Amint meglátta, mit csinálok, haragosan

rám rivallt: "Micsinász, te gyerek!" – "Kutatások" – feleltem ijedten. – "Mit képzelsz, hogy csináhacc ilyet!? Azonnal rakd vissza oda a fődét, amit kiszettél! Nemsokára gyüvök eere visszafelé, oszt akkó má a nyomát se lássam ennek a gödörnek!" – mondta, és mint aki jól végezte dolgát, elballagott. Én pedig rémülten betömtem a lyukat, elsimítottam, és egészen estig remegve lestem, hogy mikor jön visszafelé... Nem jött persze, csak rám akart ijeszteni. Abban lelte örömét, hogy egy kicsi gyereket megrémiszt. Egész életemben emlékszem erre az ijedelemre. Így tapasztaltam meg először, hogy vannak olyan emberek is, akik örömeiket lelik abban, hogy bántanak másokat.

Nekem jónak kell lennem – Édesapám nagyon tisztességes, becsületes, igaz ember volt, tőlünk is megkövetelte, hogy mindig tiszteltudóak legyünk és rendesen viselkedjünk. Néha azonban előfordult némi kihágás, ilyenkor nagyon komoly szemrehányást kaptunk. (Atyai pofont csak egyszer. De több nem is kellett.) Egyszer, már gimnazista koromban mégis történt egy szomorú eset, amikor végleg rá kellett jönnöm, hogy nekem mindig jól kell viselkednem. Az iskola játszótérén a tízperc leteltével osztályonként kettes sorba kellett állnunk, és a sorban állva történt némi lökdösődés, amelynek akarva-akaratlanul én is részese voltam. A felügyelő tanár engem szűrt ki persze, és kaptam egy osztályfőnöki intőt. A kollégiumban alá akartam íratni a nevelő tanárral, de ő azt mondta, hogy ezt bizony az édesapámmal kell aláíratni. Remegve vártam persze az alkalmat, amikor édesapám eljött a kiskőrösi vásárra, és ott a nagy sokadalom közepén kértem, hogy írja alá. Amíg élek, el nem felejttem azt a szemrehányást és neheztelést, amit akkor kaptam: "Hát ezért dolgozunk mi helyetted otthon?..." Soha többé nem mertem rosszkodni.

Mennyit ér a szeretetem? – Rómában töltött éveim során egyszer kijött oda akkori főpásztorom, a kalocsai érsek. Ott lakott, ahol mi, a Pápai Magyar Intézetben. Amikor nem volt hivatalos dolga, szívesen sétált a városban. Többször is megkérte a két ott tanuló kalocsai megyés papját, engem és egy másik ösztöndíjas társamat, hogy kísérjük el városi sétájára. Mi, akik neki köszönhattuk ottilétünket, természetesen nagy örömmel fogadtuk ezt, és szívesen mentünk vele. Igyekeztünk őt minél nagyobb tisztelettel és szeretettel körülvenni. Róma kis utcáin, amerre mentünk, nincsenek járdák. Két oldalt a fal mellett állnak az autók, közlekedni pedig az út közepén lehet mind a gyalogosoknak, mind az autóknak. A gyalogosok jól teszik, ha résen vannak. A kérdéses alkalommal szerencsére gyér volt a forgalom, nyugodtan mehettünk hárman egymás mellett az utca közepén: középen az érsek úr, két oldalt pedig a két lelkes fiatal papja. Mikor azonban az egyik kereszteződéshez közeledtünk, egyszerre egy robogó autó kanyarodott be a másik utcából, és vágta az utunkat. És mit tesz erre a két fiatal? Az egyik félreugrik jobbra, másik meg balra, az idős érsek úr pedig ott marad egyedül és mozdulatlanul középen... Becsületére legyen mondván az illető autósnek, még időben meg tudott állni, szeretett főpásztorunknak így nem esett baja. Mikor végre folytattuk utunkat, senki nem szólt semmit, mi nem szabadkoztunk, az érsek úr nem tett szemrehányást. De számomra igen tanulságos és elgondolkodtató. Kiderült, hogy meddig terjed a szeretetünk. Jó lenne, ha ennél messzebbre tudnék jutni.

Lehet szépen meghalni – Mócsy Imre jezsuita pátert, a kiváló biblikus szakembert csak pesti tanárként ismertem meg, amikor már szabadlábon volt két letöltött börtönbüntetése után. El volt tiltva a papi működéstől, de titokban akkor is lelkigyakorlatokat tartott, sokaknak volt a tanítója, lelkivezetője. Engem is atyai szeretettel fogadott, pedig neki kellett volna az én helyemben lennie biblikus professzorként a teológián. Sokszor meglátogattam, beszélgettünk lelki dolgokról és biblikus szakmai kérdésekről. Később nekem adta biblikus szakkönyveit, és rám bízta kiadatlan biblikus írásait (amelyeket akkor titokban sokszorosítva terjesztettek), hogy ha majd lehet, adjam ki őket. Örülök, hogy kérését sikerült teljesítenem. Nagyon sokat jelentett számomra az ő szeretete, bátorítása. A legnagyobb élményem azonban az volt, amikor halála előtt meglátogattam a kórházban. Súlyos beteg volt már, időnként fulladozott, szinte alig élt már. De amikor magához tért, mindenkihez kedves volt, mindenkit

megnevetetett. Az orvosok és ápolónők szívesen mentek a szobájába, mert felvidította őket. Látszott rajta, hogy örömmel várja a nagy Találkozást. Meg is mondta nekünk: – Már csak napok, órák vagy percek kérdése, és odaát leszek Jézusnál, akit egész életemben szerettem és szolgáltam! A betegágyánál az jutott eszembe: Jó lenne, ha én is ilyen örömet, békét és hitet tudnék sugározni, amikor majd én is a nagy út előtt állok... – Kerekes Károly cisztercita atyát is nagyon tiszteltem és szerettem. Őt is láthattam utolsó napjaiban. Már nem tudott beszélni, de amikor Jézusról, Máriáról énekelni kezdtünk, velünk énekelt. Minden énekből csak egy versszakot, mert többre már nem futotta az ereje. Ő meg is valósította azt, amiről egyszer, évtizedekkel korábban Szegeden prédikált: lehet szépen szeretni, szépen szenvedni, szépen meghalni...

III. rész: Mozaik

Kuláksors – A Rákosi-érában édesapámat kuláknak nyilvánították, mert 30 hold földünk volt. Azt nem vették figyelembe, hogy ebből 8 hold teljesen használhatatlan, így adómentes volt, az alacsonyabb rész pedig vízállásnak számított, mert az esztendő felében víz borította. A kulákokra annyi adót vetettek ki, hogy azt lehetetlen volt kifizetni. Hogy az adót behajtsák, hétről-hétre jöttek a végrehajtók, hogy mit lehet lefoglalni, elvinni. '56-ra már 25.000 Ft körül volt a tartozásunk.

Amikor a forradalom kitört, mindenki fellélegzett. Nálunk nem volt semmiféle atrocitás. Csak a Tanácsházát törték fel, megkeresték az adónyilvántartó könyveket, és mind egy szálig elégették. A forradalom leverése után így a Tanácsházán nem tudták, hogy kinek mennyi adótartozása van. Ezért sorban mindenkit behívtak azzal, hogy hozza be az adókönyvét. Érdekes módon, időközben mindenki elvesztette azt. Volt olyan jelentkező is, akinek megvolt ugyan az adókönyve, de ahol a tartozás összege fel volt tüntetve, egy nagy lyuk éktelenkedett. "Hát ez meg mi!?" – kérdezte tőle a tisztviselő. – "Az kérem, egy lyuk!" – hangzott a bölcs válasz. – "Hogy került ide az a lyuk? – "Az kérem, úgy történt, hogy nálunk a fontos iratokat egy szögbe akasztjuk, és ezt a könyvet véletlenül ott sikerült felakasztanunk..."

A nép kifosztásának egyik eszköze a békekölcsön-jegyzés volt. Az ötvenes években minden dolgozótól, a nyomorgó parasztságtól is kölcsönt kért ill. követelt az állam, méghozzá minél többet. Sorra behívták a parasztokat a Tanácsházára, köztük az édesapámat is, és mindenkit felszólítottak, vállaljon kötelezettséget arra, hogy kölcsönt ad az államnak. A jól helyezkedő helyi tisztségviselők mellett jelen voltak idegen pribékek is, hogy megfélemlítsék az embereket. Édesapám is begyalogolt a kilenc kilométerre lévő tanácsházára, és felszólították, hogy jegyezzen 25.000 Ft kölcsönt. Nem volt hajlandó. Erre beküldték egy sötét szobába, hogy gondolkozzon: addig innen el nem mehet, amíg alá nem írja a vállalást. Édesapám gyalog jött, nagyon fáradt volt, így – más hely nem lévén – lefeküdt a padlóra és elaludt. Amikor egy jó óra után bejöttek érte, nagyon dühösek lettek a fogdmegek. Elkezdtek előtte hadonászni és fenyegették, hogy összeverik, ha nem vállalja a kölcsönt. Édesapám meg csak állt előttük, és lassanként ökölbe szorult a keze. Ő is tudta, meg a pribékek is, hogy akire az ő erős, izmos ökle lecsap, nem marad életben. Ezt látva, nem mertek vele erőszakoskodni tovább. Édesapám végül mégis aláírta a kölcsönjegyzést. (Huszonöt év múlva vissza is fizették. A tizedét sem érte annak, ami az eredeti értéke volt.)

Később már elsőre aláírta azt is, hogy a földjét felajánlja a TSZ-nek. Tudta, hogy minden ellenkezés hiábavaló. A TSZ-esítők heteken át jártak a tanyákra agitálni és erőszakoskodni, hogy a parasztok mondjanak le a tulajdonukról, földjükéről, állataikról, ajánlják fel azokat a TSZ-nek. A szomszédaink hosszú-hosszú ideig egész nap lesték, hogy mikor jönnek az agitálók, és amikor észrevették, kimenekültek az erdőbe. De minden hiábavaló volt. A végén mégis mindenki feladta az ellenállást.

A kulákságtól is a TSZ-esítés mentette meg édesapámat. Meg az, hogy az egyik lovunkat papíron "eladta" a bátyámnak, aki akkor már szabadszállási plébános volt. A második ló után ugyanis már nagyon sok adót kellett fizetni. (A bátyám persze nem vitte el a lovat a plébániájára. Ezentúl is inkább motorkerékpárral járta a filiákat, nem lóháton.)

A föld persze olyan rossz volt azon a vidéken, hogy igazi TSZCS nem is tudott ott alakulni, csak ún. Termelő Szövetkezet, ahol továbbra is maga műveli a saját, volt földjét. Amikor az alakuló gyűlésen nevet kellett választani, a többség azt javasolta, legyen a szövetkezet neve "Erőszak". Ezt persze a vezető elvtársak nem fogadták el, így végül a "Szőlőskert" nevet választották.

Orvoslás – Gimnazista koromban egyszer a kollégium teraszán játszottunk, kergetőztünk. Néhány hosszú lécz volt ott egy asztalon, és az egyik társam az asztalra támaszkodva rátenyerelt az egyikre. Olyan ügyesen, hogy a lécből kiálló hosszú, hegyes szög átszúrta az egyik ujját. Ijedten néztük társunkat, ahogy ott állt tehetetlenül, az ujjából a másik oldalon hosszan kikandikált a rozsdás vasszög hegye. Hogy segíthetnénk rajta? Vigyük el hosszú léccel együtt az orvoshoz. Amint nézegettem a szöveget, észrevettem, hogy teljesen egyenes, semmi baj nem történhet... Megfogtam a fiú átszögezett ujját, mintha csak nézegetném, és egy hirtelen mozdulattal lerántottam a szögről. Felszisszent, de így már megkönnyebbülten és a lécz nélkül mehetett az orvoshoz.

Dinnyelopók – A környékünkön lakó emberek többsége valamikor pásztorember volt, így nem nagyon tisztelték a magántulajdont. Semmit nem lehetett a szántóföldön hagyni, mert azonnal ellopták. Sokszor még a terményeket is. Különösen dinnyeérés idején jelentett sok bosszúságot, hogy a dinnyeföldünket megdézsmálták a szomszéd gyerekek. Könnyű dolguk volt, mert a dinnyeföld körül kukoricatáblák voltak, a lopni járók abban tudtak észrevétlenül jönni-menni. Egyszer aztán volt egy jó ötletünk. A bátyám éppen otthon volt, és megbeszéltük, hogy én leszek a dinnyetolvaj, ő pedig üldöz engem, elkap és jól elver – persze csak úgy, a látszat kedvéért. Így is történt. Estefelé a bátyám a dinnyeföld táján egyszercsak óriási kiabálással üldözni kezdett engem, csörtettünk a kukoricában, aztán zuhogtak az ütések, én meg torkom szakadtából ordítottam. Mindezt jól hallották a szomszédok is. Abban az évben nem volt több dinnyelopás.

Egyéb kártevők – Egyszer egy havas, hideg téli éjszakán egy róka kiásta a tyúkol hátsó falát, és az összes tyúkot megfojtotta az ólban. Jól belakott, talán el is vitt néhányat, de a többségét ott találta másnap édesanyám holtan. Nagy csapás volt ez a családnak a szűkös esztendőben. – A kukoricatermést mi is az udvaron lábakon álló góréban tároltuk. Nagy kincs volt ez, ezen hízlaltuk a disznókat. Hiába állt a góré magas lábakon (alatta volt megkötve a "hamis" házörző kutyánk), az egerek így is megtalálták. Befészkelték magukat a kukoricacsövek alá, és ott vidáman lakmároztak és szaporodtak. Amikor fogytán volt már a kukorica, átválogattuk a csöveket. Az egereket meg a kutyákkal-macskákkal karöltve igyekeztünk eliminálni. Emlékszem, egyszer száznál is több kis kártevő került terítékre. A végén a macskák már feladták az érdeklődést, a kutyák meg csak elkapták és megfojtották a menekülő kis jószágokat.

Karácsonyaink – Legszebb gyermekkori emlékeim a karácsonyesték. Karácsonyfánk a nehezebb években nem is fenyő volt, hanem borovicska-fácska, ami mindenfelé nő arrafelé a homokos pusztaságban. Később már fenyőfát is tudtunk szerezni. A fát Veronka nővérem díszítette fel, sok-sok minden volt rajta: szaloncukor, édes sütemény ("szalagáré"), dió, szőlő, alma, és a karácsonyfadíszek. Amikor édesapám elvégzett a jószágok körül, meggyújtottuk a gyertyákat, körülálltuk a karácsonyfát, énekeltünk, imádkoztunk, aztán megvacsoráztunk. A gyerekkoromban még böjt volt Ádám-Éva napján, így csak szerény vacsora volt, aztán legtöbbször kártyáztunk. Magyar kártyánk volt, a legtöbbször királyoztunk, vagy dióra huszonegyeztünk. Édesanyám közben készítette az igazi vacsorát, vagy csak gyönyörködött bennünk, amint vidáman játszunk. Éjféle misére nem tudtunk elmenni, mert a templom messze volt.

Amikor aztán a szépen csengő falióra elütötte a tizenkettőt, rögvest vége szakadt a kártyázásnak, és édesanyám megterített. Következett az igazi, karácsonyi "disznótoros" vacsora: sült hurka, kolbász stb. (Persze, csak azokban az években, amikor egyáltalán lehetett disznót vágni.) A finom vacsora után mi, gyerekek lefeküdtünk, de előtte még az ablakba tettük a tisztára pucolt cipőinket. Mert éjjel jött a Jézuska. Reggel aztán az első dolgunk volt szaladni az ablakhoz, és néztük, kerestük, mit hozott nekünk ajándékba a kis Jézus. Ez aztán mindig igazi kincs volt számomra. Az első emlékem egy kicsi, érdekes alakú csokoládé – ez volt az első csokoládé az életemben. Később egy igazi zseblámpa. Mindjárt szét is szedtem,

áttanulmányoztam a működését. Sajnos, a kicsi körtét is kicsavartam, és elejtettem olyan ügyesen, hogy mindjárt szét is pukkant. Így ez a karácsony egy kicsit szomorúbbra sikeredett. A zseblámpa tanulmányozására egyébként azért volt szükség, mert karácsony másnapján mindig mise volt az iskolánkban. Ilyenkor a mi karácsonyfánk díszítette az oltárt. Én pedig a karácsonyfa hegyébe a zseblámpaelemmel és körtével ragyogó csillagot varázsoltam.

Halottak napja – Temetőben ilyenkor sem mentünk, mert egész nap dolgoztunk (ilyen tájban volt például a kukoricaszedés és az őszi szántás). Este azonban édesapám behozott egy nagy kosár szép tiszta, nedves, sárga homokot, kiborította a szoba földjére (agyagos szobánk volt), mi pedig egy szép kis sírhalmot készítettünk belőle. Fából kis keresztet szúrtunk a sírba, gyertyákat állítottunk a homokdombba körben, meggyújtottuk, és elkezdődött a családi gyászszertartás. Édesapám kinyitotta szép, fekete táblás imakönyvét, és abból előimádkozta a halottak litániáját, a mindenszentek litániáját, és még sok más szép imádságot. Aztán közösen imádkoztunk a nagyszüleinkért, kis Mariska testvérünkért, pap Laci bácsiért és minden elhunytért. A családi ima után mi gyerekek hosszú ideig őriztük még az égő gyertyákat, élesztgettük, ha kihunytak, újakat gyúrtunk az elolvadt viaszból. Nagyon bensőséges, szép este volt ez minden évben.

Bélyeggyűjtés – Nyolcadikos koromban új tanító jött az iskolánkba, és a vezetésével elkezdődött a bélyeggyűjtés. Lehetett venni, csereberélni a szebbnél-szebb bélyegeket. Egyszer a tanító úr egy autóval érkezett vissza az iskolához. "Látjátok, gyerekek – mondta nekünk –, érdemes gyűjteni a bélyegeket. Eladtam a gyűjteményemet, és ezt az autót vettem az árán!" – Néhány nap múlva látjuk ám, hogy a tanító bácsi autóját két bivaly húzza hazafelé... Nem sokáig tudta használni. A bélyegkatalógusban azt láttuk, hogy egy használt 60 filléres bélyeg ára 20 fillér. Összegyűjtöttünk hát vagy kétszáz ilyen bélyeget, és elküldtük eladni. Persze a kereskedő csak eladta 20 fillérért, venni csak 2 fillérért vette. Kaptunk is érte vagy 4 Ft-ot. Egyszer azért hasznát láttam a bélyeggyűjtésnek. Elsős gimnazista koromban – 56 őszén – néhány hétig hittanóránk is volt a gimnáziumban. A plébános az első órán megkérdezte, tudjuk-e, hogy melyik a legszebb templom a világon. Lelkesen jelentkeztem és mondtam: – A milánói dóm! – És a második? – kérdezte tovább. – A kölni dóm! – feleltem gondolkodás nélkül. Amikor végül megkérdezte, hogy tanyasi gyerek létemre honnan tudom ezt, büszkén válaszolhattam, hogy a bélyegeimről ismerem ezeket a templomokat.

Fontos a jó kedély – Édesapám a sok átélt nyomorúság ellenére is jókedélyű ember volt, szeretett viccelődni, tréfálkozni. Otthon a reggeli mindig tejeskávé (tányérban, kenyérral teleaprítva) és szalonna volt. (Persze, csak amikor fejős volt a tehenünk, és lehetett disznót vágni.) Édesapám fáradtságos munkát végzett, enni is tudott jócskán, így egymás után fogytak a kezében a szalonna-szeletek. A fogai meg hamar hullani kezdtek, így a szalonna bőrét mindig mi, gyerekek kaptuk meg tőle és rágcsáltuk el boldogan. Ha éppen vendég látta mindezt, édesapám megjegyezte: – Nekem azért kell ilyen sok szalonnát megennem, hogy a gyerekek is jóllakjanak a bőrével.

A bátyám néha nyáron, ha hazajött szabadságra, elhozta magával egy-két kedves ministránsát. Édesapám szívesen játszott, mókázott velük, mint régebben velünk is. Egyszer tanúja voltam annak, hogy amint a fa alatt a füves réten a földön hanyatt fekvé "delelt", egy hosszú deszkát fektetett keresztbe a pocakján, és a két ministránsgyerek a deszka két végére ülve hintázhatott rajta.

Jómagam inkább szomorkás természetű voltam fiatalabb koromban. Kollégiumi előjáróim azt írták, amikor a szüleimnek beszámoltak rólam, hogy jó magaviseletű vagyok és szorgalmas, de jó lenne, ha egy kicsivel több lenne az életkedvem. A ballagásunk előtti napon bolondos napot tartott az osztályunk. Osztálytársaim úgy döntöttek, hogy mindenki kicsi gyerekeknek öltözik, a fiúk rövidnadrágban lesznek, a lányok babáznak. Nekem semmi kedvem nem volt rövidnadrágos kisgyerekként bohóckodni. Így aztán én lettem a tanár úr, fekete

öltönyben, vaskalappal a fejemen, megvénhedt esernyővel a kezemben. Így kísérgettem a városban a tomboló kis gyerekhadat.

Voltak persze vidám percek is az életemben, néha még akaratom ellenére is. Például, amikor az óbudai főplébánia templomban a diákmisén egy cica sétált be a templomba, középen, a padok között. Éppen prédikáltam a szószéken, a macskát nem vette észre senki, csak én. Nagyon viccesnek találtam a dolgot, rájött a nevetés – a hívek meg csak engem láttak, hogy beszéd közben vihogni kezdek. Végül leszóltam az egyik ismerős fiatalnak, hogy fogja már meg azt a macskát és vigye ki. Szerencsére a cica hagyta magát, nem kellett vele kergetőzni. Egy másik szentmisén pedig, amikor áldozás előtt felmutattam a Szentostyát, véletlenül ezt találtam mondani: – Íme, az Úr szolgáló leánya... – Akkor is nagyon nehéz volt megállnom, hogy ne törjön ki rajtam a nevetés. Becsületére legyen mondván a híveknek, ők békében kívárták, amíg helyesbíték.

Háborús emlékek – A második világháborúban édesapámnak két öccse is szolgált. Béla bácsi pilóta volt, lelőtték a gépét, lezuhant gépestül, de túlélte. Holtáig egy platinadarabbal volt a koponyája befoltozva. Tóni bácsi tüzerként szolgált, de amikor az oroszok megfordították a háború menetét, az osztaga szétszóródott. Ő is gyalogszerrel igyekezett hazafelé. Amikor éppen egy réten ment keresztül, észrevette, hogy a kukoricásból négy orosz bukkan elő. Tudta, hogy ha meglátják őt a magyar katonaruhájában, azonnal lelövik. Nem volt mit tennie: beugrott egy szénaboglya mögé, és bebújt a széna alá. De pechje volt: hallotta, hogy az oroszok nagy terefere közepette közelednek, és éppen a mellett a szénaboglya mellett megállnak, ahová ő rejtőzött. Az orosz hadfiak leültek kicsit pihenni, elszívni egy-két cigarettát. A nagybátyám persze pisszenni és moccanni sem mert, nehogy észrevegyék. Egy örökkévalóság volt számára az a jó egy óra, amíg az oroszok ott csücsültek fölötte. De megúsza. Tett is néhány fogadalmat a fronton is, ekkor is. (Ezeket be is tartotta.)

Nekem a második világháborúból nem maradtak emlékeim (kétéves voltam), csak annyi, hogy egyszer egy repülő nagyon alacsonyan szállt el a házunk fölött, olyannyira, hogy majdnem levitte a nádtetőt. Az udvaron játszottam, és az a hatalmas gép, az óriási robaj rettenetesen megijesztett. Lélekszakadva és sírva szaladtam be a házba édesanyámhoz. Később még számos baleset is történt a környékünkön. Talán húsz év is eltelt már, amikor egy nyáron a kaszáló réten gyűjtöttük a szénát, és a szomszéd kaszálón is dolgozott édesanyám testvérének a családja. Egyszer csak egy óriási robbanást hallottunk, és láttuk, hogy a szomszédban dolgozók ijedten összeszaladnak. Én is odafutottam, és láttam, hogy a Jóska nevű unokatestvérem egyik karja csupa vér, a kezefeje hiányzik, a mellén nyílt seb tátong. Egy kis vasdarabot talált a fűben, bicskával megkaparta, és felrobbant a kezében. Rohantak a lovakat befogni, vitték gyorsan orvoshoz, kórházba. A mellén a seb begyógyult, de a jobb kezefeje elveszett. Egy vaskampót kapott a kezére, és nagyon ügyesen megtanulta használni.

A közelünkben lévő Bugaci erdő mellett háborús repülőtér is volt annak idején, és a harcok után sok repülőroncs maradt ott. A környékbeli gyerekek vidáman látogatták ezeket, Ferike bátyám is szerzett onnan néhány érdekes repülő-alkatrészt. Később, a kulákküldözés idején édesanyám félelmében elásta ezeket, nehogy megtalálják és bajunk legyen belőle. Csak néhány kisebb darab maradt rám belőle, ezekkel sokat játszottam. Voltak bennük tekercsek is szigetelt rézdrótból. Ebből készítettem később a detektoros rádiómhoz a tekercset és az antennát.

'56-ban elsős gimnazista voltam Kiskőrösön. A nagyobb kollégista fiúk már tervezték, hogy mennek fegyvert szerezni, így hamar hazaküldtek bennünket a kollégiumból. A forradalom leverése után visszamentünk, és abban az évben hittant és németet is tanulhattunk a gimnáziumban. Egyszer izgalmas napokat is szereztem magamnak. A kollégiumból kettes sorban vonultunk a gimnáziumig, és ilyenkor velem is előfordult, hogy egy-egy falragasz lelógó részét mentünkben letéptem. De az egyik nap nagy büntény történt: kihirdették az

iskolában, hogy egy kollégista letépett az utcán egy 56-ot elítélő falragaszt. A tettesnek jelentkeznie kell, szigorúan meg fogják büntetni. Nagyon megijedtem. Nem voltam biztos benne, hogy nem én voltam-e az, hiszen megszokásból is előfordulhatott, hogy letépek valamit a falról. Két keserves nap után végre kihirdették, hogy a tettes – valóban az egyik kollégista társunk – jelentkezett. Nagyon megkönnyebbültem...

Lelkipásztorkodás – Első kápláni helyemen minden család libákat tartott, természetesen a plébánia is. Kéthetenként az asztalra került belőlük egy – sem előtte, sem azóta nem ettem annyi finom libamájat, mint abban az egy évben. Étkezéskor mindig oda volt készítve a plébános széke mellé egy borosüveg. Kedves idős plébánosom néha-néha lenyúlt érte, és töltött magának. Bátorított engem is, hogy tegyek hasonlóképpen, de biz én soha nem éltem ezzel a lehetőséggel. (A gyomorfekélyem miatt nem szerettem a bort, a szeszes italokat.) Egyszer aztán a plébános atya megszólít az ebédnél: – Kedves káplán úr! Hogy van az, hogy itt sohasem iszik egy korty bort sem, ha elmegy családlátogatásra, akkor meg náluk nem is keveréket iszik, tisztán hajtja fel az ő boraikat? – A magyarázatot aztán fejcsóválva hallgatta a jó plébános úr. Elmondtam, hogy a családoknál innom kell, mert olyan szeretettel kínálnak, és rosszul esik nekik, ha nem iszom velük. Mivel azonban nem szeretem a bort, nem engedem vízzel hígítani, hogy kevesebbet kelljen innom, és hamarabb túl lehessek rajta.

Ne igyál! – Jóska nevű unokatestvérem sokszor jött hozzánk napszámba dolgozni, amikor édesapám már nehezebben tudta végezni a sok munkát a földeken, például szántáskor naphosszat menni az eke után. Kedvelte ezt a Jóskát, kínálta cigarettával, itallal, hogy legyen kedve a fárasztó munkához. Egyik alkalommal pálinkával kínálta meg. Nem sajnálta tőle az italt: teletöltötte az egyik vizeskannának a fedelét, és odaadta neki. Jóska barátunknak pedig igen ízlett a jó kis pálinka, és egyhuzamban kiitta az egészet. Lehetett az akár fél liter is. A fiatalembernek ettől aztán olyan jó kedve kerekedett, hogy egész nap csak ült az ekén és nevetgélt. Az aznapi szántásból már nem lett semmi.

Tudásszomj – Édesapám csak két elemi végezhetett, mert már kiskorában is dolgoznia kellett. Édesanyám pedig egyet sem. Kicsi korában ő a falutól-várostól messze lakott, és neki mindig pásztorkodnia kellett. Pedig nagyon szeretett volna. Csak egy rövid időre sikerült kiverekednie, hogy iskolába járhasson, de ennek hamar vége szakadt. Később, már fiatal asszony korában tanult egy írástudó embertől írni, olvasni, számolni. Egész életében sajnálta, hogy nem járhatott iskolába. Hetvenéves korában esténként az volt a kedvenc időtöltése, hogy gyakorolta az írást. Könyvekből órákon át másolt le kézzel hosszú szövegeket. Édesapám is, édesanyám is nagyon örültek, hogy a gyerekeik mind a négyen szívesen és jól tanultak.

Jómagam nem csak azért szerettem iskolába járni, hogy ne kelljen pásztorkodni, dolgozni, hanem azért is, mert sok minden érdekelt, amit tanultunk. Főleg a számolás, a matematika, később pedig a nyelvtanulás. Az első német és orosz szavakat édesapámtól tanultam – a háborúból őrizte meg ezeket. Ferike és Veronka még tanultak valamit németül az általános iskolában, időnként tőlük is hallottam német szavakat, kis versikéket. Görögül Ferike kezdett tanítani, amikor már kispap volt. A szőlőben dolgoztunk, és sorolta a görög betűk neveit, a görög ábécét, én meg szépen megtanultam: "alfa, béta, gamma" – egészen a "tau"-ig. Az utolsó öt betű neve akkor nem került sorra. Ezek nevét azóta sem tudom olyan könnyedén felsorolni, mint az előző tizenkilencét...

Olvasni is mindenki szeretett a családban, én is. Az unalmas pásztorkodás idején nagyon jó időtöltés volt ez már általános iskolás koromban. De tilalom alá kerültem, mert egyszer úgy elmélyedtem egy izgalmas regény olvasásában, hogy a disznók megszöktek, elmentek a szomszéd krumpliföldjére, és megdézsmálták a jónak ígérkező termést. Amikor a szomszéd dühösen hazakergette a disznaimat, édesapám alaposan leszidott, és a továbbiakban nem gyakorolhattam a művelődés ezen hathatós formáját.

Játékok – Édesapám sok kedves játékot készített nekünk. Sokat játszottunk egy kis, négykerekű kocsival, amibe éppen ketten tudtunk beleülni. Vastag vasdrótból készített édesapám egy olyan u-alakú, nyeles fogót, amivel a lovas kocsiról leesett, használaton kívüli vasráfákat lehetett ügyesen gurítani. Naphosszat hajszoltuk a ház körül a vaskarikákat, külön öröm volt közben hallani a karikák éktelen csikorgását. Vasdrótból készültek a korcsolyáink is. Két-két vastag vasdrót volt ez a cipőnk talpára pattintva, kitűnően lehetett vele siklani a vízállás jegén. A hajtóerőt egy szöges bot szolgáltatta, ezzel löktük magunkat előre a jégen. Gólyalábat is csinált nekünk édesapám, nagyon szeretünk vele parádézni. Vadászpuskám is volt, édesapám gyártmánya: az agya fából, a csövei napraforgószárból, a szíja használt lószerszámból. Szívesen hordtam a vállamon, dicsekedtem vele, akinek lehetett. Egyszer megmutattam a postásnak is, aki éppen édesapámmal beszélgetett a szobában. Hirtelen benyitottam, és rájuk szegeztem a puskámat. A szegény kézbesítő falfehér lett, azt hitte, igazi a puska, és bolondjában lőni fogok... Később édesapám vett magának egy kerékpárt, széles gumival, hogy a homokon is guruljon. Egyszer ment be vele a faluba, de jobban elfáradt, mintha gyalog ment volna. Így mi, gyerekek örököltük el a biciklit. Nagyon élveztük, még a mezőn a disznókra is biciklizve vigyáztam.

Amikor a bátyám, Ferike hazajött, mindig nagyon örültünk. Kispapkorában nyaranta velünk dolgozott a földeken. Velem szívesen mókázott, és sok vicces dolgot kitalált. Többször megcsináltuk például, hogy Ferike egy botot tartott a két kezében, én pedig az ő két vállára állva a bot felső végét fogtam, így masíroztunk büszkén a többiek rémületére. Szívesen mutattuk be vendégek előtt négyfüles produkciónkat is: én Ferike két fülébe kapaszkodtam, ő meg az én két fületemet fogta, és így emelt fel engem a magasba.

Kreativitás – Villany természetesen nem volt a tanyán, ezért nagyon szerettem volna szélkerékkel áramot fejleszteni. Dinamót azonban nem tudtam szerezni, ezért csak a szélkerék készült el. A házunk végén az egyik oszlopon pergett a propellere szüntelen, amikor fújt a szél. Édesapám nagyon kedvelte. Amikor már eljöttem otthonról, akkor is éveken át hallatszott még a kis propeller kellemesen zizegő hangja, és az otthoniakat rám emlékeztette. Ha áramot nem is sikerült fejlesztenem, egy kis detektoros rádiót össze tudtam hozni. A gimnáziumban tanultunk a rádió működéséről. Szereztem egy kondenzátort és fejhallgatót, a tekercset magam csináltam, az antenna pedig két magas eperfa között feszült. Már csak a pici szilícium-kristályon kellett a megfelelő érintkező pontot megtalálni, és megszólalt Budapest hangja a kis detektoros rádió fülhallgatójában. Édesapám alig hitt a szemének ill. a fülének, amikor először meghallotta a tanyánkon a rádió hangját a primitív módon összetákolts szerkezetből. "Jól van, Béla!" – hangzott el aztán a szűkszavú, de annál sokatmondóbb elismerés.

Közlekedés – A házunktól kb. 500 m-re lévő iskolában csak havonta egyszer volt szentmise, így amikor gimnazista koromban otthon voltam, vasárnaponként gyalog mentünk Veronka nővéremmel a 9 km-re lévő Fischer-Bócsa-i templomba szentmisére. Később én édesapám kerékpárjával mehettem, Veronka pedig a Ferikétől ajándékba kapott kerékpárral. Nemesnádudvari káplán koromban a bátyám tudott már venni egy használt Csepel-motorkerékpárt, így nekem adta a Berva segédmotort. Ezzel jártam a filiában hittant tartani, szentmisét mondani. Később nekem adta a Pannónia motorkerékpárját is, amikor sikerült Trabantot szereznie. A Pannóniával hamar megjártam: átment rajta egy teherautó, és totálkáros lett (az alatta lévő ballábam csak zúzódott). A bátyám néha a Trabantot is kölcsönadta, például amikor helyettesítettem a plébániáján. "Nyugodtan elmehetsz vele haza a szüleinkhez – mondta –, a kamrában találsz benzint a kannákban." Meg is töltöttem jól a tankot, és indultam, amikor volt egy szabad félnapom. Hazafelé észrevettem, hogy szokatlanul nagy füstöt ereget a motor, de azért sikerült hazaérnem. Ám amikor vissza akartam indulni, se bú, se bá. Meg se pöccent. Kiderült, hogy fűtőolajjal töltöttem fel a tankot. Ami benne volt még, ki kellett eresztetni, a harmadik szomszédtól benzint

kölcsönkérni, úgy tudtam csak visszamenni. Az eset után nem volt boldog a bátyám: a motor hengerei tönkrementek, újra kellett fűratni őket. Végül persze ezt a Trabantot is előrköltem a bátyámtól. Teológus koromban tőle kaptam első Szentírásomat, és egy írógépet is szerzett nekem. Megtanultam rajta vakon írni – ennek máig jó hasznát veszem még most is, a számítógépek korában.

Erzsike nővérem – Mindig segített mindenben, amiben tudott. Ő szerezte nekem például azt a sebészt, aki megoperálta a gyomromat (vagotomia, pylorus plastica), amikor a fekélyemmel való harminc évnyi kínlódás után elzáródott a gyomrom. Azóta semmi baj a gyomrommal. Örökké hálás vagyok a nagyszerű sebésznek, és természetesen Erzsike nővéremnek.

Amikor közeledett pappá szenteléseim ideje, szükségem volt primíciás szentképekre. Itthon akkor csak nagyon igénytelen képeket lehetett kapni az Ecclesiánál. Erzsike éppen Bécsbe utazott, és kevéske pénzén vásárolt nekem egy csomó szép szentképet. A határon azonban megtalálták a képeket, és mind egy szálig elszedték. A munkatársai persze, akikkel utazott, vidáman mesélték a dolgot a munkahelyén. Erzsikét nagyon zavarta ez, mert így mindenki megtudta, hogy ő szentképeket vásárolt Bécsben. Csak úgy emlegették őt, mint a "szentképes kislány." Sok hátrány érte őt a munkahelyén amiatt, hogy két testvére is pap volt.

Bölcs mondások – Édesapám talpig becsületes ember volt, kiskun létére közepesen magas növésű, jó kiállású, nagy, erős, egészségesen önérzetes parasztember. Amikor ismerősei, barátai megjegyzéseket tettek rá, például a súlyát illetően, ő így fogalmazta meg a saját véleményét: "Száz kilónál kezdődik az ember!"

Amikor a bátyám után engem is pappá szenteltek, édesapám egyszercsak így szólt: "Ha lenne harmadik fiam, azt is papnak adnám!"

Veronka nővéremnek is emlékszem egy érdekes mondására. A szőlőnkben dolgoztunk, amikor Veronka egyszercsak megállt és így szólt: "Mennyire csodálkozunk azon, hogy Jézus Kánában a vizet borrrá változtatta. Hát nem ugyanez történik az egész világon minden évben, minden szőlővel: Isten a vizet borrrá változtatja."

Sz. Tóth esperes úr – A mi "falunkból" én lettem a negyedik, aki pap lett: mi ketten, a bátyámmal, és ketten a bócsai Sz. Tóth családból. A legidősebb közülünk Sz. Tóth Mihály esperes úr volt. Amikor a papokat az állameskü letételére kötelezték, ő nem volt hajlandó ezt megtenni. Ezért hosszú ideig nem is működhetett papként, sőt, volt idő, amikor el kellett tűnnie. Ekkor egy ideig nálunk lakott a tanyán, és minden nap elment az iskolába, hogy ott a kápolnában bemutassa a szentmisét. Egyszer aztán olyan nagy hó esett, hogy nyári félcipőjében nehéz lett volna odamennie a hóban. Ekkor édesapám felszerszámozta a Lenke lovunkat, egy nagy fatuskót kötött utána, én meg a hátára ültem és gyalogutat húzattam az iskoláig. A tuskó nyomában aztán kényelmesen mehetett az esperes úr. – Amíg nálunk lakott, természetesen velünk is evett. Emlékszem, egyik alkalommal édesanyám palacsintát sütött. Jó vastag volt a tésztája, hogy hamarabb jól lakjunk vele. Nagyon ízlett, mert ritkán került az asztalunkra ilyen finomság. Én is lelkesen fogyasztottam egyiket a másik után, aztán egyszer mégis abbahagytam. Édesanyám azonban kedvesen kínált: – Egyél még, kicsi fiam! – Köszönöm – mondtam – már megettem ötöt... – Erre az esperes úr csöndesen megjegyezte: – Igaz, hogy hét volt az már, de azért egyél még, ha jól esik! – Úgy látszik, annyira lenyűgözte a lelkesedésem, hogy titokban megszámlolta, hogy meddig jutok.

Mire jó a teáskanna? Első tanári évem befejezése után nyári szünetre indultam a bátyámtól kapott Pannónia motorkerékpárral. Pest szélén jártam már, amikor egy teherautót próbáltam megelőzni. Mikor éppen mellette voltam, hirtelen lekanyarodott balra egy mellékútra. Én a motorral telibe nekimentem ill. alácsúsztam a megrakott Zil teherautónak. A hátsó kereke átment a motoron, a bal lábam meg a motor alatt volt. Jól megnyomorgatta a bokámat, olyannyira, hogy mentőt hívtak és kórházba kerültem. Egy hónapig lábadoztam aztán otthon, egyedül a tizedik emeleti lakásomban. Ebédet vásárolni úgy mentem, hogy egy

hosszú léccel pótoltam a fájós lábamat: két kézzel és a sérült lábammal arra támaszkodtam. Akkoriban nem voltak még használatban a mai praktikus nylonzacskók, így a füles teáskannámat vittem magammal. A boltban az eladót megkértem, rakja bele a rántotthúst és a sült krumplit. Visszafelé két kézzel a lécre támaszkodva az egyik kezemmel még az ebédemet is tartani tudtam.

Emigráció – Amikor Rómába mentünk tanulni, a lelkünkre kötötték, hogy ne barátkozzunk a kint élő magyarokkal. Ezt – sajnos – én be is tartottam, így nem is ismerkedtem meg az emigrációban élő kiváló magyarokkal. Egyszer még pórul is jártam. Az egyik paptársam megkért, hogy a következő vasárnap menjek el az egyik római templomba, ahol számos ország papjai együtt fognak misézni. Csak annyit kell tennem, hogy olvassam fel magyarul a közös könyörgéseket. Ő elvállalta, de sajnos máshova kell mennie, nem tud részt venni ezen a szentmisén. Nem voltam túl lelkes, de ha már megkért, elvállaltam. Ott, a szentmise alatt tudtam meg, hogy ez az egész nem más, mint az emigráció rendezvénye, ahol a kommunizmus igája alatt sínylő népek szabadulásáért imádkozunk, és mindezt közvetíti az olasz televízió is. Nyilvánvaló volt, hogy ebből baj lesz. Meghátrolni azonban már nem lehetett: amikor sorra kerültem, felolvastam magyarul a könyörgéseket az itthoni, hivatalos szertartáskönyvből. Hazaérve elmondtam az intézet megbízott igazgatójának, hogy mi történt. Nagyon megrémült, hogy a minket felügyelő hatóságok nagyon rossz néven fogják ezt venni. Volt is néhány titkos üzenetváltás a római és itthoni magyar illetékesek között. Végül nem csináltak belőle nagy ügyet. Engem nem hibáztattak, csak azt a társamat, aki elvállalta a részvételt. Mint kiderült, neki nem is volt akkor más dolga, az egészet otthon, az intézetben nézte végig a televízióban.

Utazások – Gyerekkoromban nagy élmény volt számomra, ha édesapámékkal elmehettem Soltvadkertre a heti piacra, vagy Kiskunfélegyházára, ahol édesapám örökölt földjén dolgoztunk. Első nagyobb utam Egerbe vezetett, amikor édesapámmal meglátogattuk kispapbátyámat. Arra emlékszem, hogy fölmentünk a Bazilika tornyába, és a bátyám felültetett a kilátó mellvédjére, onnan csodáltam ezt a szép, ősi várost. Maradandó élmény volt izgalmas regényemnek, az "Egri csillagok"-nak varázslatos helyszíne is, az egri vár. A kazamatákban nekem volt szabad fel- és lekapcsolnom a villanyt. Nagyon élveztem. Nyolcadikos koromban a tanítónk elvitt szülővárosába, Dunaújvárosba (akkor Sztálinváros). A vasműben végignézhettük, hogyan csapolják a vasat a vaskohóból. Láttuk azt a vastömböt is, amit meghagytak, mert folyékony állapotában beleesett egy ember.

Első külföldi utamra kispap koromban keletnémet egyetemisták hívtak meg egy kispaptársam jóvoltából. Családi otthonukban egy hétig szeretettel láttak vendégül a szülei. Barátaim elvittek Berlinbe is, ahol átmentünk a Spree folyó hídján. A híd egyik korlátja volt a határ: hat méter magas szögesdrót-kerítés. Kísérőim figyelmeztettek, hogy meg ne álljunk, ne nagyon nézelődjünk, ahhoz a kerítéshez közel ne menjünk, mert könnyen eldördül egy lövés.

A Szentföldön háromszor jártam. Első ízben Rómából Törökországon át, miután ott meglátogattam Pergamont és Szmírnát. Az Izraelbe szóló repülőjeggyemmel azonban nem tudtam továbbmenni, mert eladták másnak a helyemet. Tétován keseregve bolyongtam a török fővárosban, hiszen három nap múlva kellett volna találkoznom a csoportommal Haifában. Annyi pénzem meg nem volt, hogy másik repülőjegyet vegyek. A kikötőben kószálva észrevettem, hogy az egyik irodában egyetemistáknak a rendes ár töredékéért kínálnak repülőjegyet. Bementem, kifizettem, jegyet azonban nem kaptam. Azt mondták, két nap múlva menjek ki a repülőtérre. Aggódva telt a két nap, de harmadnap mégis repülhettem. Este értünk Tel-Avivba. Csak harminc dollárom maradt (a hátralévő három hétre), ezért a város szélén egy kis erdőben, az eukaliptuszfák alatt tértem nyugovóra, fejem alatt őrizve az aktatászkám. A következő nap a kellő időben Haifában voltam, és a Kármel-hegy magasán találkoztam a tanulmányi kirándulás többi résztvevőjével. – Csodálatos volt első ízben járni

az Olajfák hegyén és más szent helyeken, tudva azt, hogy itt, ezeken a köveken járt egykor Jézus.

Maradandó élmény volt Athén és Korintus is. Életemben akkor voltam a legkimerültebb, amikor megmásztuk a hegyet, amelyen az egykori fellelővár maradványai magasodnak. A baj az volt, hogy nem a rendes úton mentünk fel, hanem az egész hegyet megkerülve, szűrés bozót végtelen tengerén át a negyvenfokos hőségben értük el a bejáratot. Amikor odaértünk végre, fél órán keresztül kapkodtuk a levegőt, piheltünk, és próbáltuk oltani szomjunkat. De mindenért kárpótolt a séta az egykori Korintus utcáin. És az, hogy láthattuk az emelvényt, amelyen Pál apostol védekezett Gallió előtt. Athénban pedig az Akropoliszt, az Areopáguszt...

Bogotában (Kolumbia) egy kongresszus alkalmával elmentünk a szegény negyedbe, ahol templom híján egy sátor tető alatt jött össze a környék apraja-nagyja. Ebédet meg egy kedves családnál kaptunk, édesburgonyát és sok más helybéli finomságot ettünk. Nagyon nagy szeretettel láttak vendégül bennünket. – Csíkszeredában beiratkoztam a könyvtárba, és románul elolvastam a "Pál utcai fiúk"-at. – Egyiptomban hihetetlen élmény volt megismerni a sivatagi kopt szerzetesek életét, az eredeti helyén látni a Sínai kódex lapjait a Szent Katalin kolostorban, felmászni Remete Szent Antal barlangjába (kb. 2000 lépcső).

IV. rész: Gyöngysor

1. *Megszülettem* – Édesapámnak tizenöt testvére volt (de csak heten érték meg a felnőttkort), Édesanyámnak hat. Miután megházasodtak, nekik négy gyermekük született, Ferike, Veronka, Erzsike, és a kis Mariska. De a kis Mariska mindjárt megbetegedett, és két hét múlva meghalt. Édesanyámat testileg-lelkileg nagyon megviselte a kicsi Mariska születése és halála, ezért úgy gondolták, hogy nem lesz már több gyermekük. De a plébánosunk egyszer szemére vetette Édesapámnak, hogy miért van csak három gyerekük. Így aztán én is a világra jöhöttem.

2. *Nem lettem árva* – '44-ben átvonult rajtunk is a front. Jöttek az oroszok és mindenükből kifosztották a (már) négygyermekes családot. A lovunkat elvitték. Aztán újra jöttek, hogy elvigyék a lószerszámot is. Édesapám azonban azt már semmiképpen nem akarta odaadni (jól el volt dugva). Az orosz erre a falhoz állította, hogy agyonlövi. Édesanyám mellett ott sírt a három gyerek, engem meg a karjában tartott. Az orosz katona lőtt is, de előtte egy kicsit megemelte a fegyver csövét, és a golyó a falba fúródott. (Máig ott van.) Végül édesapámat is elvitték málenkij robotra. A bugaci erdőben gyűjtötték az összefogdosott embereket, hogy tovább szállítsák Oroszországba. Édesapámnak sikerült belopóznia az erdőbe, és hazaszökött. Ha elviszik, bizonyára nem látjuk őt többé. Akkor négy árvával küszködhetett volna édesanyám.

3. *Minden balesetet megúsztam* – Már amikor keresztelni vittek a 9 km-re lévő templomba, könnyen bajom eshetett volna. Az ún. Nagylaposon akkora víz volt, hogy nem lehetett látni a kocsit. Édesapám megkérte keresztapámat, hajtsa a lovakat, egyenesen a hatalmas vízen túl látható jegenyenyárfa irányába, ő pedig a kocsi oldalán ülve mereven figyelte a vizet. Amikor átértek, akkor vallotta be, hogy a lovakat ő nem merte volna hajtani, mert az út mellett két oldalt ölnyi mély árok van, azt nézte, hogy mikor borulnak bele. – Már két éves voltam, amikor Édesapám, Ferike és Veronka kendert áztattak a vízálláson lévő mély gödörben. Én ott tipegtem, játszottam a közelükben a sekély vízben, de egyszer csak gondoltam, odamegyek hozzájuk, és zutty, eltűntem a mélyben. Szerencsére észrevették, és Ferike bátyám a víz alatt kotorászva megtalált, és a hajamnál fogva kihúzott. Bőgtem persze jócskán, míg Veronka szidalmi mellett beértünk a tanyára, hogy Édesanyám megszárogasson. – Később a szénásszekér borult le, amelynek a tetején ültem a napszámos bácsival. Édesapám ijedten keresgélt a leborult rakomány körül, de sehol sem talált, míg végül a bácsi engem a karjában tartva négykézláb ki nem mászott a széna alól. – Egyszer meg a lábfejemnél fogva fennakadtam a szilvafán, csak lógtam ott, és nem tudtam lejönni. Akkor újból Ferike mentett meg. – Az olaszországi Tirrén tengerbe is majdnem belefúltam. Próbálgattam az úszást, de az áramlat csak sodort befelé. Egy velünk lévő ismerősöm, Pintér Ilcsi ért be értem elsőnek, ő segített a partra evickélni. – Tavaly pedig, immár öreg koromban, a Nílusba estem (Egyiptom, Kairó). Pontosabban nem is én, hanem a válltáskám a digitális fényképezőgéppel. Ahogy a táska úszott elfelé és lassan merülni kezdett, utána ugrottam. Igaz, a hajó korlátját azért nem engedtem el. A rémült hajósok segítettek kievickélni a fáraók folyójából. (Nem csoda ugy-e, ha ezek után a vizeket, a folyót és a tengert inkább a partról szeretem csodálni?)

4. *Csak néhány évig éheztem* – Édesanyám örökül kapott 30 hold földjén, Bócsa-Zöldhalomban laktunk. Akinek 25 holdnál több volt a földje, azt kikiáltották kuláknak (akkor is, ha a föld nem volt jó semmire), és mindenéből kifosztották. Már a cséplőgéptől elvittek egy szálig mindent, ami termett. Volt disznó-beadás, baromfi-beadás, tojás-beadás, zsír-beadás stb. Mindenből több, mint ami egyáltalán volt. A többletet úgy kellett megvenni. Aztán rendszeresen – és váratlanul – jöttek kutakodni, büntetni. A padlásra mindig előre küldték Édesapámat, amikor felmentek lesöpörni, hogy nehogy elvegyük a létrát, amikor ők

fent vannak. Mivel az adót nem tudtuk kifizetni, nem adtak engedélyt disznóvágásra, fakitermelésre stb. Egyszer titokban vágtunk disznót. Másnap vagy harmadnap éppen jöttek. Minden el volt dugva jól – csak a kocsonyák sorakoztak ("aludtak") mélytányérokba öntve az éléskamra asztalán. De pribékek már ott is voltak! Édesanyám rémülten beszaladt a kamrába: Jaj, hova dugjam most ezeket!? Hirtelen minden tányért lefelé fordított az asztalon. Az urak bementek, körülnéztek, és semmit sem találtak: csak az elmosogatott tányérok száradtak az asztalon... Amikor a végrehajtók semmire sem mentek, keresték a kákán a csomót. Milyen messze van az itatóvályú a gémeskúttól (legalább 2 méter kell, nehogy az állatok a kútba essenek). Fel van-e takarítva az udvar, az istálló környéke? Egyszer 100 Ft-ra büntették Édesapámat, mert az udvart "bár kaparta, de nem sepepte." (Máig megvan a papír róla.) Végül már nem hogy hús, szalonna, zsír nem volt a háznál, de liszt és kenyér sem. Veronka nővérem Félegyházára (30 km) járt biciglivel, hogy ott a városban órákig sorban állva kapjon egy-két kenyeret. Amikor hazaérkezett, olyan fáradt volt, hogy nem tudott leszállni a kerékpárról, belezuhant a szántásba. A kenyér belseje szagos és folyós volt, de ettük boldogan. És nem haltunk éhen.⁴

5. *Tanulhattam* – Édesapám nagyon sokat dolgozott már otthon is, fiatal korában, mert nagy volt a család, a felnövekvő fiúknak-lányoknak is szüntelen dolgozni kellett a földeken a betevő falatért. De két öccse már elmehetett tanulni: Laci öccse pap lett, Béla pedig pilóta. Édesapám talán ekkor határozta el, hogy a gyermekeit taníttatni fogja. De amikor Ferike bátyám megszületett, magyaros ruhát varratott neki, és azt mondta: Te leszel az utódom a gazdaságban. Ferike 9 éves volt már, és egyszer csak jött az árvíz, és mindenünket elvitt. Aztán az oroszok 44-ben. És a bontakozó "demokrácia" nem sok jót ígért. Ekkor határozta el végleg, hogy a gyerekeit taníttatni fogja. Ferike, Erzsike után így indulhattam el én is, és tanulhattam gimnáziumban, egyetemen. Csak Veronka nővérem maradt otthon, mert őrá '49-ben került volna sor, az iskolák és kollégiumok államosítása idején. Ő maradt szüleim támasza otthon, ő segített a nehéz paraszti munkákban, hogy mi mehessünk, tanulhassunk. És tette ezt jó szívvel mindaddig, amíg Édesapám idős korában ill. az ő halálával végleg meg nem szűnt a gazdálkodás.

6. *Pappá lehettem* – Édesapám öccse, Laci bácsi pap volt. Amíg a háborúban meg nem halt, nagyon kedves, szeretetteljes leveleket írt nekünk, Feri bátyjának és családjának. Soraiból kitűnt, mennyire örül, hogy pap lehet. Két nagynéném apáca volt, kalocsai iskolanővér. Szüleim nagy tisztelettel viseltettek a papok, szerzetesek iránt, plébánosainkat rendszeresen meghívták vendégségbe. Ferenc bátyám a szaléziaknál kezdte szerzetesként, majd az egri szemináriumban izgulta végig az öt évet, hogy pap lehessen. Egyszer rám is adta a reverendáját. A favágó tőkére állított, úgy ért földig rajtam a szép, fekete ruha. Így aztán nem csoda, ha én is kedvet kaptam ahhoz, hogy pap legyek. Már kicsi koromban ez volt a szándékom. Amikor megkérdezték, hogy miért, azt mondtam: Azért, mert a plébános úr mindig szép ruhában jár, és mindenkit letegez. (Mi, gyerekek otthon mindig nagyon elhasznált ruhákban jártunk.) Érettségi táján azért nagyon sokat vívódtam, hogy merre menjek. Vonzott a tanári pálya is, a matematikát nagyon szerettem. Mivel nem tudtam dönteni, biztos, ami biztos, jelentkeztem a szegedi egyetemre matematika-fizika szakra. Szerencsére a szüleim és a testvéreim rám bízták a döntést. Jó eredményeim alapján fel akartak venni, bár klerikális családból származom. Az egyetemi KISZ-vezetők el is jöttek hozzánk felvilágosítani a szüleimet, hogy materialista szellemben fognak nevelni. Ekkor azonban már döntöttem: Ha felvesznek az egyetemre, papnak megyek. Felvettek. Én meg

⁴ Ebben az időben mindig éhesek voltunk. Persze leginkább édesapám, aki egész nap nehéz munkát végzett. Amikor már minden kenyér elfogyott az asztalon, édesapám kezdte megenni az égett kenyérhéjat is, amit a kenyérről levágtunk. Veronka meg neheztelt: – Akkor mit adok a kutyáknak enni?

mentem Kalocsára, jelentkeztem (az akkor már szabadlábon lévő) Grósz József érsek úrnál, hogy vegyen fel kispapjának. Felvett, Pestre küldött, és öt év múlva felszenteltek.

7. *Pesten tanulhattam, doktorálhattam* – Amikor leérettségiztem, javában dúlt a békepapi mozgalom szervezése. Már a kispapokat is be akarták iskolázni, menniük kellett a békegyűlésekre. '59-ben a pesti Központi Szemináriumban tanuló mintegy 110 kispap többsége ellenszegült. A Hittudományi Akadémia akkori dékánja a katolikus újságban megjelent cikkében marasztalta el a lázadó kispapságot. A professzor következő órájára egyetlen hallgató sem ment el, csak a kérdéses újságcikket találta kinyitva a katedráján. Talán hét kispap maradhatott ezek után, a többit irgalmatlanul elkergették a szemináriumból. A következő ősszel érkeztem ebbe a Szemináriumba, amelyet a püspök atyák igyekeztek a lehetőségekhez mérten újakkal megtölteni. Mindenki mindenről hallgatott, de tanulhattunk. Ilyen körülmények között is nagy kiváltságnak tartottam, hogy a budapesti Hittudományi Karon kezdhetem meg teológiai tanulmányaimat. A bibliai és modern nyelvek tanulásában is alaposan elmélyedtem. Ez vezetett a bibliatudomány berkeibe, végül ebből sikerült teológiai doktori fokozatot is szereznem.

8. *Jó kápláni helyeim és plébánosaim voltak* – Nemesnádudvar áldott jó sváb népe és a felvidékről odahurcolt kiváló katolikus családok körében nagy öröm volt a papi szolgálat. A nagy tiszteletnek örvendő, 80 éves Mátrai Sándor plébánosom szeretett és segített, csak a pincéktől tiltott el. (Egyik káplán-elődöm ugyanis megjárta ezzel.) Kalocsai plébánosom is példamutató lelkipásztor volt, különösen az idősekkel foglalkozott nagy szeretettel. Sok jó ösztönzést kaptam mindkettőjüktől. A hívektől pedig – és Nádudvaron a több száz hittanostól – sok-sok szeretetet.

9. *Rómában tanulhattam* – Az első kápláni év után – legnagyobb meglepetésemre – kimehettem Rómába tanulni. Néhány évvel korábban volt a 64-es megegyezés az állam és az egyház között, és ennek alapján újra mehetek magyar papok a római Papi Kollégiumba, a Pápai Magyar Intézetbe, hogy római egyetemeken tanuljanak. Az első ösztöndíjasok éppen végeztek és hazajöttek, amikor én már teológiai doktorként káplán voltam, és éppen a kalocsai érsek volt a Püspöki Konferencia elnöke. Így a második fordulóban már én is kijutottam. Akkor, 67-ben még óriási dolog volt, hogy valaki egyházi személy létére külföldön tanulhat. Az én számomra pedig igazi csoda. Néhány évvel korábban még disznókra vigyáztam, kapáltam, kaszáltam a bócsa-zöldhalmi pusztaságban, itt pedig palotában volt saját szobám (szó szerint: a Falconieri palotában van a magyar papok kollégiuma), s a világ minden nációnak érkezett sok száz pap, szerzetes egyikeként lehettem egyetemista a világegyház egyik legrangosabb és legigényesebb egyetemén. És csodálatos volt megismerni az Örök Város egyedülálló értékeit, otthon lenni benne, részt venni életében – és néha beülni egy igazi pizzeriába... Két év múlva biblikus tanári diplomával (licenciatus in re biblica) jöttem haza, és egy 21 napos szentföldi tanulmányút élményével.

10. *Teológiai tanár lehettem* – Hogy bibliatudományból Rómában szakdoktorátust szerezhessek, az első fokozatot (licenciátus) három helyett két év alatt értem el. Ez lett a „vesztem”: két év után ezzel a fokozattal (ami már önmagában a bibliai tudományok tanára képesítést jelent) haza kellett jönnöm. Pedig szívesen lettem volna a bibliatudományok doktora (mint például Mócsy Imre S.J.). Elégé csalódott voltam. Pedig ez is előnyömre vált. Egy év sem telt el, amikor a Szegedi Hittudományi Főiskolára új biblikus tanár kellett, és engem küldtek oda, mint frissen végzett biblikust. Így 1970 őszétől már teológiai főiskolai tanár lettem Szegeden, az Aradi vértanúk terének másik oldalán – 1960-ban itt felvételiztem matematika-fizika szakra. Szegedet már akkor nagyon megszerettem, és most rendkívül jól éreztem magam ebben a feladatkörben. A tanári karban uralkodó testvéri, baráti légkör, a kedvenc tantárgyam oktatása, vallásos egyetemisták titkos ill. tiltott és üldözött összejövetelein való részvétel – mind hozzájárult ahhoz, hogy ez az egy év életutam újabb szép és emlékezetes állomása legyen.

11. *Biblikus professzor lehettem* – Még Rómában tanultam, amikor kijött oda budapesti Újszövetség-professzorom, Szőrényi Andor, kissé megfáradtan, a fél kezére bénán, és azt mondta: Tanulj, Béla, mert a mi kezünkől lassan kihullik a Biblia! Meg is halt, még abban a tanévben. A helyét betöltötték. De két év múlva, amikor már Szegeden voltam biblikus tanár, nyugdíjba ment az Ószövetség-professzorom is, Görgényi Béla, "Béci bácsi". (Tőle örököltém a hallgatók körében máig használatos kitüntető nevemet: "Béci". Nem örülök neki, bár azt mondják, szeretettel használják.) Az Ószövetségi Tanszékre ezúttal pályázatot írtak ki. A tanszéket P. Mócsy Imre S.J.-vel kellett volna betölteni, de ő a két alkalommal leült, összesen 6 és fél év börtön után mindentől el volt tiltva, így szóba se jöhetett, jóllehet már a római Gergely Egyetemnek is professzora volt. Mivel nemrégén végeztem a római Biblikus Intézetben, és már biblikus tanár voltam, megkérdeztem főpásztoromat, hogy pályázzak-e. Biztatott, mondván, hogy ha nem is kapom meg a tanszéket, a következő alkalommal esetleg már jobb eséllyel indulhatok. Mivel éppen ő volt a Püspöki Konferencia elnöke, és nem volt sok pályázó, végül '71 őszén engem neveztek ki professzornak a budapesti Hittudományi Akadémia Ószövetségi Tanszékére. Bár az Újszövetséget mindig jobban kedveltem, nagyon jó volt, hogy hat éven át elmélyedhettem az Ószövetség csodálatos világában.

12. *Az Újszövetség tanára lehettem* – '77-ben meghalt egykori tanárom, Szőrényi Andor utóda, Kosztolányi István. Régi gyakorlat ill. lehetőség a mi teológiai karunkon, hogy ha megürül egy tanszék, azt optálással is be lehet tölteni. Ez azt jelenti, hogy aki már professzor a karon, átmehet egy másik, betöltetlen tanszékre, ha megvan hozzá a felkészültsége, képzettsége. Így hat év Ószövetség-tanárság után éltem a lehetőséggel, optáltam, és attól kezdve (1977) az Újszövetségi Tanszék professzora lehetek. Minden professzor szépnek, fontosnak tartja a saját tárgyát, tudományát, de ezt én, mint az Újszövetség professzora, igazán elmondhatom. Az elmúlt majd negyven év alatt papi nemzedékek sorának, hitoktatók, érdeklődő civilek százainak igyekeztem feltárni az újszövetségi örömhír magával ragadó értékeit.

13. *Fiatalok között is megfordultam* – Szegedi tanár koromban megismertem néhány fiatalot, akik az üldözések, a belügyisek és informátoraik szüntelen leskelődése ellenére rendszeresen találkoztak, vallási dolgokról, szentírási szövegekről beszélgettek, erősítették egymást.⁵ (Korábban nem adatott meg, hogy találkoztam ilyen közösségekkel, kispap-korunkban pedig előjáróink a lelkünkre kötötték, hogy ne járjunk titkos összejövetelekre.) Velük aztán a továbbiakban is kapcsolatban maradtam, és később, budapesti koromban is számos ilyen összejöveteleken, "nyaralásokon", erdők mélyén, kulcsos házakban tartott zuglelkigyakorlatokon részt vehettem. Az itt tapasztaltak fokozatosan ráébresztettek arra, hogy nem elég a Biblia magas szintű tudományos elemzése, tanítása, a Szentírással egyénileg és közösségben is foglalkozni kell, hogy életünket valóban formálni, alakítani tudja.

⁵ "1972 őszén szegedi ifjúsági közösségünk kispap tagjai ragyogó arccal jöttek az első összejövetelekre: új tanár, egy új biblikus jött a szemináriumba, Kerekes Károlynak hívják, fantasztikus fej! Egyszerre izgalmas olvasmánnyá vált a Szentírás, és a minden plusz tudnivalót elutasító teológus sereg boldogan „szörfözött” Kerekes atya vezetésével a héber, görög és latin nyelvi fordulatok finomságai között. Tuza Laci hétről hétre szállította az „anyagot”, amit Kerekes atya leadott nekik. Közösségünk számára azonban nem csak intellektuális izgalmat jelentett a Szentírással ilyen módon való találkozás, hanem a Szeretet himnusz Kerekes atya általi értelmezése révén a mindennapi életünk részévé kezdett válni. Az egyes latin szavak mellé odakerültek azok a szavak is, amit azok még jelenthetnek. Ebből egy kis füzetet készítettünk és elkezdtük megélni a Szeretethimnusz, minden napunk vezérfonalává téve az egyes szavakat. Ám már az első héten kiderült, hogy kevés a rászánt egy napnyi idő, az alatt csak az derült ki abból, hogy például a szeretet türelmes, hogy mennyire türelmetlen vagyok. Rájöttünk, hogy legalább egy hetet kell szánni mindegyikre (később a fokoláre mozgalom havi életigéjében láttuk, hogy a „profik” egész hónapot szánnak rá)." Vágvölgyi Éva, Kerekes atya, JerFüz 76, 22.o.

14. *Utazhattam külföldre* – A kommunista rezsim nekünk, teológia tanároknak már a 70-es években is lehetővé tette, hogy nyugatra utazzunk konferenciákra, tanulmányutakra. Azért engedélyezték ezeket az utakat, hogy a Nyugat lássa: a magyar egyház szabad, él és virágzik. Így, amikor mások még csak ritkán vagy egyáltalán nem utazhattak, én sok országban megfordultam. Jártam Európa 10-15 országában, voltam Dél-Amerikában (Bogota, Columbia), sőt, Izraelben és Egyiptomban is. Indiába csak azért nem jutottam el, mert mint a "baráti" szocialista ország polgára, nem kaptam vízumot.

15. *Megúsztam a beszervezést* – Ezekre az időkre visszatekintve most csodálkozom igazán azon, hogy én miért nem gabalyodtam be a beszervezők hálójába. Igazából nem is próbálkoztak nálam sohasem, csak néhány szemrehányást kaptam. Például a római kiküldetésem előtt azt, hogy miért nem járok Kecskemétre a fiatal békepapok klubjába. Kari dékán koromban pedig azt, hogy már fél év is elmúlt, és az intézmény vezetőjeként a Hivatalnak feléje se nézek. Külföldi utaim után néhányszor behívtak és próbáltak kérdegetni, de aztán feladták.

16. *Megismerhettem a bibliatársulatok munkáját* – Szegedi tanár koromban történt az is, hogy Udvardy püspök úr átadott nekem, mint biblikus tanárnak egy Rómából jött levelet, amelyben meghívtak egy olaszországi biblikus szemináriumon való részvételre. Miután a dolog felkeltette az érdeklődésemet, Udvardy püspök úr ajánlásával ki is utaztam erre az összejövételre. A Zsinat után voltunk hét évvel, 71 augusztusában, amikor a "Dei Verbum" zsinati határozat szellemében a világ számos országában elkezdődött a biblikus apostolkodás, és az egyes országokban sorra születtek meg a bibliatársulatok. Vagy 60-80 ország képviselői voltak jelen, és az előadások, foglalkozások arról szóltak, hogy a Zsinat után mi mindent tehetünk és kell is tennünk, hogy a katolikus hívek rendszeresen kezdjék olvasni, tanulmányozni a Szentírást. Ekkor ismerkedtem meg az osztrák bibliatársulat vezetőjével, aki ettől kezdve minden évben meghívott a középeurópai bibliatársulatok igazgatóinak éves értekezletére. Örömmel láttam, hogy a szabad országokban mennyi mindent tesznek a Szentírás értékeinek népszerűsítéséért – és szomorúan, mert mi, itthon akkor még meg sem mozdulhattunk. Csak annyit sikerült elérnem, hogy az új magyar bibliafordításhoz (Szt. István Társulat, 1973) jelentős anyagi támogatást nyújtottak.

17. *Részt vehettem a Szentírás lefordításában* – Éppen budapesti tanárságom kezdetén nyílt végre lehetőség arra, hogy megjelenjen egy teljes, katolikus szentírásfordítás. '45 óta teljes Bibliát nem adhatott ki a magyar katolikus egyház, csak az evangéliumok jelentek meg durva újságpapírra nyomva, később pedig a Szörényi-féle Újszövetség. Én is csak kispap koromban a bátyám révén jutottam hozzá egy ötkötetes régi fordításhoz, a Káldi fordítás háború előtti kiadásához. (Ebben az időben a legkedveltebb Szentírás a Békés-Dalos-féle Újszövetség volt, amely külföldön készült, és onnan küldözgették be egyesével, kettesével.) Nagy öröm volt hát, amikor lehetőség nyílt a teljes Biblia itthoni megjelentetésére. Az illetékesek úgy döntöttek, hogy nem az évszázadok óta használt, többször felújított Káldi-féle fordítást adják ki, hanem új fordítás készül. Mint biblikus tanár, én is részt vehettem ebben csodálatos vállalkozásban: a Tizenkét kis próféta könyvét fordítottam héberről magyarra. (Nem minden fordító tudott héberül, görögül – többen inkább csak nézték az eredeti szöveget, és németből vagy franciából, angolból fordítottak.) Lelkesen dolgozva két év alatt elkészült a fordítás, és 1973 Karácsonyára meg is jelent. Minden példány elkelt elővételben, a megjelenéskor már nem is lehetett kapni.

18. *Létrehoztuk a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulatot* – 1989-ben engedélyezték új civil és egyházi szervezetek megalakulását és működését Magyarországon. Mintegy 50-60 barátommal és ismerőssel együtt azonnal elhatároztuk, hogy hazánkban is létrehozuk a bibliatársulatot, amint azt a Zsinat óta működő világszervezet, a Katolikus Bibliaszövetség minden országban szorgalmazta. Megfogalmaztuk az alapszabályt, és hamar fölterjesztettük a Püspöki Konferenciához jóváhagyásra. A Püspöki Konferencia azonban akkor még nem

tartotta időszerűnek a dolgot, volt elég gondja akkortájt (katolikus iskolák beindítása, a szerzetesrendek működésének újrakezdése stb.) De volt a levélben egy kitétel: Amennyiben az összes biblikus tanár javasolja, akkor újra kérvényezhetjük. Az összes biblikus tanár javasolta, így újra kérhettük a jóváhagyást – és meg is kaptuk. A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat azóta széleskörű és eredményes tevékenységet fejt ki, messze felülmúlva az összes többi volt szocialista ország hasonló intézményének teljesítményét.

19. *Itthon is kiadtuk a Békés-Dalos szentírásfordítást* – Miután a könyvkiadás itthoni korlátai megszűntek, lehetőség nyílt arra, hogy az itthoni Szentírás-éhséget melegében azzal csillapítsuk, hogy immár itthon is kiadjuk ezt a közkedvelt Újszövetséget. A Bencés Kiadó akkor még társakat keresett, így a mi Bibliatársulatunk társkiadó lehetett. Óriási volt az igény, az érdeklődés. Társulatunknál hetvenezer példány kelt el belőle elővételben (példányonként 70,- Ft-ért). A Szentatya látogatásakor a határainkon túlról érkező fiatalok is kaptak belőle több ezer példányt.

20. *Megvalósult álmunk: a katolikus Zsebbiblia* – A nyolcvanas években egyszer valahol a Nyírségben utaztam vonaton, amikor egy fiattal beszédbe elegyedtem. Amikor megtudta, hogy pap vagyok és a Bibliával foglalkozom, megkérdezte, hogy nekünk, katolikusoknak miért nincs olyan kis, hordozható Bibliánk, mint a protestánsoknak. A fiú még arra is vállalkozott, hogy összegyűjtsön ennek érdekében több száz aláírást. De hiába mutattam ezt meg bárkinek, nem történt semmi. A lelkigyakorlatokat vezető páterek is a protestáns bibliát vitték magukkal, nem a lexikon-méretű katolikus kiadást. De én a fejembe vettem, hogy ezt megvalósítjuk. Mivel a Szent István Társulat bibliaszövegét a mi Bibliatársulatunk nem adhatta ki, elővettük az ötkötetes Káldi-kiadást, két volt levelezős hallgatónk, Puskás Ilona és Mária az egészet számítógépre vitte, tíz-tizenkét biblikus kolléga és munkatársaink revideálták a szövegét (mindenekelőtt a régies alakokat, mint a pl. a "mondta vala", "mondá" kifejezéseket kellett modernizálni), hozzásimítva a fordítást az időközben megjelent Neovulgáta latin fordításhoz. Az egésznek a tördelését magam végeztem. Igazi csoda, hogy a kiadáshoz megkaptuk a Magyar Püspöki Konferencia engedélyét, hiszen volt már egy "hivatalos" új fordítás. (Ez viszont az Egyház előírásának megfelelően a Neovulgátát követte!) Nagy öröm számomra, hogy ezt az igazán régi, veretes fordítást sikerült felújítani, megmenteni a feledéstől. Ebből készült az első könnyen hordozható katolikus zsebbiblia, évekig nagyon olcsón tudtuk árulni, és a határon túli magyarokhoz is sok eljutott belőle.

21. *Bibliák a határon túli magyaroknak* – A 89-es politikai változások lehetővé tették, hogy a határainkon kívül élő magyarság is hozzájusson a magyar nyelvű Szentírásokhoz. A gond csak az volt, hogy nem tudtak érte fizetni. Igyekeztünk hát mindent megtenni, hogy így is minél több Szentíráshoz jussanak. Saját forrásaink nem lévén, támogatókat kerestünk, hogy Bibliákat vihessünk ki a környező országokban élő magyaroknak. Kaptunk némi segítséget ehhez külföldről is, itthon is tenni kellett valamit. Szerveztünk hát egy akciót "Küldj egy Bibliát a határon túli magyaroknak" jelszóval. Ennek a kezdeményezésnek kiemelkedő mozzanata volt a Zeneakadémián rendezett jótékonysági hangverseny. Mivel csak ötszáz a férőhely, arra gondoltunk, hogy ennél bizonyára többen is készek ehhez a vállalkozáshoz hozzájárulni. Készítettünk hát 100.000 meghívót – benne a felhívás, a műsor és egy befizetési csekk – és szétküldtük azt az országban mindenfelé. Így nem csak a hangversenyen résztvevők adakoztak, hanem még további néhány ezren. Végül ötezer teljes Bibliát tudtunk ezúttal eljuttatni a határon túli magyaroknak. Ez azóta is fontos törekvésünk, bár mostanában sokkal nehezebb már ilyen célra támogatást szerezni. – Két éve Körmenden tartottam előadást. Az előadás végén egy idős hölgy megmutatott egy régi képeslapot, amit tőlünk kaptak. Meghatottan idézte fel a régi emléket: Tanító néni volt, amikor annak idején hozzá is eljutott a felhívásunk. A gyerekek az iskolában lelkesen összeadogatták kis pénzecskéjüket, és a tanító néni elküldte nekünk. Amikor megkapták képeslapunkat a köszönetünkkel, mind nagyon boldogok voltak.

22. *Bibliaapostol-képző szemináriumokat tartottunk* – Majdnem húsz éve már, hogy hitoktatóknak, papoknak, szerzetesnővéreknek, érdeklődő civileknek bibliaapostol-képző szemináriumokat tartunk. Ezeken a hosszú hétvégeken 20-30 résztvevő megismerkedik a közösségi bibliaolvasás különböző formáival, és a gyakorlatban is kipróbálhatja azt. Az elmúlt közel két évtized alatt kb. 60 ilyen képzést tartottunk munkatársainkkal Budapesten és a környékén, az ország különböző városaiban, sőt Erdélyben, Kárpátalján, a Vajdaságban és a Felvidéken is. Talán kétezren is vannak már azok, akik ezeken a szemináriumokon ismerkedtek meg a közösségi bibliaolvasás módszereivel és értékeivel.

23. *Közreműködhettem a Biblia Évében* – A Magyar Katolikus Egyház történetében kiemelkedő és csodálatos jelentőségű esztendő volt 2008, a Biblia Éve. És elmondhatom, hogy az én tanári és biblia-apostoli munkám, évtizedeim során is a legszebb, legsodálatosabb esztendő volt ez. Öröm volt látni, hogy megpezsduült az ország, a katolikus közönség, és a protestáns testvérekkel nagyon sokszor összefogva ünnepeltük a Szentírást. Csodálatos volt látni azokat a programokat, amelyeket egymás után rendeztek, szerveztek – a legmagasabb szinten, egyházmegyei szinten, helyi szinten – Biblia-kiállítások, Biblia-olvasó maraton számtalan helyen, a vándor-evangélium mozgalom, a családi biblia-olvasás sok helyen gyökeret vert. Voltak tudományos konferenciák, voltak előadások, lelkigyakorlatok, Biblia-megáldások, bibliaapostolképzők, bibliai figurák készítésének kurzusa, vetélkedők, rajzversenyek, hangversenyek, és volt ezek mellett nagyon-nagyon sok eredeti ötlet is, amelyeket az ember el sem tudott volna képzelni korábban, mint például a somlói zarándok-ösvény megvalósulása, a bibliai staféta Pozsonyból indult, aztán máshol is elkezdtek. Volt bibliai sátor tábor sok helyen, voltak bibliai lakomák, sorolhatnám a példákat. A helyszínek a legelőkelőbb intézmények: Országos Széchenyi Könyvtár, Bartók Béla Hangversenyterem, az Esztergomi Szent Adalbert Továbbképzési Központtól a legkisebb falu könyvtáráig, kultúrházaiig, erdőkben, pusztákban, a bugaci Hittanyán, a zalai dombok hegyén zuhogó esőben, viharban, egykori úttörőtáborokban, polgármesteri hivatalokban, könyvesboltokban, szabadterén. Azt is nagyon jó volt látni, hogy nemcsak a gyakorló vallásos emberek ünnepelték a Szentírást, hanem nagyon sokan mások is, és szerte mindenfelé hívták az előadókat. Jómagam 70 helyszínen jártam az országban és a határon túl. 60 ezer km-t autóztam az év folyamán. Mindenütt boldogan várták és itták azokat a szavakat, amelyeket a Biblia értékéről, szépségéről mondtunk. Társulatunk hozzájárulhatott egyrészt a programok ajánlásával, gyűjtésével, közreadásával, másrészt saját kiadványainkkal. Nagy örömmel fogadták sok helyen az Arany Bibliánkat, a Családi Bibliát, vitték és használják és a család középpontjává vált. Sikerült a mindennap használatos Szentírást ebben az évben fél áron árúsítani. Ezzel megvalósítottuk a II. Vatikáni Zsinatnak azt a kérését, hogy szélesre kell tárni a Bibliához, Szentíráshoz vezető utat a hívek előtt. Azután közreadtunk vallomások nagy emberektől, egyszerű hitoktatóktól. DVD a Szentföldről. Sikerült az idősek számára kiadni nagybetűs Szentírást, sőt még a cigány Biblia is elkészült, és a Reneszánsz Programiroda támogatásával kiadásra is került Karácsony előtt. Mindezeket nagy-nagy örömmel fogadta a hívők közössége, az ünneplők sokasága. Nagy öröm számomra és minden érdekelt és biblia-szerető ember számára, hogy ennyi előadás, ennyi ünnep, ennyi történés lehetett az országban, és nagyon örülök annak, hogy az ország hívő közönsége és a nem hívők is megmozdultak. Mint egy gátszakadás, olyan volt ez az esztendő. Civilek, papok, lekipászorok, számtalan ember működött közre abban, hogy a Szentírást végre középpontba állítsuk, és annak értékét, jelentőségét hangsúlyozzuk. Az igazság az, hogy nem is kellett reklámozni a Bibliát, hanem egyszerűen ünnepeltünk, örültünk, figyeltünk rá egy éven keresztül. A Biblia Éve során világossá vált, hogy az emberek közül nagyon sokan látják, milyen maradandóak a Biblia 2 ezer éves értékei, és hogy ezek az értékek azok, amelyek a világ bajait igazán orvosolni tudják. A mai világban, a vedd meg, használd és dobd el világában, ahol a pénz és sokszor a hazugság uralkodik, van egy támpont, amely

megváltoztathatatlan, mert az Úr Jézus Krisztustól, végső soron magától a Teremtőtől származik.

24. *Elkészült a Cigány Biblia* – Kalocsai káplán koromban utcán játszó cigány gyerekektől tanultam cigányul számolni. Amikor felsorolták a számokat: jak, duj, trin, sztár, pánzs, efta, októ, ija, dés – nagyon meglepődtem, mert nagyon hasonlítottak a görög és a latin számokhoz (gör.: .. düó, treisz, tesszara, pente, efta, októ... deka, vö. lat. ... duo, tresz... szeptem, októ... decem). Rájöttem, hogy ez azért van, mert a cigányban, a görögben és a latinban is sok a közös örökség az óindiai (szanszkrit) nyelvből. A cigány nyelvtanulásom ezzel hosszú időre le is zárult, mígnem úgy jó tíz évvel ezelőtt a Bibliatársulat irodájában megkeresett egy fess cigány fiatalember azzal, hogy ő le akarja fordítani cigányra a teljes Bibliát. Megegyeztünk. Fizetjük a költségeit, ő pedig dolgozik. Előbb az Újszövetséggel készült el, majd 2008-ra befejezte az egész Biblia fordítását, és még a Biblia Évében sikerült is kiadni. A teljes Biblia cigány fordítása nálunk készült el és jelent meg először a világon.

25. *Megjelent az Aranybiblia* – A Szentírás iránti tiszteletünket sikerült azzal is kifejezni, hogy kiadtuk a teljes Bibliát igazán szép kiállításban, aranyveretekkel díszítve, hogy templomokban, közösségi helyeken kiállítva a díszes külső is jelezze annak benső értékeit.

26. *Biblikus kollégáimmal rendszeresen találkozunk* – Mindmáig nagy öröm számomra, hogy kb. 15 év óta évente két alkalommal találkozom biblikus kollégáimmal a Bibliatársulat szervezésében megtartott szakmai megbeszéléseken. Örömdetes mindannyiunk számára, hogy biblikus tanártársaink az ország minden részéről rendszeresen eljönnek – ezeken 12-16 kolléga szokott jelen lenni –, minden alkalommal meghallgatjuk két vállalkozó kolléga előadását, a hallottakat megbeszéljük, bemutatjuk új kiadványainkat, a közös ebédnél pedig mindig jól elbeszélgetünk. Úgy tudom, más teológiai szakoknak nincsenek ilyen rendszeres találkozói.

27. *Sokan szerettek és szeretnek* – Egész életem során mindig voltak, akik nagyon szerettek és mindenben segítettek. Így volt ez és van is mindmáig családom körében. De kezdettől fogva kiváló munkatársaim és segítők voltak és vannak a Bibliatársulatban végzett munkám során is. Ott például az egyik munkatársam – mondhatom – még nálam is többet fáradt és tett ill. tesz a Biblia ügyéért. Nem tudok eléggé hálás lenni mindazért a szeretetért és segítségért, amit egész életem során kaptam családom tagjaitól, kollégáimtól, munkatársaimtól és barátaimtól, akik engem testvérként szerettek és segítettek.

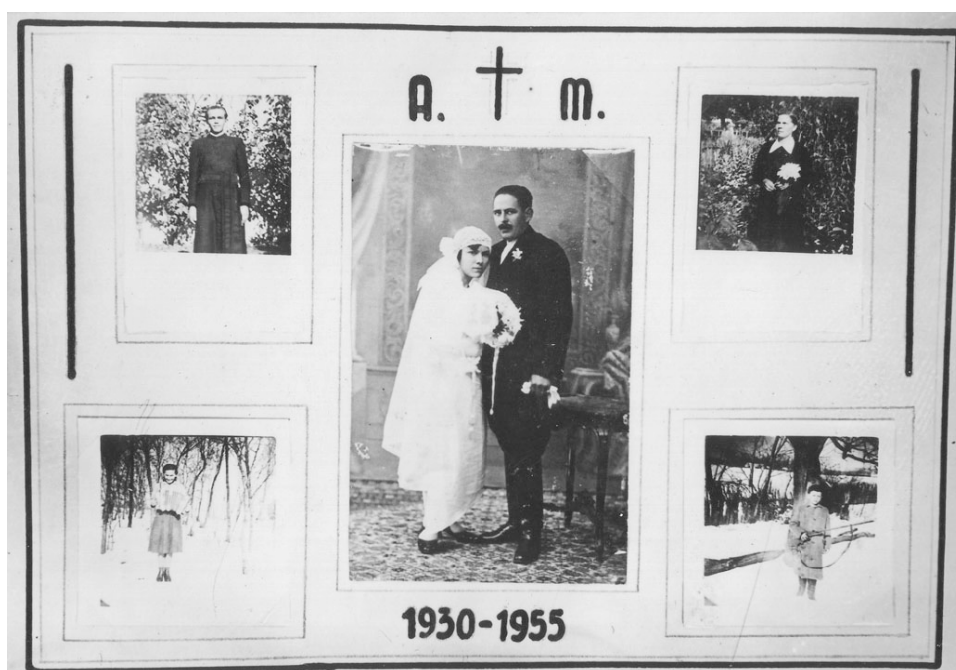
Családi képek

Édesanyánk és Édesapánk

Emlékkép a házasságkötés 25. évfordulójára

Lakodalomban

**Édesapánk Családja. Felül: Guszti (onokatestvér), Béla, Mariska, Mátyás, Antal
Középső sor: Guszti bácsi (sógor), Imre bácsi, Laci bácsi, Nagymama, Bibiánna (Örszike) néni,
Édesanyánk, Veronka, Édesapánk. Alul: Margit és Dezső (onokat.), középen Ferike**

Pap Laci bácsi sírja Aszódon

Erzsike, Ferike, Veronka Béla

Édesanyánk Veronkával, Édesapánk, az előtérben Ferike

A mi iskolánk Bócsa-Zöldhalomban

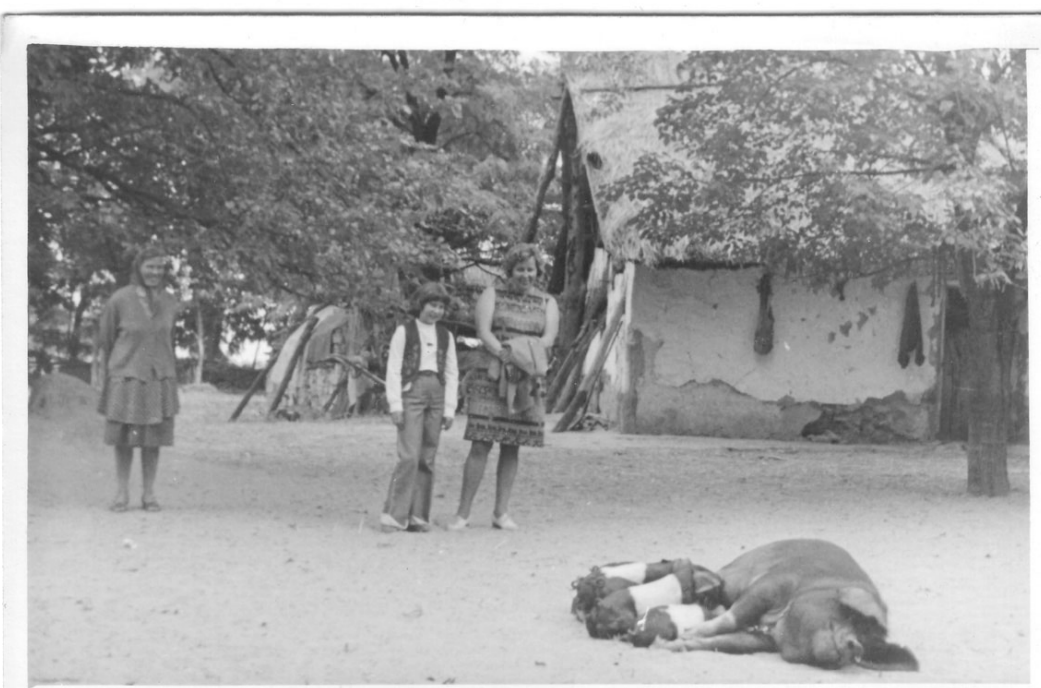
Édesapánk

Ferike, Veronka, Édesapánk

Arat a család

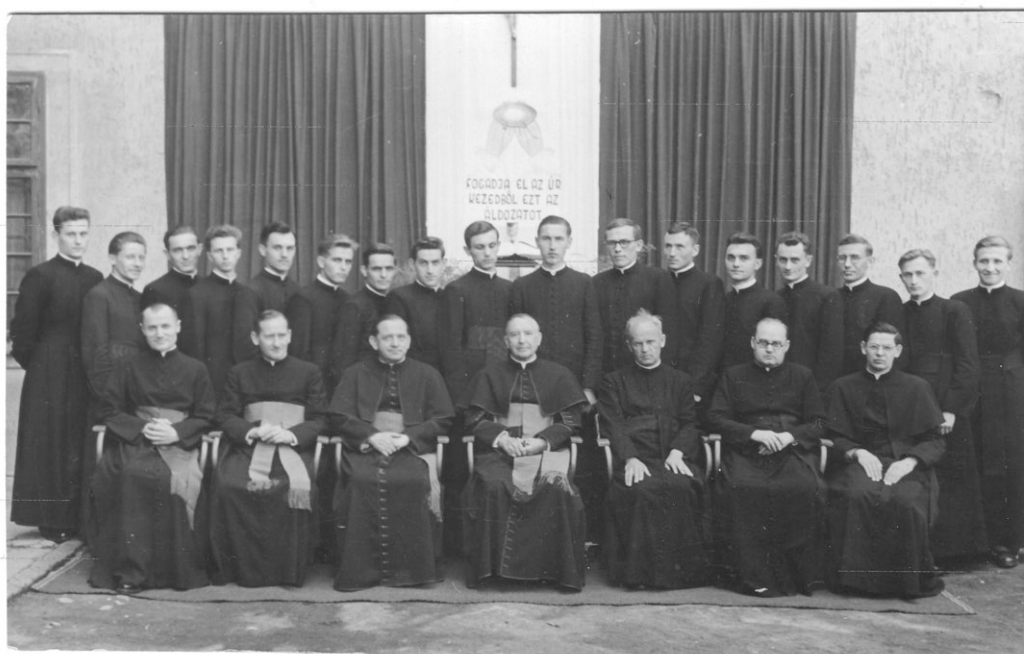
Malacfarm

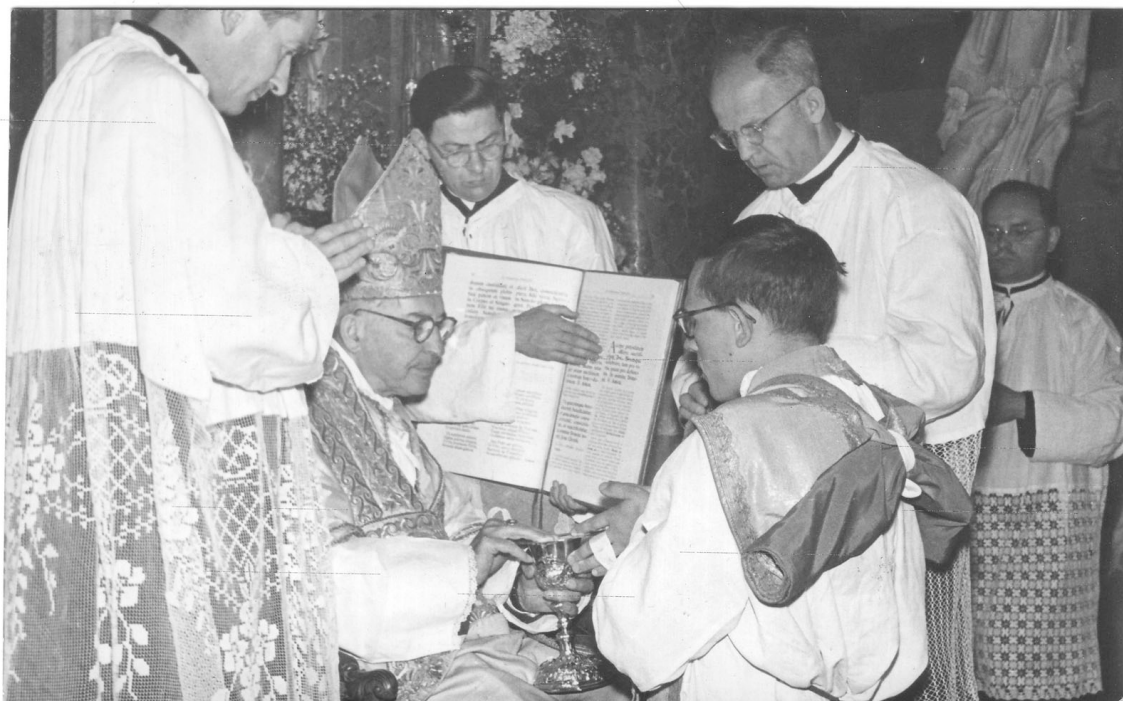
Ferike kispap korában

**Ferike és Édesapánk
Beöltözés a Szaléziaknál**

Ferike kispaptársai Egerben

Ferike pappá szentelése

Ferike első szentmiséje

A család Ferike szentelésekor

Rábai András plébánosunk és Ferike

Ferike visszaindul kápláni helyére

III. SEGÉDMOTOR-IGAZOLÓLAP.

Név: Tarjányi Ferencz
Foglalkozás: lekész Lakhely: Iőrinci
Szabadság utca 1 szám.
Segédmotor gyártmánya: Moped/Berva/
Motorszám M.058/3/0896 Alvákszám: 031-03-58.
Hatvan 19 58 évi május hó 20 nap
PH. Bogán Mihály r. hdgy.

Rsz. RG-22. — 1986/5 — Vörös Csillag Nyomda, Budapest (1)

Vezetői igazolvány a Berva mopedhez

Közlekedés

Az első Trabant

Béla és Erzsike Ferikénél látogatóban

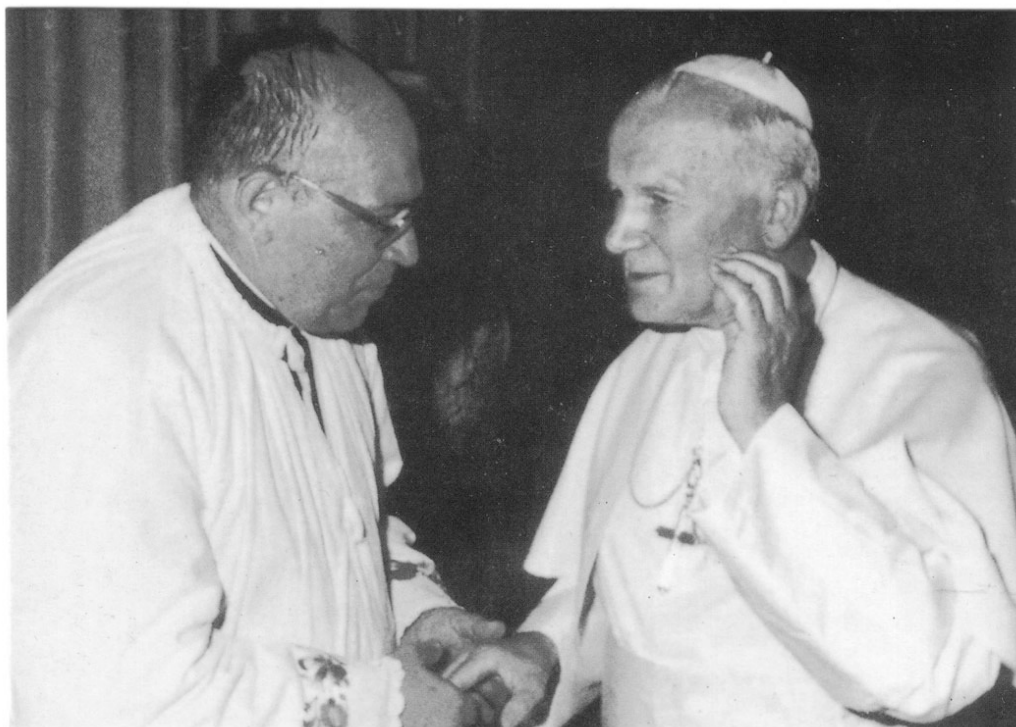
Béla és Ferike Rákóczi falván Gyurgyákéknál

Ferike Rómában

Ferike Egyiptomban

Ferike II. János Pál pápával

Ferike hívei körében

Béla és Ferike P. Havasi SDB rendfőnökkel

Ferike Bp.-Megyeren plébános, Bélával

Veronka

Kapálás: Veronka, Édesapánk, Ersike, Béla

Egy családi ünnepen

Édesapánk és Veronka

Ferike és (mellette jobbról) Veronka Jeruzsálemben

Szénagyűjtés

Veronka, Édesanyánk, Erzsike, Béla, Édesapánk

Erzsike barackfával

Erzsike biceklivel

Ferike és Erzsike

Erzsike és Béla

Már két pap van a családban

Kapálás: Veronka, Erzsike, Édesapánk, Ferike

Béla báránnyal, Erzsike, Édesapánk

Erzsike és Béla a malacokkal

Béla, a disznópásztor

Béla általános iskolai ballagása

Béla (feketében) osztálytársaival, érettségi előtt

Béla, a (leendő) tanár bácsi

Béla gimnáziumi osztálytársaival

**Mózes Emma nővér, Édesanyánk,, Móczár Mariska
és a három ált. iskolai osztálytárs Béla ballagásán**

Rakodás: Édesapánk és Béla

Pihenő: Édesapánk és Béla

Cséplés: Béla és Édesapánk

Favágás: Édesapánk és Béla

Béla Ferike motorjával

Béla a Lenke hátán

Édesapánk és Béla megitatja a Lenkét

Béla itatja a teheneket

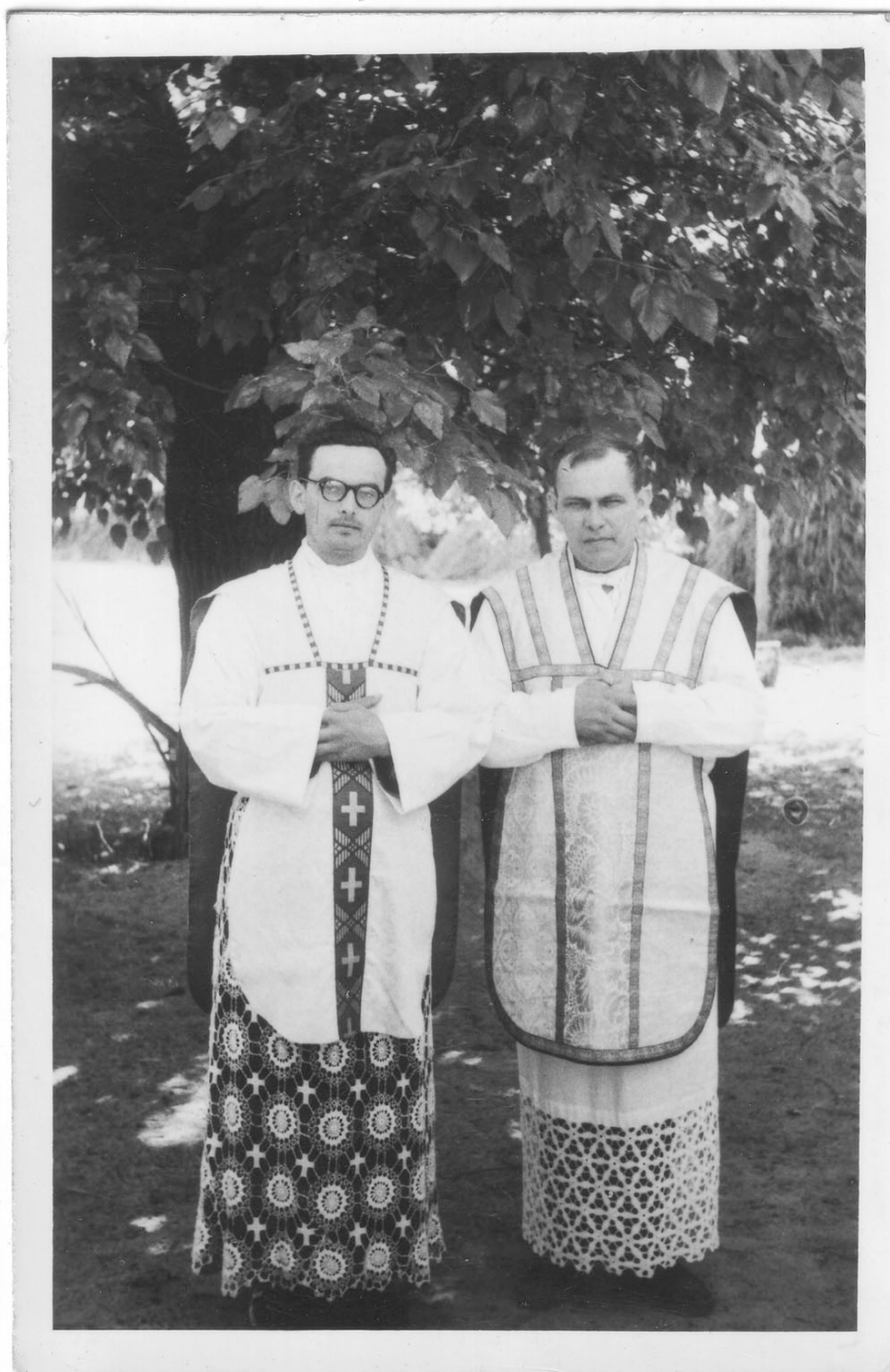
Béla, a kispap

Béla kispap-osztálytársaival Budapesten

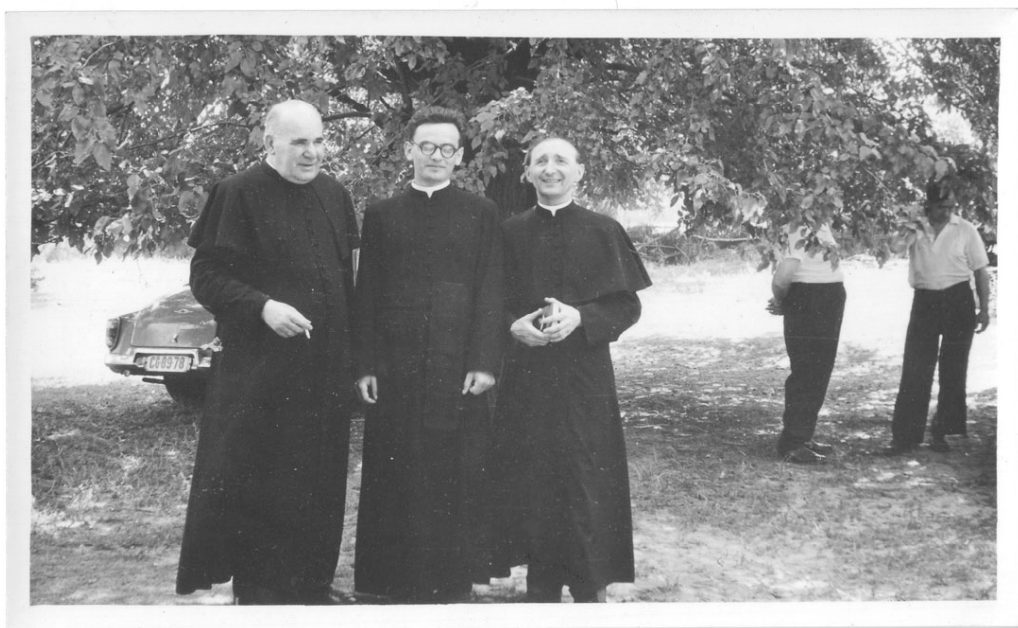
Béla első szentmiséje Bócsa-Zöldhalomban

Béla újmisés, Ferikével

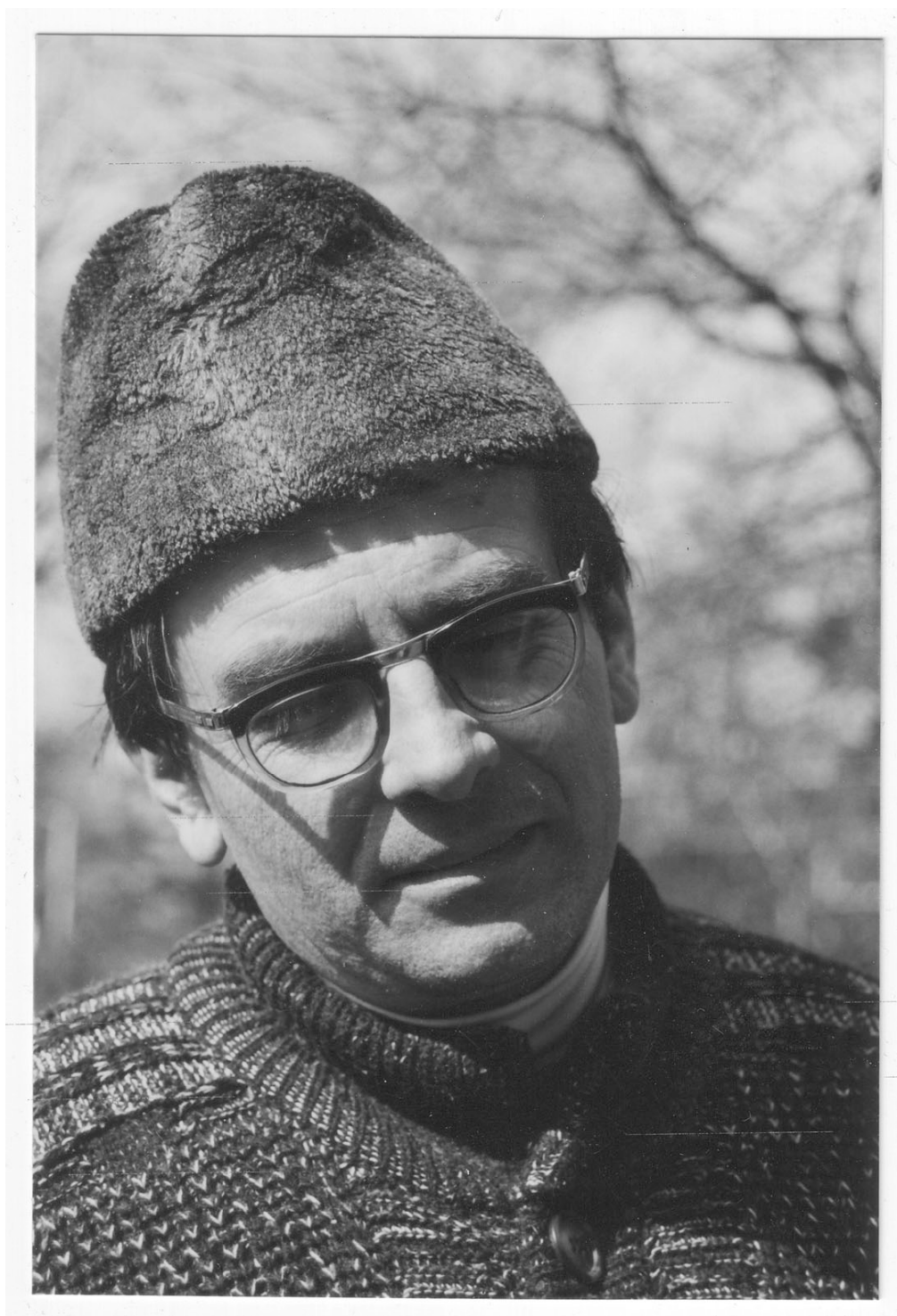
**Forgács Ferenc, Sz. Tóth Mihály, Béla,
Szörényi Andor, Ferike és Beer Miklós az újmiséen**

Béla, Forgács Ferenc és Szörényi Andor professzor

Ferike, Béla, Édesapánk

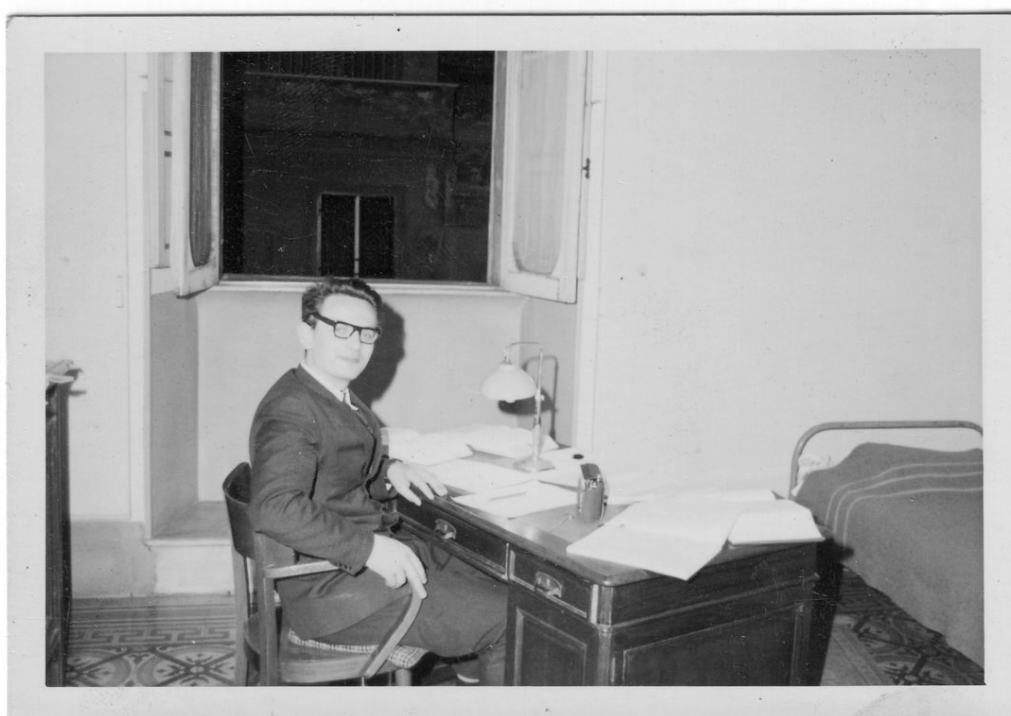
Béla kucsmában

Béla Kalocsa-Eperföldön plébánosával és az elsőáldozókkal

Béla tanítványai Nemesnádudvaron

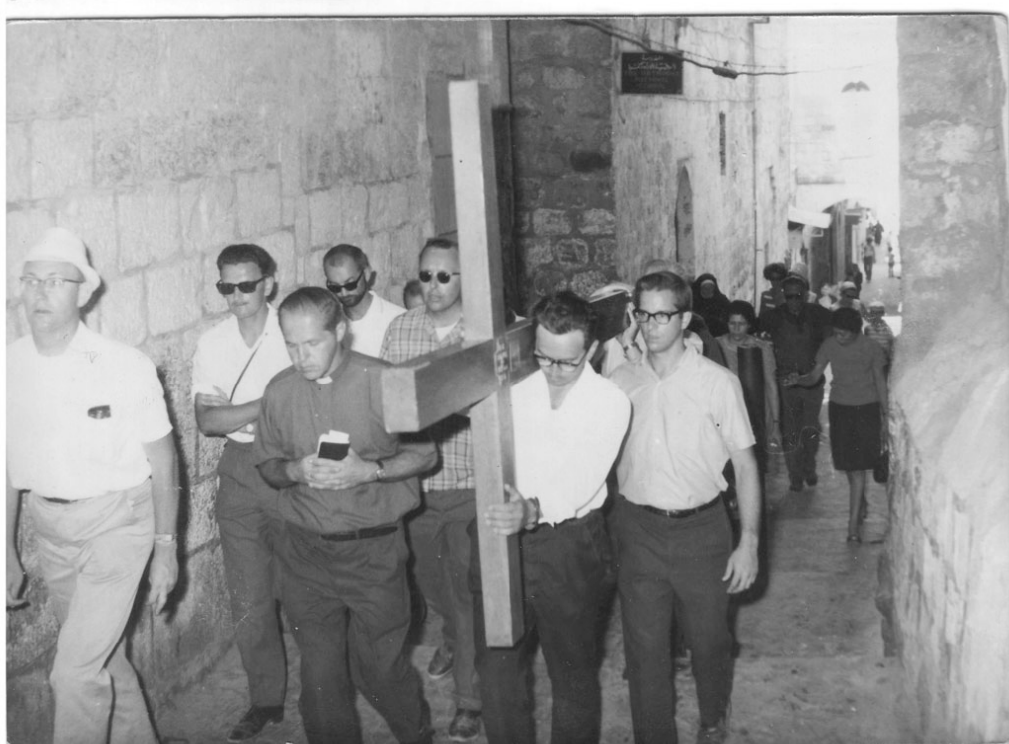
Béla, a római ösztöndíjas

Béla Rómában egy plébános barátjával

Béla a Biblikus Intézet hallgatóival a Szentföldön

Béla viszi a keresztet Jeruzsálemben

Béla a Hittudományi Kar dékánja (székfoglaló)

Béla Bécsben König bíborossal

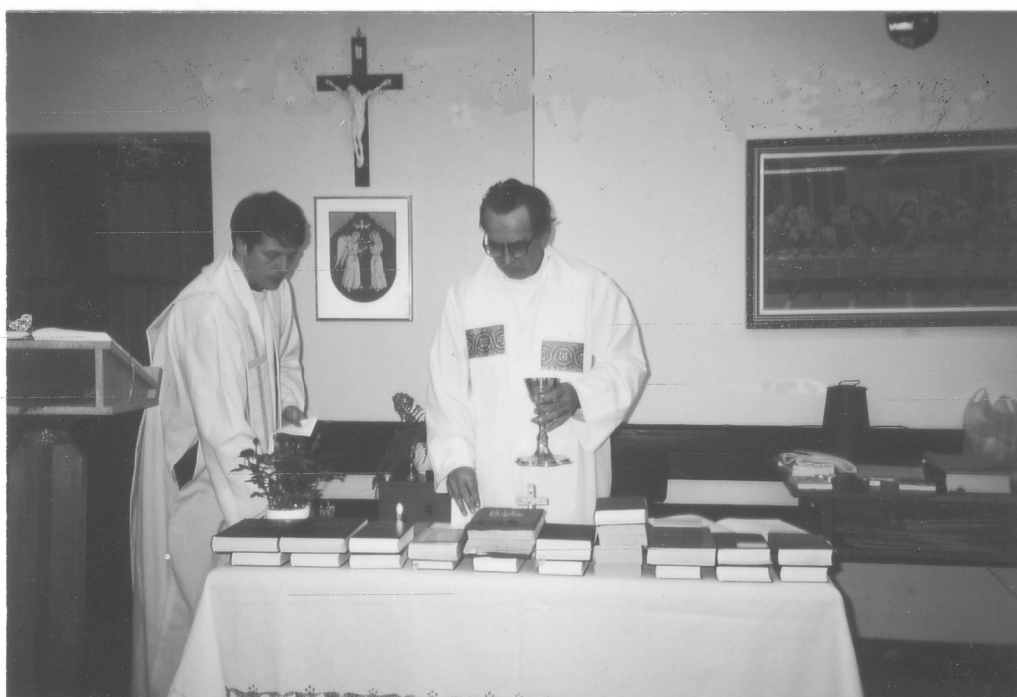
Béla a Hittudományi Kar hallgatói körében

A Bibliatársulat szemináriuma Leányfalun

Bibliaapostolképző a Vajdaságban

Szentmise a bibliaapostolképző szemináriumon: a Bibliák megáldása

Bibliaapostolképző Szombathelyen

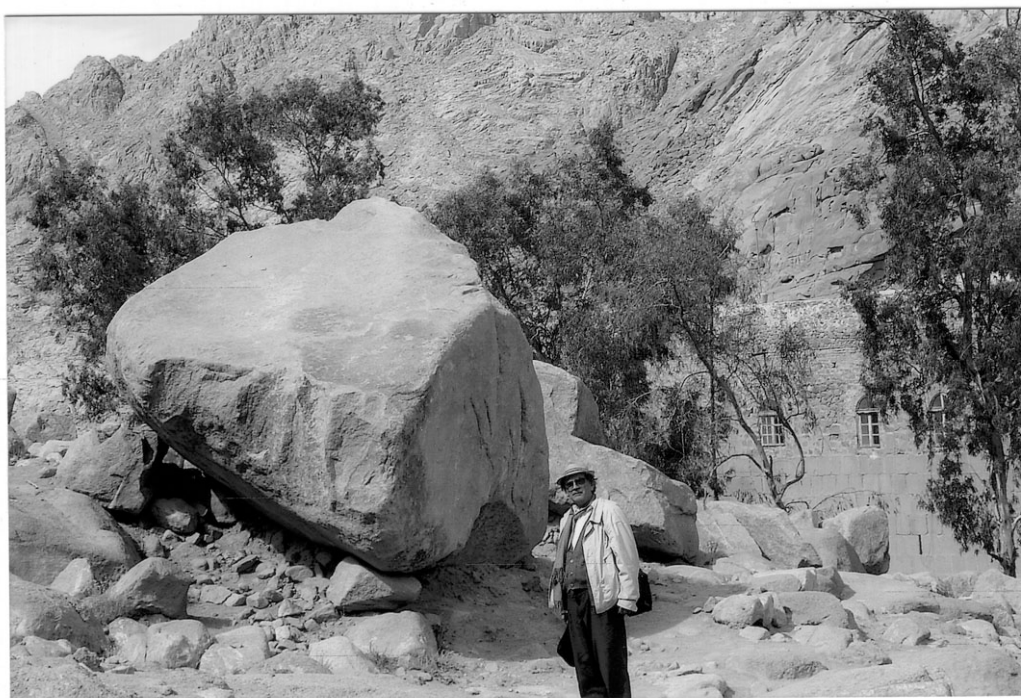
A Bibliatársulat jubileumi ünnepségén

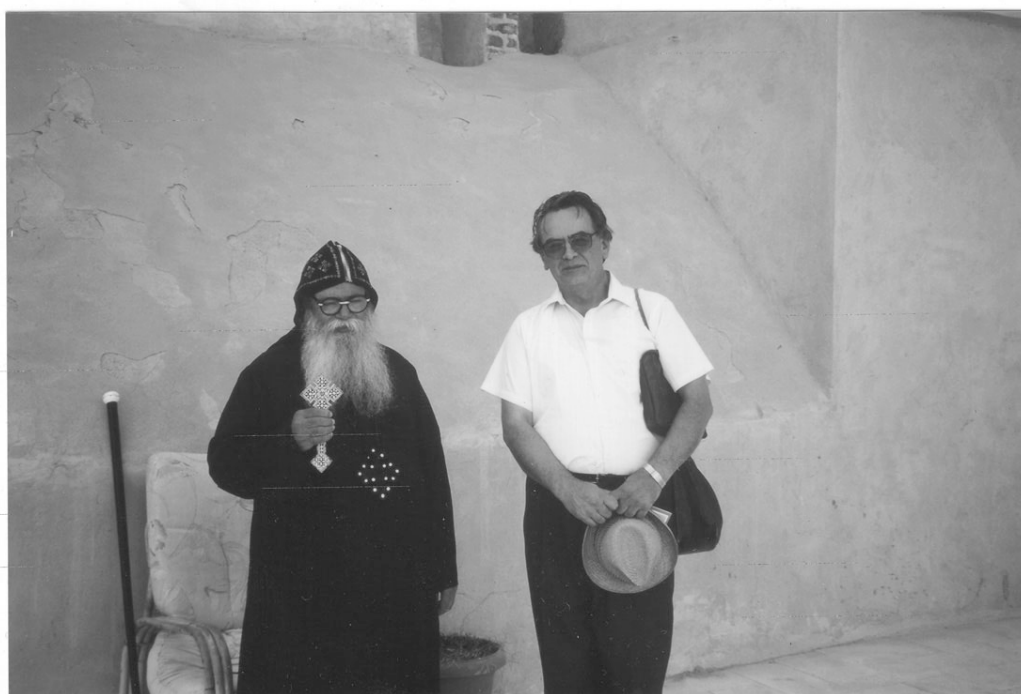
Béla Ausztriában Dr. Höslingerrel és egy püspökkel

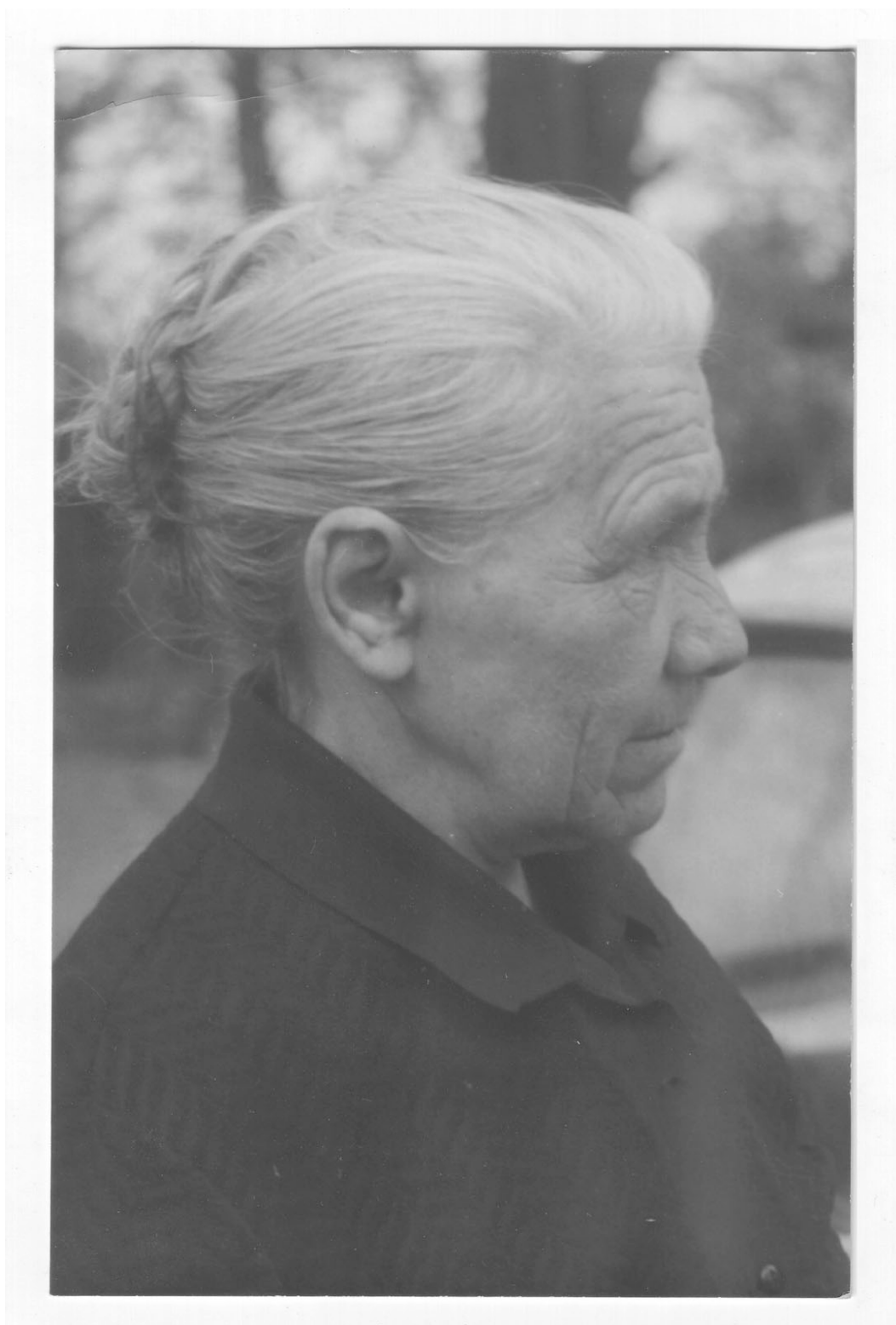
Béla a Bibliatársulatok vezetőinek találkozásán

Béla a Sínai hegy lábánál

**Béla ez egyiptomi sivatagban
az egyik kopt szerzetesi kolostor püspökével**

Édesanyánk

Édesapánk temetésén

A „lapos”: a pásztorkodás helye

A szülői ház ma Bócsa-Zöldhalomban

Szülőházunk mai tulajdonosai: Stefi Veronkával

és Joki Ferikével